

**Stan sanitarno-higieniczny
województwa pomorskiego
2012 r.**

Spis treści	
Wstęp	2
I ODDZIAŁ EPIDEMIOLOGII	
1. Zachorowania na niektóre choroby zakaźne w woj. pomorskim w 2012r.	3
2. Ocena stanu sanitarnego obiektów lecznictwa zamkniętego woj. pomorskiego 2012r.	19
II ODDZIAŁ HIGIENY ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	
1. Nadzór nad obiektami żywności, żywienia i przedmiotów użytku.	22
2. Działalność kontrolno – represyjna w 2012 roku.	23
3. Stan sanitarny obiektów.	24
4. Ocena jakości żywienia	28
5. Graniczne kontrole sanitarne przeprowadzane w powiatach.	29
6. RASFF – System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach	29
7. Jakość zdrowotna środków spożywczych oraz minerałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.	30
8. Nadzór nad suplementami diety, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz żywnością wzbogaconą.	31
III ODDZIAŁ HIGIENY KOMUNALNEJ	
1. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.	32
2. Stan skolonizowania instalacji ciepłej wody użytkowej bakteriami z rodzaju <i>Legionella pneumophila</i> w nadzorowanych obiektach.	43
3. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej, kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpieli.	44
4. Hałas i powietrze wewnątrz pomieszczeń.	66
5. Stan sanitarny pomieszczeń i urządzeń podmiotów wykonujących działalność leczniczą.	67
IV ODDZIAŁ HIGIENY PRACY	
1. Nadzór bieżący nad warunkami pracy	71
2. Analiza chorób zawodowych stwierdzonych w woj. pomorskim w 2012r.	74
3. Informacja z zakresu nadzoru nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w województwie pomorskim w 2012 roku.	78
4. Informacja z zakresu nadzoru nad niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, prekursorami narkotyków i produktami biobójczymi w województwie pomorskim w 2012 roku	80
5. Informacje z zakresu nadzoru nad podmiotami leczniczymi w woj. pomorskim w 2012r.	81
6. Współpraca z Państwową Inspekcją Pracy, Służbą Medycyny pracy oraz innymi instytucjami.	81
7. Promocje zdrowia.	82
8. Azbest	84
V ODDZIAŁ HIGIENY DZIAECI I MŁODZIEŻY	
1. Stan higieniczno – sanitarny zakładów nauczania i wychowania na terenie woj. pomorskiego w 2012r.	86
VI ODDZIAŁ OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA	95
VII ODDZIAŁ HIGIENY RADIACYJNEJ	
1. Ochrona przed promieniowaniem jonizującym.	104
2. Pomiar skażeń promieniotwórczych	105
3. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi w zakresie częstotliwości od 0Hz do 300GHz.	106
4. Działalność opiniodawcza w ramach nadzoru bieżącego i zapobiegawczego.	107
VIII ODDZIAŁ ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO	108
IX DZIAŁ LABORATORYJNY	109

Wstęp

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, realizując postanowienia art.12 a ust 3 z dnia 14 marca 1985r (Dz.U.2011,nr 212 poz. 1263), przedstawia raport o stanie sanitarno – higienicznym województwa pomorskiego za rok 2012. Raport obejmuje zagadnienia i problemy zdrowotne, nad którymi Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawuje nadzór jako instytucja powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego. W raporcie przedstawione są informacje o warunkach środowiska, warunkach zdrowotnych żywności, żywienia i przedmiotów użytku, higienie pracy w zakładach pracy, higienie procesów nauczania i wychowania, higienie wypoczynku i rekreacji, higienie radiacyjnej oraz warunkach higieniczno – sanitarnych obiektów użyteczności publicznej. Przedstawiono również informacje o działalności oświatowo – zdrowotnej oraz działaniach podejmowanych na rzecz promocji zdrowia, realizowanych zarówno w programach ogólnopolskich, regionalnych, lokalnych jak również odnoszących się do konkretnych środowisk.

Mam nadzieję, iż raport będzie podstawą do wniosków i podejmowania działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w naszym województwie. Liczę również, że raport przyczyni się do pełniejszego poznania zadań, jakie na rzecz zdrowia publicznego wykonuje Państwowa Inspekcja Sanitarna.

Pełną wersję raportu o stanie sanitarno – higienicznym naszego regionu, jak również wiele interesujących informacji na temat działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w regionie, mogą Państwo znaleźć na naszej stronie internetowej: www.wsse.gda.pl

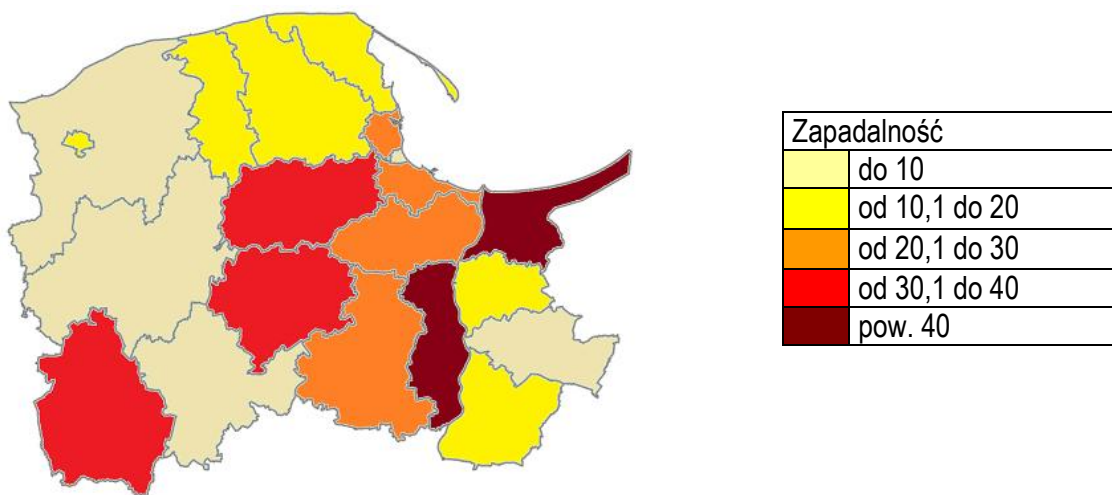
I ODDZIAŁ EPIDEMIOLOGII

1. Zachorowania na niektóre choroby zakaźne w województwie pomorskim w 2012 r.

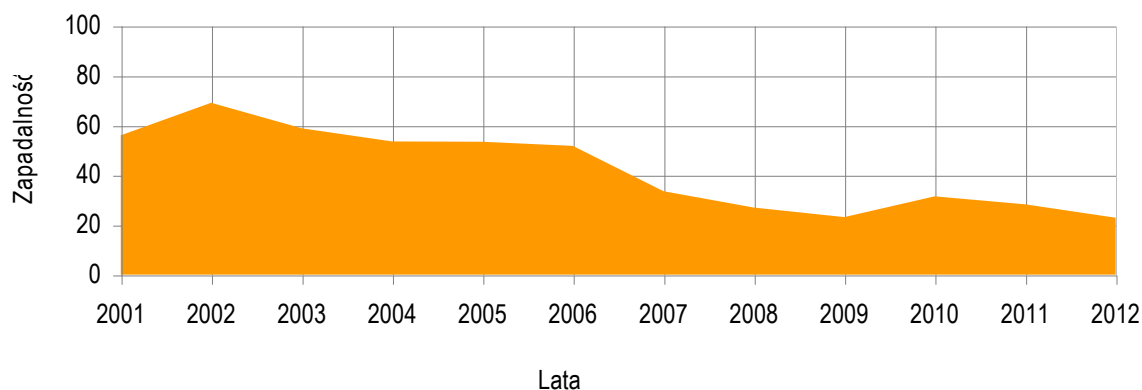
W 2012 r. (oraz dla porównania w 2011 r.) do stacji sanitarno – epidemiologicznych woj. pomorskiego zgłoszono zachorowania na poniższe choroby zakaźne. Dane mają charakter wstępny i pochodzą ze sprawozdań MZ – 56 oraz ze sprawozdań o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na gripę otrzymywanych z powiatowych stacji sanitarno – epidemiologicznych woj. pomorskiego. Wykorzystano dane o liczbie ludności wg stanu na 30 czerwca 2011 r. (dla 2011 r.) oraz na 31 grudnia 2011 r. (dla 2012 r.) uzyskane z Banku Danych Lokalnych ze strony Głównego Urzędu Statystycznego. Zapadalność podano na 100 000 osób.

Salmonelozą	Liczba przypadków		Zapadalność	
	2012	2011	2012	2011
zatrucie pokarmowe	521	644	22,82	28,26
zakażenia pozajelitowe	14	23	0,61	1,01
- w tym posocznica	7	17	0,31	0,75
RAZEM	535	667	23,43	29,26

Zapadalność na salmonelozę – zatrucia pokarmowe w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego

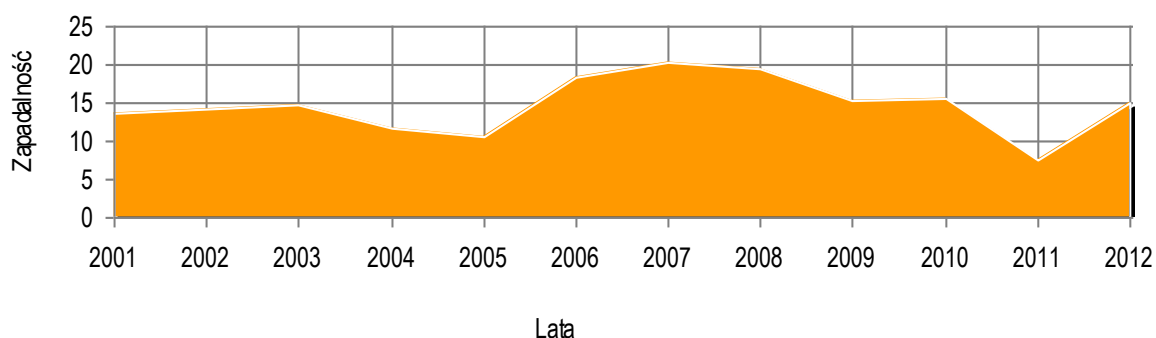

Zapadalność na salmonelozę -zatrucia pokarmowe w woj. pomorskim w latach 2001 - 2012

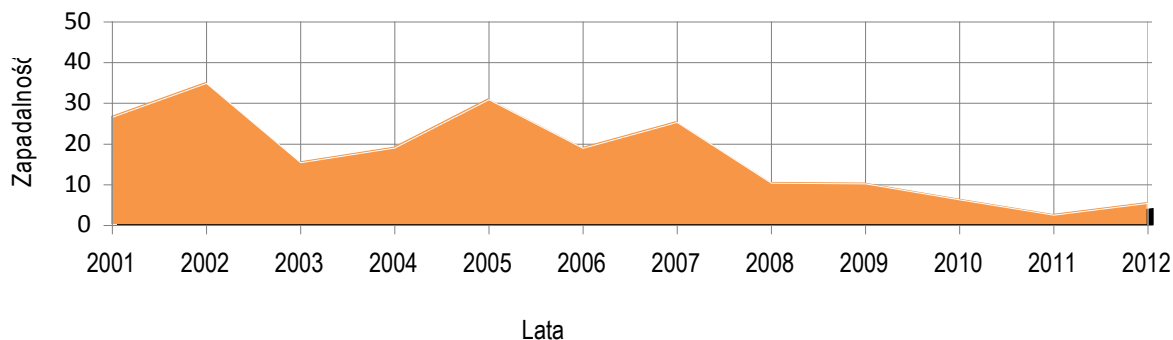
Bakteryjne zakażenia jelitowe	Liczba przypadków		Zapadalność	
	2012	2011	2012	2011
ogółem	341	174	14,93	7,63
- wywołane przez <i>E. coli</i> biegunkotwórczą	38	24	1,66	1,05
- wywołane przez <i>E. coli</i> enterokrwotoczną	1	0	0,04	-
- wywołane przez <i>E. coli</i> inną i BNO	35	34	1,53	1,49
- wywołane przez <i>Campylobacter</i>	4	1	0,18	0,04
- wywołane przez <i>Yersinia enterocolitica</i> lub <i>pseudotuberculosis</i> (jersinioza)	5	10	0,22	0,44
- inne określone	247	90	10,82	3,95
- nie określone	11	15	0,48	0,66
- w tym u dzieci do lat 2	99	99	189,98	184,59
Zespół hemolityczno – mocznicowy w przebiegu <i>E. coli</i>	1	0	0,04	-

Zapadalność na bakteryjne zakażenia jelitowe w woj. pomorskim w latach 2001 - 2012

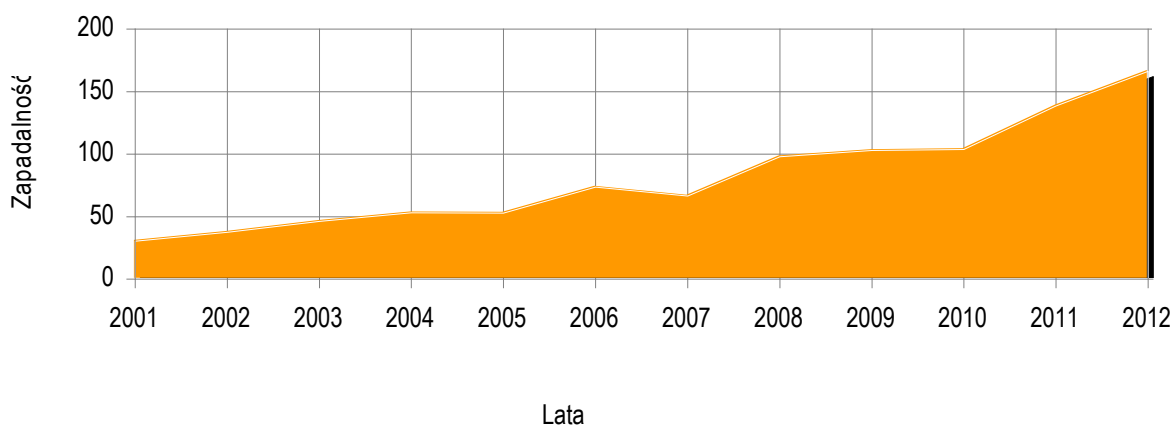
INNE BAKTERYJNE ZATRUCIA POKARMOWE	Liczba przypadków		Zapadalność	
	2012	2011	2012	2011
ogółem	123	57	5,39	2,50
- w tym gronkowcowe	53	0	2,32	-
- w tym jadem kielbasianym (botulizm)	1	3	0,04	0,13
- w tym wywołane przez <i>Clostridium perfringens</i>	0	1	-	0,04
- w tym inne określone	1	3	0,04	0,13
- w tym nie określone	68	50	2,98	2,19
- w tym u dzieci do lat 2	1	3	1,92	5,59

Zapadalność na inne bakteryjne zatrucia pokarmowe w woj. pomorskim w latach 2001 - 2012

WIRUSOWE ZAKAŻENIA JELITOWE	Liczba przypadków		Zapadalność	
	2012	2011	2012	2011
- ogółem	3797	3160	166,28	138,64
- wywołane przez rotawirusy	2183	2789	95,60	122,37
- wywołane przez norowirusy	61	3	2,67	0,13
- inne określone	240	255	10,51	11,19
- nie określone	1313	113	57,50	4,96
- w tym u dzieci do lat 2	2012	2156	3860,91	4019,91

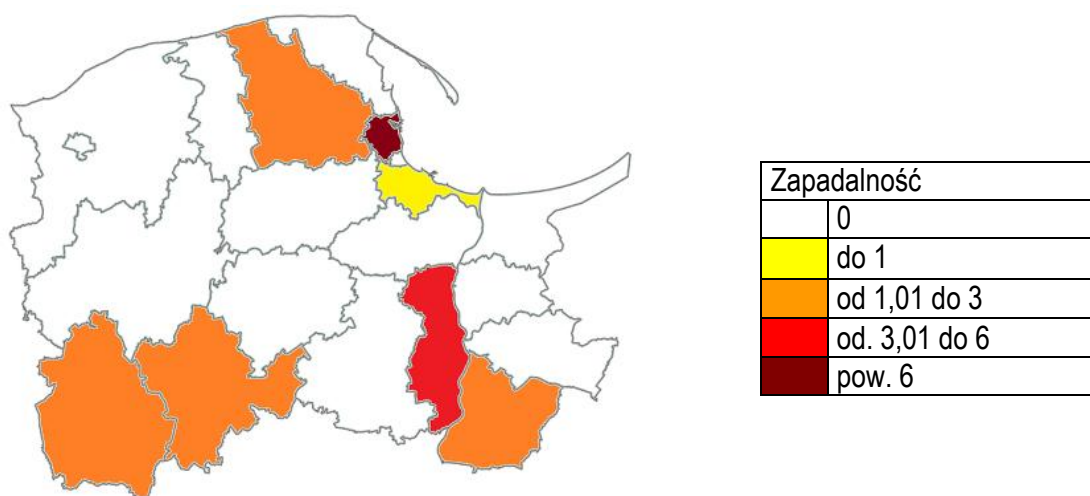
Zapadalność na wirusowe zakażenia jelitowe w woj.pomorskim w latach 2001 - 2012

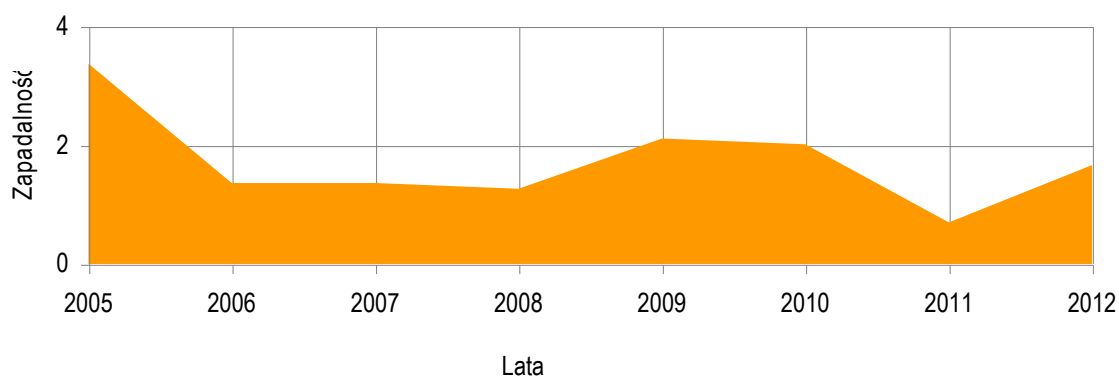
BIEGUNKI I ZAPALENIA ŻOŁĄDKOWO – JELITOWE BNO, O PRAWDOPODOBNE ZAKAŻNYM POCHODZENIU	Liczba przypadków		Zapadalność	
	2012	2011	2012	2011
ogółem	3953	1227	173,11	53,83
- u dzieci do lat 2	1542	671	2959,01	1251,10

JEDNOSTKA CHOROBOWA	Liczba przypadków		Zapadalność	
	2012	2011	2012	2011
Dury rzekome A,B,C	0	1	-	0,04
Lamblioza (giardioza)	38	16	1,66	0,70
Mikobakteriozy inne i BNO	1	0	0,04	-
Listerioza	6	5	0,26	0,22
Tężec	2	1	0,09	0,04
Krztusiec	163	64	7,14	2,81
Płonica	2596	1181	113,69	51,82

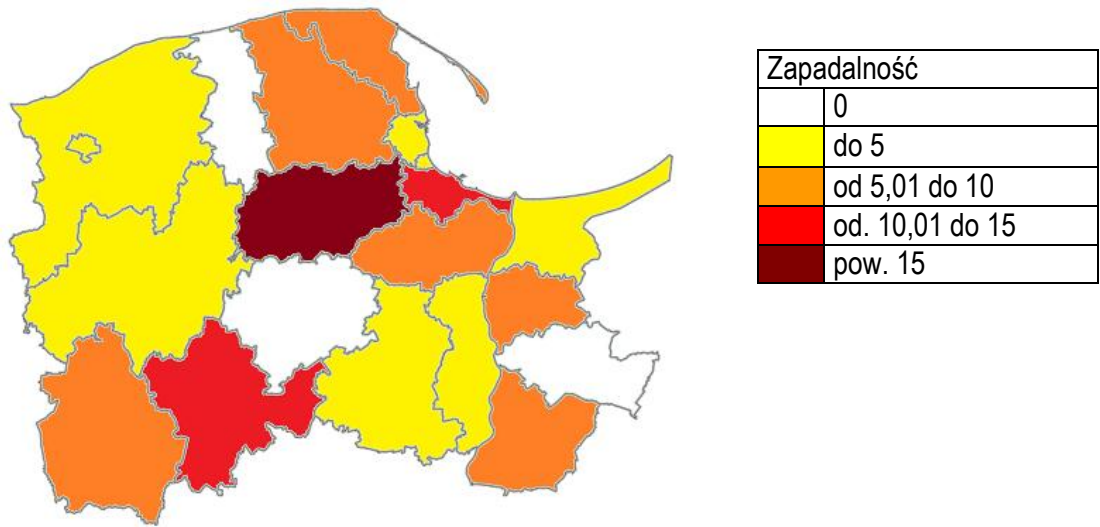
Zapadalność na lambliozę w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego

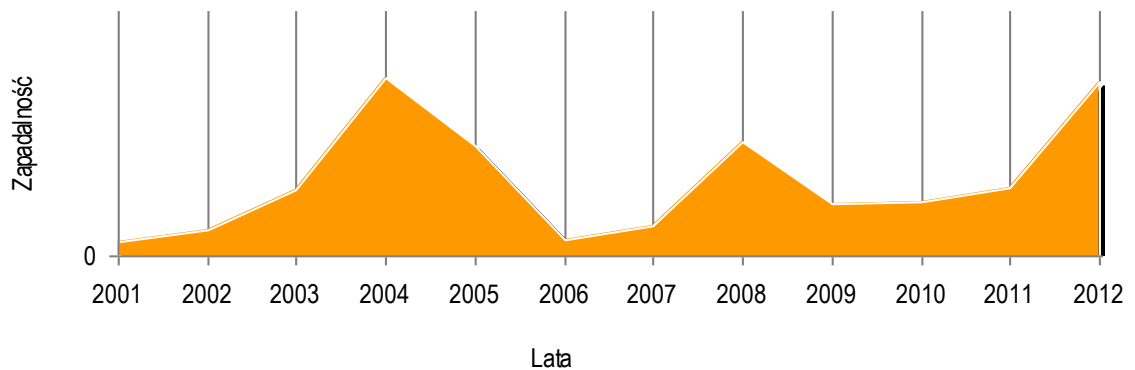
Zapadalność na lambliozę w woj. pomorskim w latach 2005 - 2012

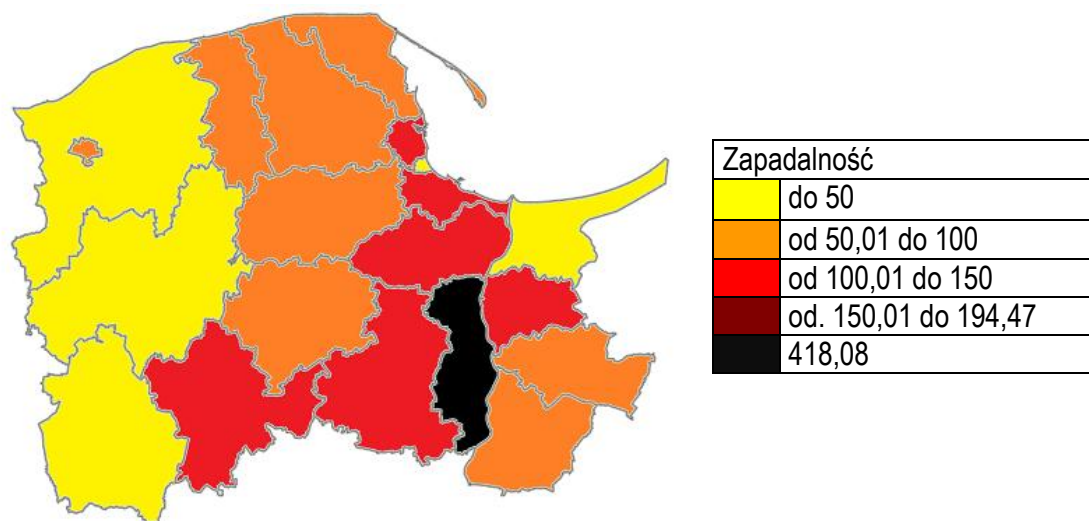
Zapadalność na krztusiec w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego

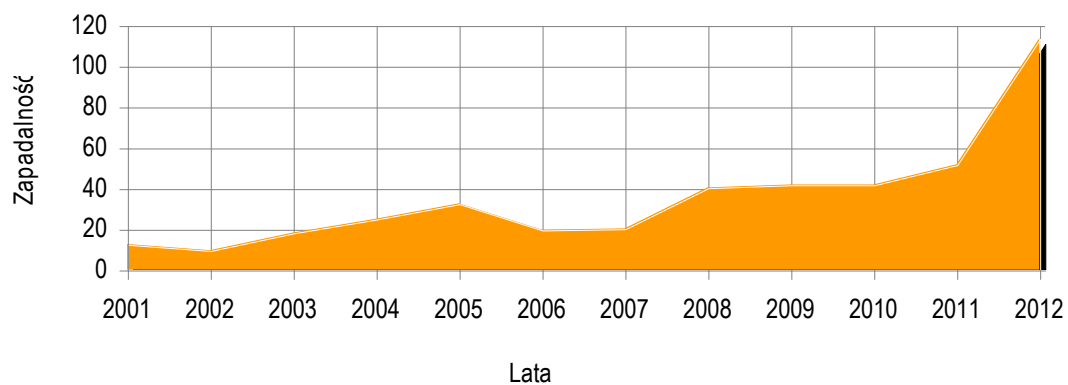
Zapadalność na 100 tys. osób na krztusiec w woj. pomorskim w latach 2001 - 2012

Zapadalność na płonicę w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego

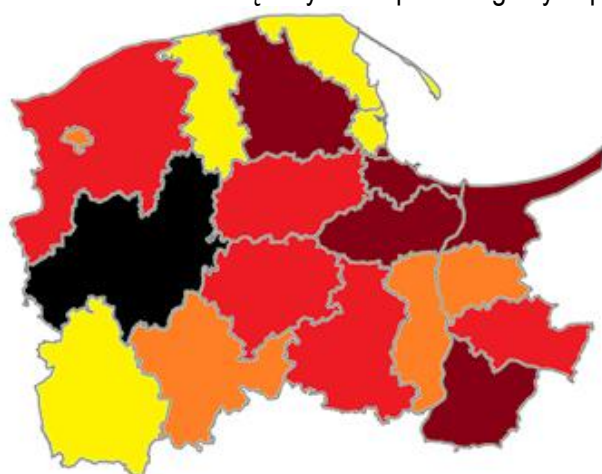

Zapadalność na 100 tys. osób na płonicę (szkarlatynę) w woj. pomorskim w latach 2001 - 2012

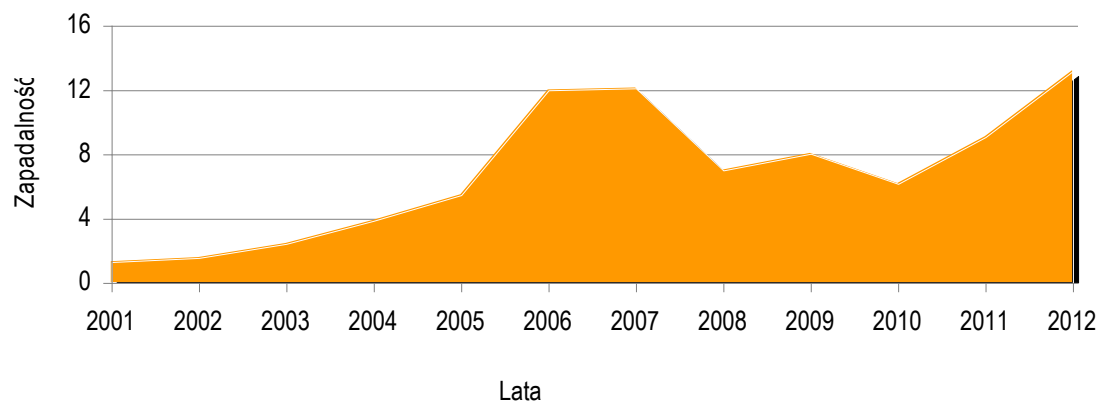
JEDNOSTKA CHOROBY		Liczba przypadków		Zapadalność	
		2012	2011	2012	2011
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna	ogółem	309	81	13,53	3,55
	róża	308	81	13,49	3,55
	inna określona i nie określona	1	0	0,04	-
Legioneloza – choroba legionistów		0	1	-	0,04
Borelioza z Lyme		301	206	13,18	9,04
Ostre porażenie wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat		1	1	0,27	0,27
Styczność i narażenie na wściekliznę		499	560	21,85	24,57
Wirusowe zapalenie mózgu		7	11	0,31	0,48
- w tym	opryszczkowe	1	1	0,04	0,04
	nie określone	4	10	0,18	0,44
	w innych chorobach objętych MZ - 56	2	0	0,09	-
JEDNOSTKA CHOROBY		Liczba przypadków		Zapadalność	
		2012	2011	2012	2011
Wirusowe zapalenie opon mózgowych					
- w tym	enterowirusowe	2	0	0,09	-
	opryszczkowe	1	0	0,04	-
	inne określone i nie określone	92	64	4,03	2,81
	w innych chorobach objętych MZ - 56	0	3	-	0,13
Ospa wietrzna		15 151	7 304	663,50	320,46
Odra		1	0	0,04	-
Różyczka		361	139	15,81	6,10

Zapadalność na boreliozę z Lyme w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego

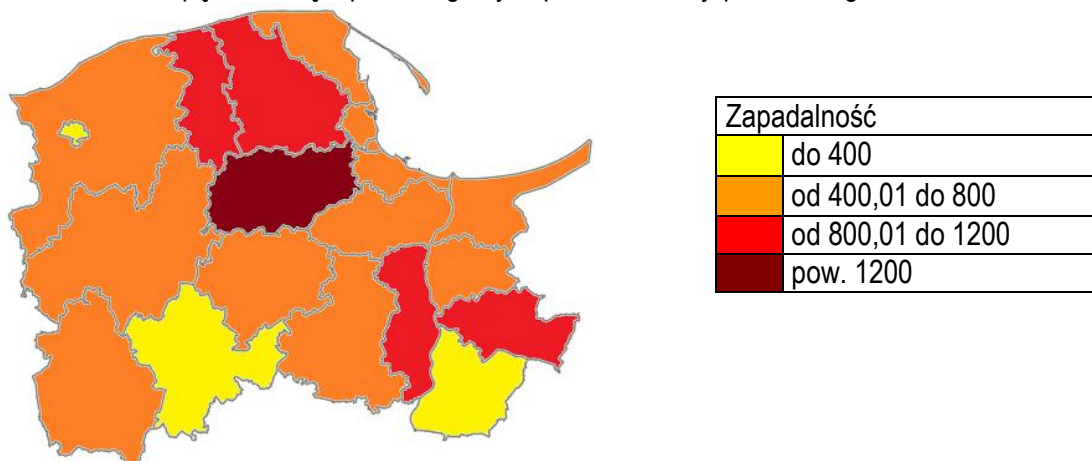

Zapadalność	
do 5	do 5
od 5,01 do 10	od 5,01 do 10
od 10,01 do 15	od 10,01 do 15
od. 15,01 do 23,33	od. 15,01 do 23,33
51,13	51,13

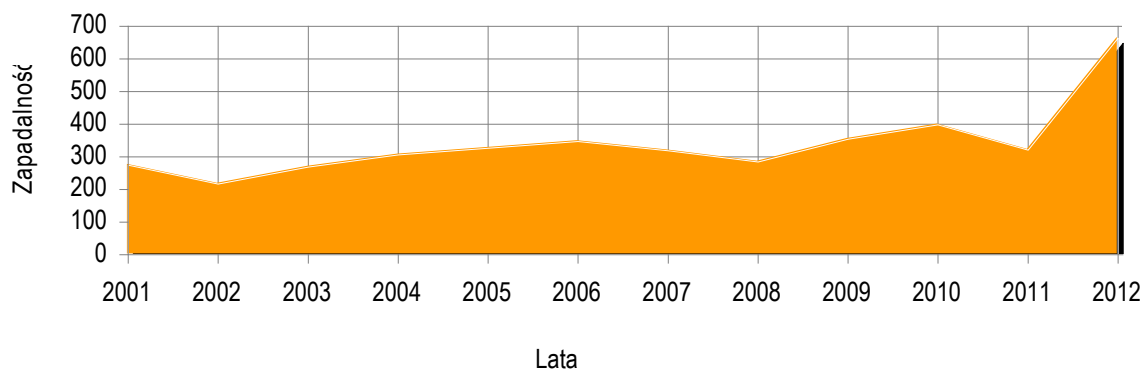
Zapadalność na boreliozę z Lyme w latach 2001 - 2012

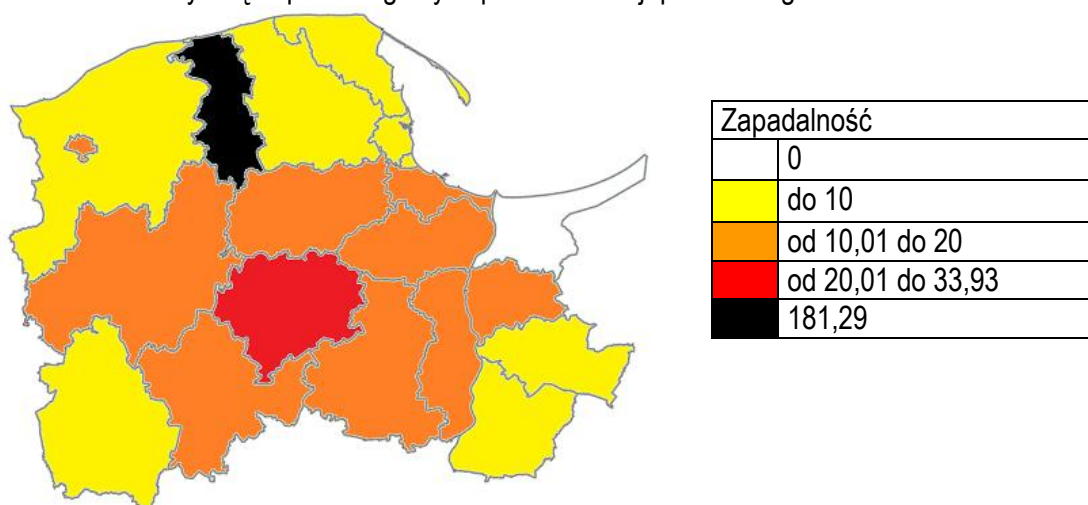
Zapadalność na ospę wietrzną w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego

Zapadalność na ospę wietrzną w woj. pomorskim w latach 2001 - 20

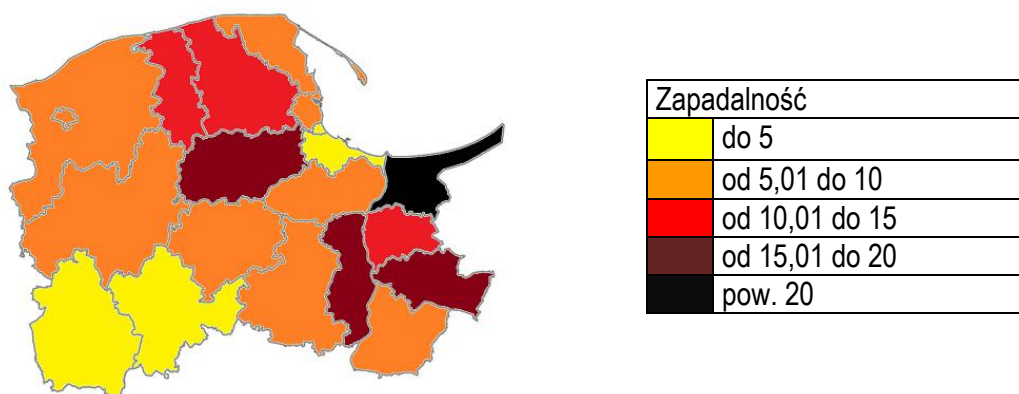
Zapadalność na różyczkę w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego

WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY	Liczba przypadków		Zapadalność	
	2012	2011	2012	2011
typu A	3	3	0,13	0,13
typu B - ostre	3	8	0,13	0,35
typu B - przewlekłe	31	64	1,36	2,81
typu C: wg definicji przypadku – 2009 r.	68	46	2,98	2,02
typu C: wg definicji przypadku – 2005 r.	61	96	2,67	4,21
typu B+C (zakażenia mieszane)	3	2	0,13	0,09
inne i nie określone	9	4	0,39	0,18

JEDNOSTKA CHOROBY	Liczba przypadków		Zapadalność	
	2012	2011	2012	2011
AIDS – Zespół nabytego upośledzenia odporności	21	27	0,92	1,18
Nowo wykryte zakażenia HIV	102	96	4,47	4,21
Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	192	110	8,41	4,83
Malaria (zimnica)	2	2	0,09	0,09
Bąblowica (echinokokoza)	1	2	0,04	0,09

Zapadalność na świnkę w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego

CHOROBA WYWOŁANA PRZEZ <i>Streptococcus pneumoniae</i> inwazyjna	Liczba przypadków		Zapadalność	
	2012	2011	2012	2011
ogółem	43	36	1,88	1,58
zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	9	17	0,39	0,75
posocznica	35	26	1,53	1,14
inna określona i nie określona	3	8	0,13	0,35

BAKTERYJNE ZAPALENIE OPON MÓZGOWYCH I/LUB MÓZGU	Liczba przypadków		Zapadalność	
	2012	2011	2012	2011
w innych chorobach objętych MZ - 56	38	22	1,66	0,97
inne, określone	7	6	0,31	0,26
inne, nie określone	25	22	1,09	0,97

CHOROBA WYWOŁANA PRZEZ <i>Haemophilus influenzae</i> , inwazyjna	Liczba przypadków		Zapadalność	
	2012	2011	2012	2011
- ogółem	1	2	0,04	0,09
- posocznica	1	1	0,04	0,04
- inna określona i nie określona	0	2	-	0,09

JEDNOSTKA CHOROBOWA	Liczba przypadków		Zapadalność	
	2012	2011	2012	2011
Zapalenie opon mózgowych inne i nie określone	12	10	0,53	0,44
Zapalenie mózgu inne i nie określone	11	8	0,48	0,35
Grypa ogółem (przypadki prawdopodobne i potwierdzone)	31	136	1,36	5,97
- w tym u dzieci w wieku 0 – 14 lat	15	29	4,01	7,75
Grypa i podejrzenia grypy (ogółem)	310 134	50 244	13 581,52	2 242,72
- w tym u dzieci w wieku 0 – 14 lat	158 244	20 707	42 927,21	5 617,30

CHOROBY ZAKAŻNE WRODZONE	Liczba przypadków		Zapadalność*	
	2012	2011	2012	2011
Toksoplazmoza	2	0	7,98	-
Listerioza	0	1	-	3,99

* Zapadalność wyliczono na podstawie liczby urodzeń w woj. pomorskim w 2011 r.

ZATRUCIA NATURALNIE TOKSYCZNYMI SUBSTANCJAMI SPOŻYTYMI JAKO POKARM	Liczba przypadków		Zapadalność	
	2012	2011	2012	2011
Jagody i inne części roślin	0	3	-	0,13

1.1. Inwazyjna choroba meningokokowa

W roku 2012 zanotowano spadek liczby przypadków zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową w porównaniu z rokiem 2011. Zapadalność zmalała z poziomu 1,49 (34 przypadki) do 1,09 (25 przypadków)

W 11 przypadkach zachorowań wystąpiła posocznica, w 8 zapalenie opon wraz z posocznicą, w 5 zapalenie opon mózgowych, a w 1 zapalenie opon mózgowych wraz z zapaleniem mózgu i posocznicą. W jednym przypadku nie wystąpił zespół objawów ani w postaci posocznicy ani w postaci zapalenia opon mózgowych.

W prawie połowie przypadków choroba wystąpiła u dzieci w pierwszych trzech latach życia, z czego w 7 przypadkach dotyczyła dzieci poniżej 1 roku życia.

Zachorowania na IChM w 2012 roku wywoływane były w 11 przypadkach przez meningokoki serogrupy B a w 10 przypadkach przez meningokoki serogrupy C. W pozostałych 4 przypadkach nie udało się ustalić serogrupy.

Zanotowano 3 zgony, u osób w wieku 2, 4 i 31 lat. Zgony spowodowane były meningokokami serogrupy C (2 przypadki) i serogrupy B (1 przypadek).

W roku 2012 IChM zarejestrowano na terenie 11 powiatów. Najwyższą zapadalność zanotowano w powiecie kwidzyńskim (3,58), słupskim (3,09), oraz w mieście Słupsk (3,14). Żadnego przypadku inwazyjnej choroby meningokokowej nie zarejestrowano w powiecie bytowskim, człuchowskim, kościerskim, lęborskim, malborskim, sztumskim, nowodworskim, puckim oraz na terenie miasta Sopot.

1.2. Zatrucia pokarmowe

W roku 2012 na terenie województwa pomorskiego zarejestrowano ogółem 4782 przypadków zatruc pokarmowych oraz zakażeń żołądkowo - jelitowych (sporadycznych i zbiorowych) o różnej etiologii.

W porównaniu z rokiem 2011 nastąpił wzrost liczby przypadków zatruc pokarmowych i zakażeń żołądkowo - jelitowych z ogólnej liczby 4037 do 4782.

Liczba zatruc pokarmowych bakteryjnych nie określonych w porównaniu z rokiem 2011 (105 przypadków) spadła do 68 przypadków.

Zatrucia bakteryjne o znanej etiologii wywoływane były przede wszystkim przez:

Salmonella, *E. coli*, *Yersinia enterocolitica*.

W 2012 roku nie odnotowano zatrucia naturalnie toksycznymi substancjami spożytymi jako pokarm.

W roku minionym odnotowano ogółem 3797 wirusowych i innych zakażeń jelitowych (w porównaniu do 3160 w 2011 roku), z czego 69 przypadków zachorowań wystąpiło w ogniskach zbiorowych – w powiecie nowodworskim (23 zachorowania) oraz mieście Gdańsku (46 zachorowań).

W porównaniu z rokiem wcześniejszym w roku 2012 zmniejszeniu uległa liczba zatruc wywołanych przez pałeczki *Salmonella* – z 644 przypadków zanotowanych w 2011 r. do 521 przypadków w 2012 roku.

Salmonella spp. jako czynnik etiologiczny w ogniskach zatruc zbiorowych izolowana była w 9 powiatach: bytowskim, gdyńskim, gdańskim, sopockim, kartuskim, starogardzkim, słupskim, nowodworskim i wejherowskim.

Zatrucia i zakażenia pokarmowe o różnej etiologii zarejestrowane w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego wraz z wirusowymi zakażeniami jelitowymi zostały zebrane w tabeli.

W porównaniu z rokiem 2011, w ubiegłym roku liczba ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych uległa nieznacznemu zwiększeniu z 21 do 22. Zbiorowe ogniska zatruc pokarmowych obejmowały w 2012 r. łącznie 234 przypadki zachorowań.

W 2012r. najwięcej ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych zarejestrowano na terenie działalności PSSE w Gdańsku (7). Stanowiło to 31,8% wszystkich ognisk masowych na terenie województwa pomorskiego (poniższa tabela), 25% zbiorowych ognisk na terenie województwa stanowiły takie, w których liczba chorych była mniejsza niż cztery osoby.

Zatrucia, zakażenia pokarmowe o różnej etiologii oraz zakażenia jelitowe zarejestrowane w 2012 roku w poszczególnych powiatach w woj. pomorskim.

Powiat	Zatrucia pokarmowe-salmonelozy (A02.0)		Inne bakteryjne zakażenia jelitowe: wywołane E coli biegunkotwórczą/inną i BNO,Campylobacter, Yersinia enterocolitica /pseudotuberculosis, inne określone i nieokreślone (A04.0-2, A04.4, A04.5, A04.6, A04.7-9)		Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe: gronkowcowe, jadem kielbasianym, inne określone (A05.0, A05.1, A05.3-8)		Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe nie określone (A05.9)		Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe: wywołane przez rotawirusy, czynnik Norwalk i inne wirusowe zakażenia jelit (A08.0, A08.1, A08.2-3, A08.4)		Zatrucia naturalnie toksycznymi substancjami spożytymi jako pokarm: grzybami, jagodami, innymi częściami roślin (T62.0, T62.1-2)	
	Ogólna l. zach.	w tym zach w ogniskach zbiorowych	Ogólna l. zach.	w tym zach w ogniskach zbiorowych	Ogólna l. zach.	w tym zach w ogniskach zbiorowych	Ogólna l. zach.	w tym zach w ogniskach zbiorowych	Ogólna l. zach.	w tym zach w ogniskach zbiorowych	Ogólna l. zach.	w tym zach w ogniskach zbiorowych
Gdańsk	128	3	66	-	-	-	19	-	590	46	-	-
Gdynia	59	13	3	-	52	52	-	-	218	-	-	-
Słupsk - miasto	12	-	2	-	-	-	30	30	125	-	-	-
Słupsk - powiat	9	-	2	-	-	-	5	5	112	-	-	-
Sopot	3	-	12	-	-	-	-	-	55	-	-	-
Bytów	3	-	1	-	1	-	5	3	99	-	-	-
Chojnice	8	-	-	-	-	-	-	-	211	-	-	-
Człuchów	21	-	12	-	-	-	-	-	77	-	-	-
Kartuzy	40	2	10	-	-	-	-	-	156	-	-	-
Kościerzyna	22	-	61	-	-	-	6	-	52	-	-	-
Kwidzyn	14	-	4	-	-	-	-	-	105	-	-	-
Lębork	9	-	29	-	-	-	-	-	122	-	-	-
Malbork	10	-	3	-	1	-	-	-	30	-	-	-
Nowy Dwór	16	-	-	-	-	-	-	-	98	23	-	-
Pruszcz Gd.	25	-	19	-	1	-	-	-	97	-	-	-
Puck	10	-	3	-	-	-	-	-	87	-	-	-
Starogard Gd.	37	14	18	-	-	-	1	-	394	-	-	-
Sztum	4	-	1	-	-	-	-	-	51	-	-	-
Tczew	51	-	62	-	-	-	2	-	374	-	-	-
Wejherowo	40	2	33	-	-	-	-	-	744	-	-	-
Razem	521	34	341	-	55	52	68	38	3 797	69	-	-

Ogniska zbiorowych zatruc pokarmowych zarejestrowane na terenie woj. pomorskiego w roku 2012.

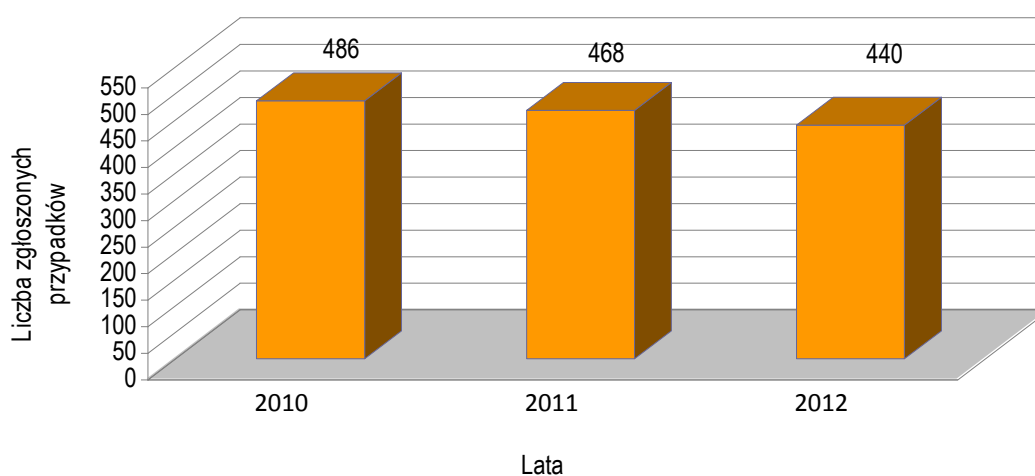
Stacja	Liczba ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych	% ognisk zatruc zbiorowych o liczbie chorych mniejszej niż 4	% wszystkich ognisk zatruc zbiorowych zarejestrowanych na terenie woj. pomorskiego
Gdańsk	7	33	31,8
Starogard Gdański	5	33	22,7
Gdynia	2	0	9
Słupsk	2	0	9
Wejherowo	2	0	9
Kartuzy	1	17	4,5
Bytów	1	17	4,5
Sopot	1	0	4,5
Nowy Dwór Gdański	1	0	4,5
Razem	22	100	100

1.3. Gruźlica

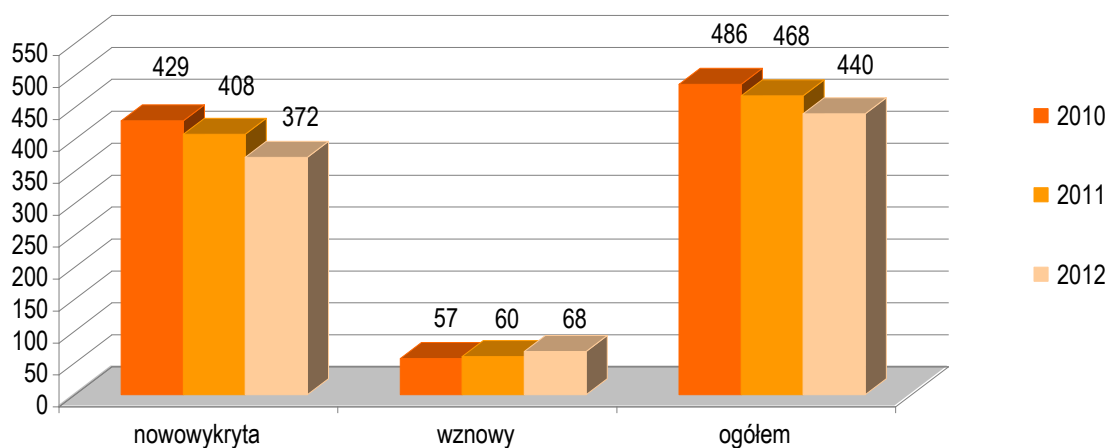
W roku 2012, podobnie jak w latach poprzednich, w województwie pomorskim rejestracją zachorowań na gruźlicę zajmowała się Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku.

W roku 2012 zgłoszono 440 zachorowań na gruźlicę w województwie pomorskim. Dla porównania w 2011 roku zarejestrowano 468 przypadków, a w 2010 roku – 486. Liczby chorych ilustruje wykres.

Liczba zgłoszonych przypadków zachorowania na gruźlicę w województwie pomorskim w latach 2010 -2012

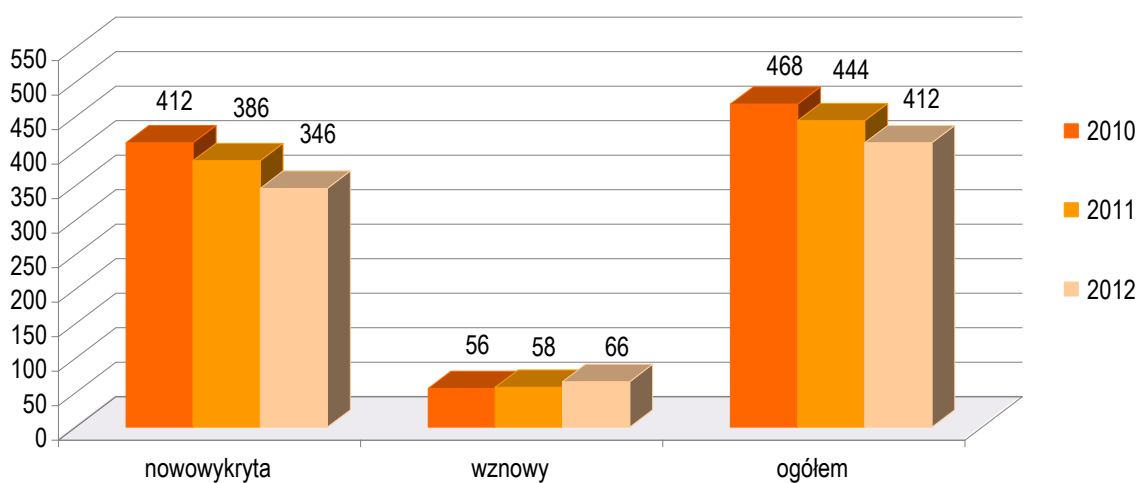

Zachorowania na gruźlicę w woj. pomorskim w latach 2010-2012

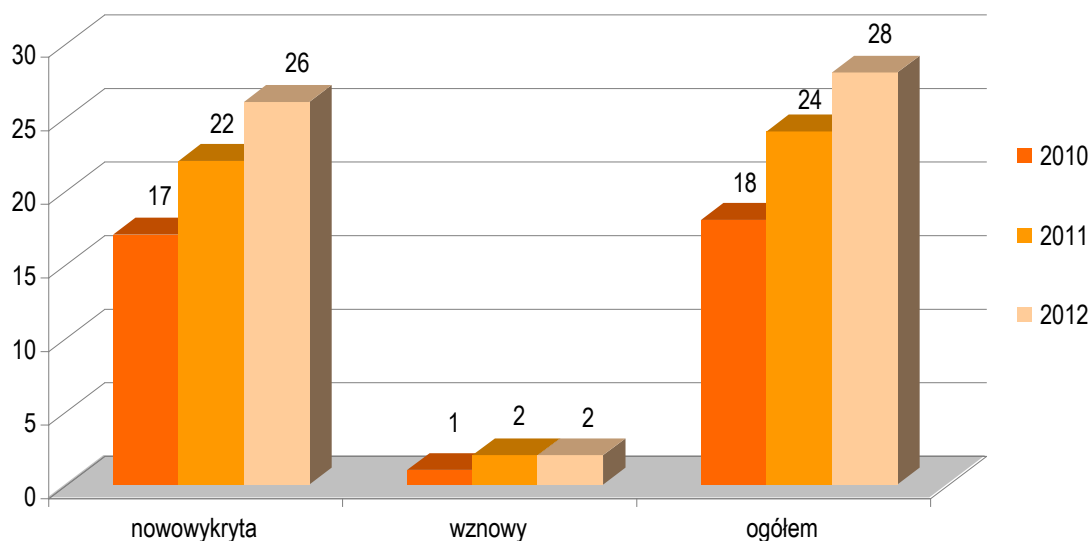
Na powyższym wykresie przedstawiona jest liczba osób chorych na gruźlicę zarejestrowana w latach 2010 - 2012 z podziałem na liczbę przypadków nowo wykrytej gruźlicy oraz wznow.

Zachorowania na gruźlicę płucną w latach 2010-2012

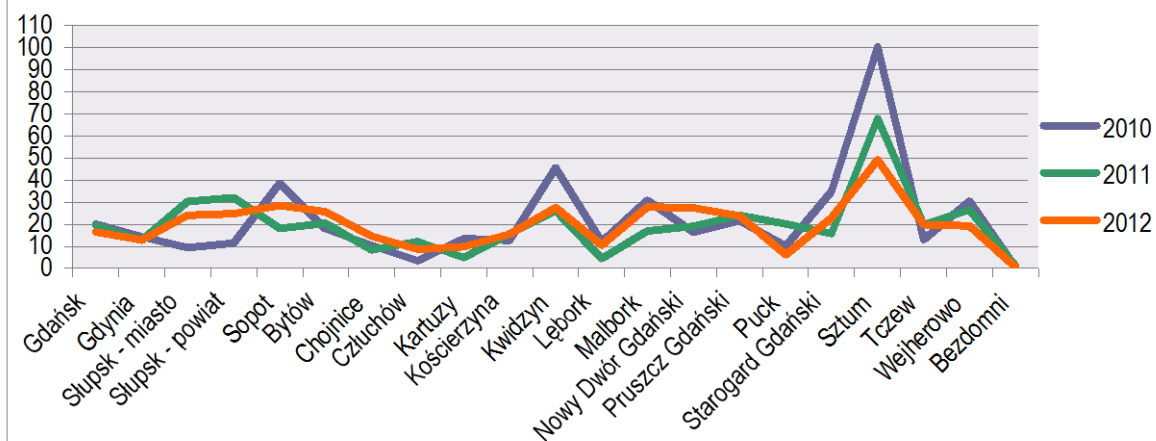
Zdecydowaną większość zachorowań stanowiły przypadki nowo wykryte.

Zachorowania na gruźlicę pozapłucną w latach 2010-2012

Na powyższym wykresie przedstawiona została liczba osób chorych na gruźlicę pozapłucną zarejestrowaną w województwie pomorskim w latach 2010-2012. W 2012 roku zanotowano dwa przypadki ponownego zachorowania na gruźlicę pozapłucną. Jednocześnie w 2012 roku zarejestrowano liczbę zachorowań na gruźlicę pozapłucną w woj. pomorskim w porównaniu z latami ubiegłymi.

Zapadalność na gruźlicę w latach 2010-2012 z podziałem na powiaty

1.4. Choroby przenoszone drogą płciową

W roku 2012 podobnie jak w roku 2011 rejestracją zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową zajmowała się Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku. W ubiegłym roku zarejestrowano łącznie 82 przypadki zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową.

Liczba zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową zarejestrowanych na terenie województwa pomorskiego w latach 2011-2012.

Jednostka chorobowa		2012	2011.
Kiła wrodzona i kiła noworodków		2	-
Kiła	pierwotna	-	6
	wtórna	7	9
	utajona wczesna	12	5
	utajona późna	3	1
	inna i nie określona	8	5
Rzeżączka		28	14
Inne choroby wywołane przez Chlamydie		22	5
Razem		82	45

2. Ocena stanu sanitarnego obiektów lecznictwa zamkniętego województwa pomorskiego za 2012r.

Przeprowadzono ogółem 662 kontrole (w tym 35 rekontroli) w obiektach lecznictwa zamkniętego, obejmujące zagadnienia sterylizacji, dezynfekcji, stanu technicznego, funkcjonalności oraz przestrzegania zasad reżimu sanitarnego w zakresie zwalczania zakażeń szpitalnych.

W 2012 roku wydano 79 decyzji administracyjnych, nałożono 21 decyzji płatniczych na sumę 7056,00 zł i 4 mandaty na kwotę 1100,00zł.

Stan techniczny podmiotów leczniczych w województwie pomorskim jest zróżnicowany. W większości z nich przeprowadza się bieżące prace remontowe i modernizacyjne, polepszające warunki sanitarno-higieniczne w budynkach jednostek, polegające na odnawianiu powłok malarskich, wymianie tynków, podłóg, stolarki okiennej i drzwiowej. Prowadzone są prace zmierzające do dostosowywania pomieszczeń ww. obiektów do wymogów Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2011r.

Egzekwowanie przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprawy stanu technicznego w placówkach napotyka jednak na trudności z powodu złej kondycji finansowej podmiotów leczniczych.

W przypadku stwierdzenia rażących nieprawidłowości natury higienicznej nakładano mandaty i w trybie natychmiastowym egzekwowano poprawę warunków sanitarnych. Bieżąca czystość w kontrolowanych jednostkach jest dobra. W części obiektów utrzymaniem porządku i czystości zajmują się firmy usługowe, a w części zespół higieny szpitalnej złożony z pracowników szpitala. W ramach nadzoru nad procesami dezynfekcji sprawdza się, czy w podmiotach leczniczych używane są środki dezynfekcyjne dopuszczone do stosowania, czy środek do dezynfekcji został

właściwie dobrany, a jego stężenie robocze, czas użytkowania roztworu roboczego i czas dezynfekcji są prawidłowe.

Dezynfekcja sprzętu, narzędzi, urządzeń sanitarnych, powierzchni w obiektach prowadzona jest prawidłowo. Podczas kontroli stwierdzano dobrą znajomość zasad i techniki zabiegów dezynfekcyjnych wśród pracowników odpowiedzialnych za te czynności.

Na terenie województwa pomorskiego w lecznictwie zamkniętym Centralne Sterylizatornie działają w:

- Szpitalu Specjalistycznym św. Wojciecha w Gdańsku,
- Szpitalu Specjalistycznym w Kościerzynie,
- Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Chojnicach.
- Uniwersyteckim Centrum Klinicznym w Gdańsku
- Szpitalu Specjalistycznym im. Ceynowy w Wejherowie
- Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Słupsku

W wielu obiektach trwają prace remontowe i modernizacyjne mające na celu pozyskanie dla potrzeb sterylizatorni pomieszczeń spełniających funkcję brudnej, czystej i sterylnej części, oraz łączące te części śluzy fartuchowo – umywalkowe.

We wszystkich sterylizatorniach prowadzona jest na bieżąco kontrola aparatury sterylizującej, wyniki jej tworzą dokumentację udostępnianą organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej podczas kontroli. W ramach nadzoru nad procesami dezynfekcji sprawdza się, czy w zakładach opieki zdrowotnej używane są środki dezynfekcyjne dopuszczone do stosowania, czy środek do dezynfekcji został właściwie dobrany, a jego stężenie robocze, czas użytkowania roztworu roboczego i czas dezynfekcji są prawidłowe.

Dezynfekcja sprzętu, narzędzi, urządzeń sanitarnych, powierzchni w szpitalach prowadzona jest prawidłowo. Podczas kontroli stwierdzono dobrą znajomość zasad i techniki zabiegów dezynfekcyjnych wśród pracowników odpowiedzialnych za te czynności.

Cała aparatura sterylizująca znajdująca się w podmiotach leczniczych w województwie pomorskim jest systematycznie kontrolowana. W podmiotach leczniczych prowadzi się kontrolę fizyczną, chemiczną i biologiczną. Wskaźniki biologiczne oceniające skuteczność procesów sterylizacji używane są najczęściej raz w tygodniu, bądź zgodnie z zaleceniami PZH raz w miesiącu.

Aparaty, w których wykorzystywany jest tlenek etylenu kontroluje się testami biologicznymi podczas każdego procesu sterylizacji. Aparaty te umieszczone są w osobnych pomieszczeniach. Stan techniczny aparatury sterylizującej na ogół jest dobry. Stary sprzęt jest sukcesywnie wycofywany z placówek służby zdrowia.

Część podmiotów leczniczych posiada podpisaną umowę na sterylizację z innymi obiektami. Materiał medyczny do sterylizacji pakowany jest zgodnie z przyjętymi standardami w rękawy, torebki papierowe, papierowo – foliowe, włókninę, papier lub kontenery do dużych zestawów. Do transportu materiałów sterylnych na poszczególne oddziały służą specjalnie przeznaczone do tego celu wózki.

Dezynsekcje i deratyzacje na terenie podmiotów leczniczych wykonywane są przez dezynfektorów szpitalnych lub zakłady usługowe DDD zgodnie z potrzebami.

W związku z koniecznością dostosowania zakładów opieki zdrowotnej do wymagań Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie wymagań, jakim powinny pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładów opieki zdrowotnej, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku w 2012 r. pozytywnie zaopiniował 36 programów dostosowawczych i wydał 36 decyzji dla podmiotów leczniczych.

W podmiotach leczniczych województwa pomorskiego istnieją powołane przez dyrektorów zespoły i komitety ds. kontroli zakażeń szpitalnych.

Kompetencje członków zespołów i komitetów określone są odpowiednimi zarządzeniami dyrektora lub zatwierdzonym regulaminem pracy.

We wszystkich podmiotach leczniczych zatrudnione są pielęgniarki epidemiologiczne wchodzące w skład zespołów ds. kontroli zakażeń szpitalnych. Liczba pielęgniarek epidemiologicznych uzależniona jest od specyfiki podmiotu. W większości obiektów na jedną pielęgniarkę przypada ustawowa liczba 200 łóżek szpitalnych.

Działalność zespołów ds. kontroli zakażeń szpitalnych polega głównie na tworzeniu procedur służących zapobieganiu zakażeniom, wdrażaniu ich w praktyce szpitalnej, szkoleniu personelu medycznego z ich znajomości, monitorowaniu i rejestracji stwierdzonych zakażeń oraz szkoleniu personelu placówki w zakresie kontroli i rozpoznawania zakażeń zakładowych.

Zespoły ds. kontroli zakażeń zakładowych ze wszystkich podmiotów leczniczych województwa pomorskiego sporządziły półroczne i roczne raporty za 2012 rok o zakażeniach zakładowych i patogenach alarmowych, przedłożyły je kierownikom placówek, a roczne raporty przekazano właściwym Państwowym Powiatowym Inspektorom Sanitarnym.

Planowanie, ocena i analizowanie skuteczności realizowanego programu kontroli zakażeń szpitalnych należy do zadań komitetów.

W 2012 roku w podmiotach leczniczych województwa pomorskiego wystąpiło 40 ognisk epidemicznych zgłoszonych właściwym Powiatowym Inspektorom Sanitarnym. Ogniska epidemiczne obejmowały łącznie 308 osób zakażonych, z czego 302 osoby to pacjenci, natomiast 6 osób to personel szpitala. We wszystkich przypadkach podjęto działania mające na celu szybkie wygaszenie ogniska. Głównymi czynnikami etiologicznymi były: *Staphylococcus aureus*, *Clostridium difficile*, *Acinetobacter baumannii*, *Pseudomonas aeruginosa*, rotawirusy i norowirusy.

Zespoły ds. zakażeń ściśle współpracują ze szpitalnymi laboratoriami mikrobiologicznymi. Wspólnie określają częstotliwość wykonywanych badań czystości mikrobiologicznej. Po stwierdzeniu obecności bakterii chorobotwórczych opracowywane jest postępowanie dezynfekcyjne zgodnie z procedurami.

Podczas kontroli sanitarnych sprawdza się postępowanie zespołu w przypadku wystąpienia zakażenia szpitalnego. Wyżej wymienione zespoły opracowują plany pracy, uwzględniające szkolenie personelu medycznego na takie tematy jak:

- epidemiologia zakażeń
- higiena szpitalna
- dekontaminacja rąk
- dezynfekcji, mycia narzędzi i sprzętu medycznego
- zasady i metody sterylizacji
- postępowanie z materiałem sterylnym

- postępowanie po ekspozycji
- procedury wkluc dożylnych i stosowanie cewników naczyniowych oraz zakładanie cewników urologicznych
- postępowanie z narzędziami po zabiegach i zużytym sprzęcie
- postępowanie z brudną bielizną
- postępowanie z odpadami medycznymi
- postępowanie z systemem endoskopowym
- zasady racjonalnej antybiotykoterapii.

Czynniki wpływające negatywnie na funkcjonalność leczenia zamkniętego w województwie pomorskim:

- jednostki lecznicze funkcjonują w starych budynkach, których stan techniczny budzi zastrzeżenia,
- bloki operacyjne działają bez prawidłowo zorganizowanych pomieszczeń przygotowawczych i szluz
- krzyżowanie się dróg czystych, brudnych na blokach operacyjnych i w sterylizatorniach
- sterylizatornie nie spełniają wymogów stawianych Centralnej Sterylizatorni
- przestarzały sprzęt – w tym aparatura sterylizująca
- słabe zaplecze magazynowe i socjalne placówek
- brak wydzielonych wind do transportu posiłków.

II ODDZIAŁ HIGIENY ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

1. Nadzór nad obiektami żywności, żywienia i przedmiotów użytku.

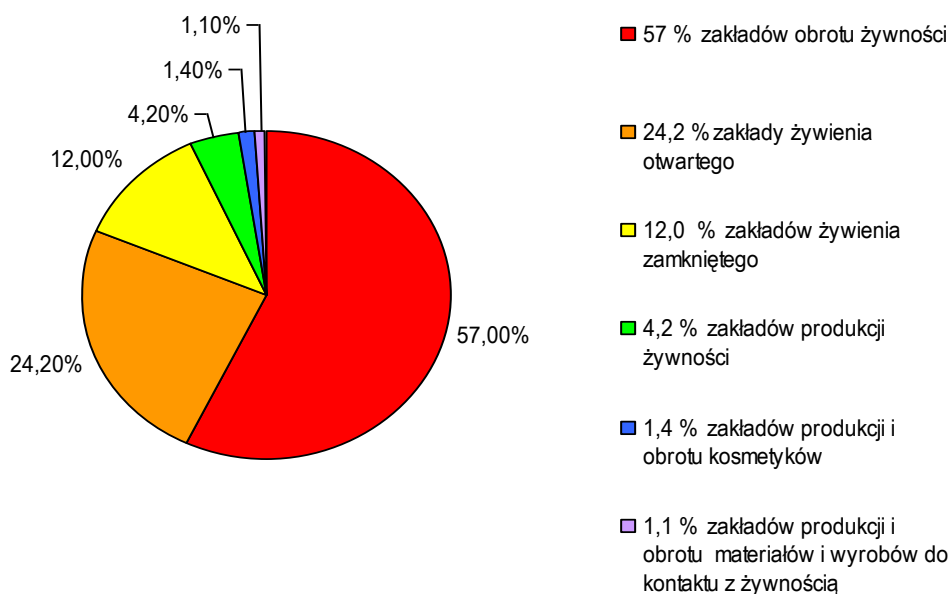
W 2012 roku nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej objęte były 23522 obiekty:

- 1000 zakładów produkcji żywności,
- 13412 zakładów obrotu żywnością (w tej liczbie 923 środki do transportu żywności),
- 5706 zakładów żywienia zbiorowego otwartego, w tym 3395 punktów małej gastronomii,
- 2797 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego,
- 271 zakładów produkcji i obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością,
- 336 zakładów produkcji i obrotu kosmetykami.

Grupa obiektów		Liczba obiektów w 2012r.	Liczba obiektów w 2011r.	Liczba obiektów	
				wzrost	spadek
1.	Zakłady produkcji żywności	1000	1030	-	30
2.	Zakłady obrotu żywnością (ogółem)	13412	13370	42	-
3.	Zakłady żywienia zbiorowego i otwartego,	5706	5823	-	117
4.	Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego	2797	2651	146	-
5.	Zakłady produkcji i obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością	271	256	15	-
6.	Zakłady produkcji i obrotu kosmetyków	336	334	2	-
Ogółem		23522	23464	205	147

W porównaniu do 2011 roku liczba nadzorowanych zakładów wzrosła o 58.

Struktura nadzorowanych obiektów w 2011 roku, wg profilu prowadzonej działalności przedstawiała się następująco:

2. Działalność kontrolno - represyjna w 2012 roku.

Skontrolowano ogółem 15411 zakładów, ocenie sanitarnej na zgodność z wymaganiami poddano 6015 zakładów, z których 119 nie spełniało wymagań, co stanowi 1,9 % obiektów poddanych ocenie.

Ogółem przeprowadzono 27047 kontroli i rekontroli, w tym 4490 kontroli interwencyjnych związanych m.in. ze zgłoszeniami w systemie RASFF i RAPEX oraz skargami konsumenckimi. Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni wydali ogółem 953 decyzje administracyjne, z których 23 dotyczyło unieruchomienia działalności zakładu, 53 decyzje zakazu wprowadzenia produktu do obrotu, pozostałe decyzje dotyczyły najczęściej poprawy stanu technicznego zakładu.

W postępowaniu mandatowym nałożono ogółem 1856 mandatów karnych na łączną kwotę 402950 zł. (średnia wysokość mandatu wynosiła 217 zł). Do sądów skierowano 4 wnioski o ukaranie osób winnych zaniedbań.

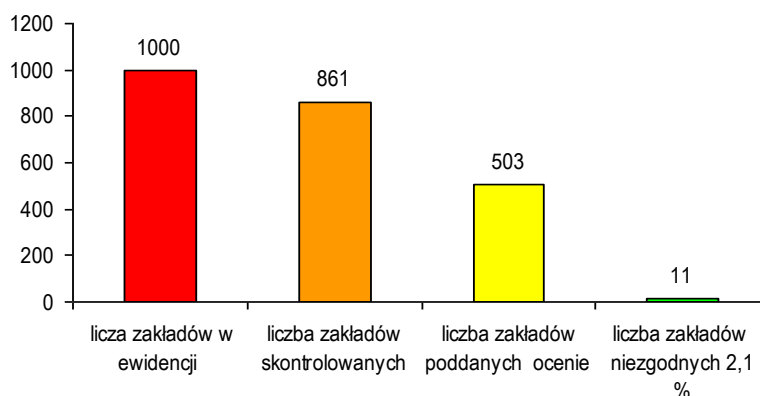
Do PPWIS wpłynęły 34 wnioski o nałożenie kary pieniężnej, wydano 40 decyzji o nałożeniu kar z art. 103 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia na kwotę 291673 zł.

Działalność kontrolno-represyjna w poszczególnych grupach nadzorowanych obiektów w 2012 roku.

Lp	DZIAŁANIA	Działalność kontrolno-represyjna w obiektach						Ogółem
		produkcji żywności	obrotu żywności	żywienia zbiorowego		Produkcji i obrotu		
				otwartego	zamkniętego	materiałami	kosmetykami	
1	Liczba obiektów nadzorowanych	1000	13412	5706	2797	271	336	23522
2	Liczba obiektów skontrolowanych	861	7984	4212	2074	123	157	15411
3	Liczba obiektów niezgodnych z wymaganiami	11	67	31	10	0	0	119
4	Liczba kontroli ogółem, w tym: interwencyjnych	1853	13824	8029	2925	166	7250	27047
		345	3479	506	104	57	0	4490
5	Liczba decyzji administracyjnych ogółem w tym: unieruchomienia działalności, zakazu wprowadzania do obrotu produktu	117	419	246	169	1	1	953
		2	11	9	1	-	-	23
		6	42	3	2	-	-	53
6	Liczba mandatów/	125/	849 /	748 /	133 /	-/	1 /	1856/
	kwota (zł)	28850	160300	179600	33700	-	500	402950
7	Liczba wniosków do sądu	-	2	2	-	-	-	4
	Liczba zawiadomień do prokuratury	-	-	-	-	-	-	-
8	Liczba wniosków do PPWIS o nałożeniu kary pieniężnej kwotę	5	21	4	4	-	-	34

Liczba decyzji o nałożeniu kar pieniężnych przewyższa liczbę złożonych wniosków i wynosiła 40, 6 decyzji wynikało z postępowania administracyjnego wszczętego pod koniec 2011 roku.

3. Stan sanitarny obiektów: a/ produkcji żywności

Rodzaje zakładów niezgodnych z wymaganiami, wyrażone w % w stosunku do ocenianych:

7,1 - zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego

5,5 - zakłady garmażeryjne

2,7 - piekarnie

2,9 - ciastkarnie

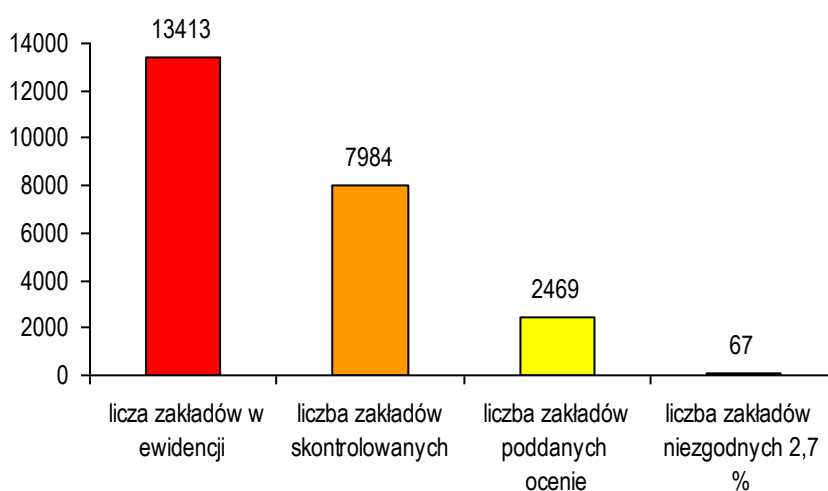
1,5 - automaty do lodów

Najczęściej stwierdzane niezgodności w/w grupie obiektów to:

- rozszerzenie działalności zakładu poza zakres określony decyzją,
- niefunkcjonalność pomieszczeń produkcyjnych,
- brak kontroli jakości surowców używanych do produkcji,
- brak zapisów z kontroli przebiegu procesów produkcyjnych

Pozostałe obiekty produkcji żywności oceniane pod kątem spełnienia wymagań oceniano jako zgodne.

b/ zakłady obrotu żywnością

Rodzaje zakładów niezgodnych z wymaganiami, wyrażone w % w stosunku do zakładów ocenianych:

3,0 - sklepy spożywcze

2,5 - obiekty ruchome i tymczasowe

1,4 - kioski spożywcze

1,3 – magazyny hurtowe

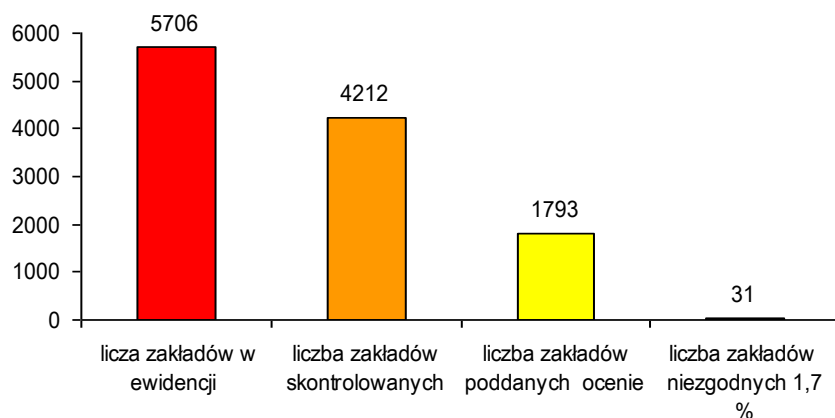
1,1 – hipermarkety

Nieprawidłowości stwierdzane w w/w grupie zakładów to:

- niewłaściwe warunki przechowywania żywności,
- nieprawidłowe zabezpieczenie obiektu przed dostępem szkodników,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych nieoznakowanych lub niewłaściwie oznakowanych,
- brak procedur postępowania ze środkami spożywczymi o niewłaściwej jakości zdrowotnej,
- niewłaściwe gromadzenie i usuwanie odpadów

Pozostałe obiekty obrotu żywności oceniane pod kątem spełnienia wymagań oceniono jako zgodne.

c/ zakłady żywienia zbiorowego otwartego

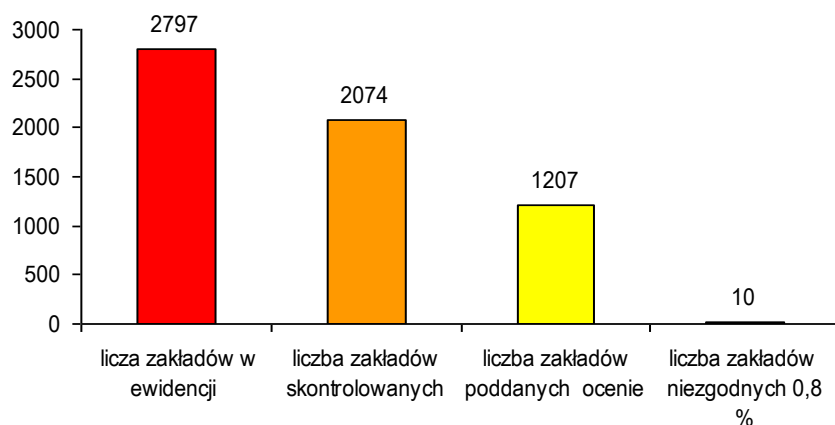

Zakłady niezgodne z wymaganiami stanowiły 1,7 % obiektów ocenianych. W tej grupie zakładów żywienia otwartego prawie połowę stanowiły punkty małej gastronomii (na 731 punktów małej gastronomii poddanych ocenie stwierdzono 8 niezgodnych).

Najczęściej stwierdzane niezgodności w grupie zakładów żywienia zbiorowego otwartego to:

- uruchamianie nowych obiektów bez dopełnienia obowiązku uzyskania decyzji o zatwierdzeniu zakładu,
- zatrudnianie personelu bez udokumentowanego stanu zdrowia,
- rozszerzenie działalności poza zakres określony decyzją,
- nieprawidłowe usuwanie odpadów, w tym tłuszczów smaźalniczych,
- mrożenie wyrobów kulinarnych we własnym zakresie „na zapas”,
- stosowanie naczyń tradycyjnych przy braku warunków do prawidłowego ich mycia i dezynfekcji.

d/ zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego:

Rodzaje zakładów niezgodnych z wymaganiami wyrażone w % w stosunku do zakładów ocenianych:

- 6,2 - stołówki pracownicze
- 3,1 - stołówki na koloniach i zimowiskach,
- 1,3 - stołówki w domach wczasowych,
- 0,9 – stołówki szkolne,
- 0,3 - stołówki w przedszkolach

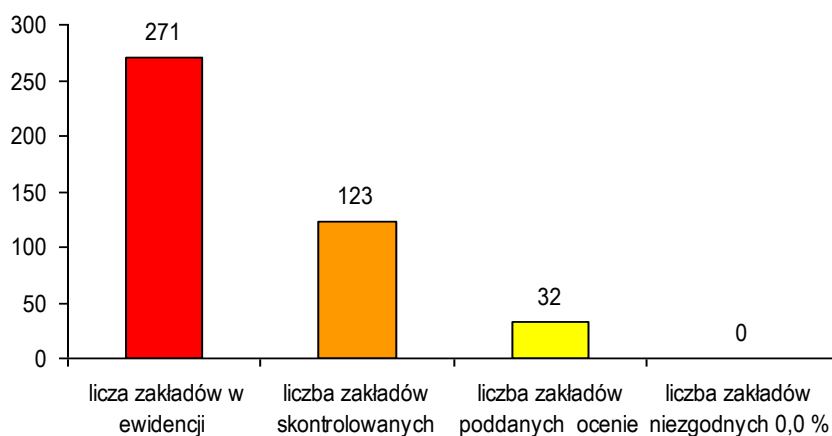
Najczęściej stwierdzane niezgodności w w/w grupach zakładów:

- rozszerzenie działalności poza zakres określonych w decyzji, w tym produkcja posiłków w warunkach niezapewniających bezpieczeństwa zdrowotnego,
- niewłaściwe warunki porcjowania posiłków dostarczonych przez catering,
- mrożenie surowców we własnym zakresie „na zapas” co uniemożliwia identyfikację
- brak zapisów dotyczących funkcjonowania procedur opartych na zasadach systemu HACCP.

Pozostałe stołówki poddane ocenie zostały ocenione jako zgodne z wymaganiami:

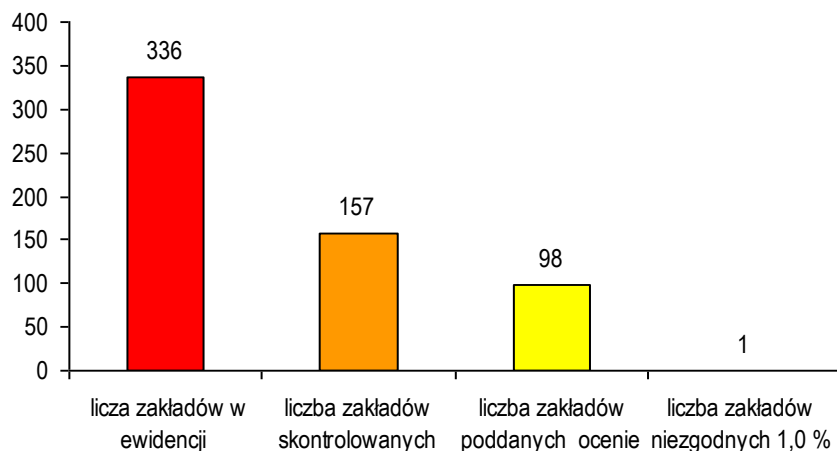
- bufety przy zakładach pracy,
- bloki żywienia w szpitalach
- kuchnie niemowlęce,
- bloki żywienia w sanatoriach,
- bloki żywienia w domach opieki społecznej,
- stołówki w bursach i internatach,
- stołówki w domach dziecka i młodzieży,
- stołówki studenckie,
- stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych,
- zakłady usług cateringowych,
- inne zakłady żywienia.

e/ zakłady produkcji i miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Miejsca sprzedaży detalicznej w/w wyrobami zostały ocenione jako zgodne z wymaganiami.

f/ zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu kosmetyki

4. Ocena jakości żywienia

W 2012 roku ocenę jakości żywienia przeprowadzono w 562 zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego, w tym w:

- 217 przedszkolach, z czego 40 ocen dotyczyło żywienia w ramach cateringu,
- 135 stołówkach szkolnych, z czego 10 dotyczyło żywienia w ramach cateringu,
- 111 obiektach kolonijnych, półkoloniach, obozach i zimowiskach,
- 26 domach wczasowych,
- 17 szpitalach, z czego 9 dotyczyło żywienia w ramach cateringu oraz w 2 kuchenkach niemowlęcych
- 13 domach opieki społecznej, w 2 sanatoriach ,
- 7 domach małego dziecka i w 2 domach dziecka i młodzieży,
- 11 zakładach specjalnych i wychowawczych oraz w 6 bursach i internatach,
- 4 zakładach usług cateringowych, w 8 tzw. „innych” zakładach żywienia.

Ogółem przeprowadzono 545 ocen teoretycznych i 60 ocen laboratoryjnych pobranych posiłków obiadowych.

Nieprawidłowości w ocenie teoretycznej stwierdzono w 58 przypadkach tj. 10,2 % ocen, w ocenie laboratoryjnej nieprawidłowości stwierdzono w 22 przypadkach, co stanowi 36,6 % przeprowadzonych badań posiłków obiadowych.

Najwyższy procent ocen nieprawidłowych stwierdzono, podobnie jak w latach poprzednich, w żywieniu pacjentów w szpitalach (25 % ocen złych w ocenie teoretycznej diety podstawowej i 25 % ocen niedostatecznych w ocenie laboratoryjnej posiłków obiadowych).

Najczęstsze błędy żywieniowe to niewłaściwie zbilansowana dieta całodzienna jak i posiłek obiadowy.

Podobnie dość wysoki procent ocen niedostatecznych stwierdzono w ocenie żywienia dzieci w szkołach 11,8 % i w żywieniu dzieci przedszkolnych 11,5 %.

W żywieniu dzieci i młodzieży szkolnej (w szkołach podstawowych i gimnazjach) najczęstsze błędy to niska wartość kaloryczna posiłków pobranych do oceny laboratoryjnej. Uwagi te dotyczą obiektów, które prowadzą żywienie w systemie cateringowym.

We wszystkich pobranych do badań laboratoryjnych posiłkach obiadowych określona została zawartość soli kuchennej. Średnia zawartość soli w posiłku obiadowym wynosiła około 7-8 g, co znacznie przekraczało ilości zalecane przez Światową Organizację Zdrowia tj. codzienne spożycie 5 g soli /1 osobę .

Wiele uwag do jakości żywienia kierowali inspektorzy do osób odpowiedzialnych za żywienie w domach opieki społecznej (15,3 % ocen było nieprawidłowych).

5. Graniczne kontrole sanitarne przeprowadzane w powiatach

Żywność pochodzenia niezwierzęcego oraz materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością, przywożone z państw trzecich podlegały granicznej kontroli sanitarnej w składach celnych zlokalizowanych na terenie powiatów.

W 2012r. w ramach granicznej kontroli sanitarnej w powiatach przeprowadzono 71 kontroli, w wyniku których wydano 70 świadectw jakości zdrowotnej, w tym 40 świadectw dla importowanych środków spożywczych i 30 dla materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Importerzy żywności zgłaszali do granicznej kontroli sanitarnej głównie suplementy diety, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, ryż, warzywa, dodatki do żywności.

W zakresie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowano głównie artykuły gospodarstwa domowego oraz urządzenia służące do produkcji żywności.

W trakcie granicznej kontroli sanitarnej nie wydano decyzji zakazujących wprowadzania do obrotu środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

6. RASFF – System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach

W 2012 r. w ramach systemu RASFF przesłano ogółem 14 powiadomień, w tym 10 powiadomień alarmowych oraz 4 powiadomienia informacyjne, które dotyczyły żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością znajdujących się w obrocie.

W ramach powiadomień alarmowych zgłoszonych zostało sześć rodzajów naczyń szklanych zdobionych ze względu na przekroczenie dopuszczalnego poziomu migracji ołowiu i kadmu z obrzeża oraz talerz w związku z przekroczeniem dopuszczalnego poziomu migracji ołowiu. Pięć rodzajów tych wyrobów pochodziło z Chin a dwa z Polski.

Ze względu na zagrożenie zdrowia lub życia do sieci RASFF został zgłoszony makaron ryżowy z uwagi na niewłaściwe oznakowanie wprowadzające w błąd co do składu produktu oraz kakao pochodzące z Wybrzeża Kości Słoniowej ze względu na wysoką zawartość kadmu.

Środki spożywcze zgłoszone do systemu RASFF w formie powiadomień informacyjnych zostały zdyskwalifikowane za niewłaściwe cechy organoleptyczne (napój, dżem o smaku truskawkowym), za obecność żywych i martwych szkodników (groch konsumpcyjny), za obecność drobnoustrojów chorobotwórczych *Salmonella*, *Enteritidis* (skrzydełka z kurczaka w przyprawach).

Powiatowe Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne monitorowały proces wycofywania z rynku produktów objętych powiadomieniami.

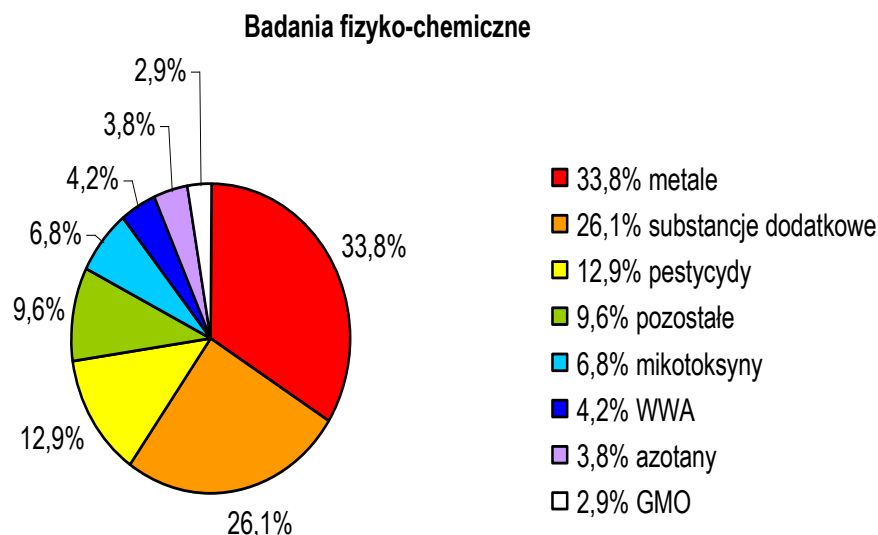
7. Jakość zdrowotna środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W 2012r. w ramach urzędowej kontroli i monitoringu Powiatowe Stacje Sanitarno – Epidemiologiczne pobrały do badań ogółem 3092 próbki środków spożywczych, posiłków oraz wymazów sanitarnych w obiektach zajmujących się produkcją, dystrybucją i obrotem żywnością. Przeprowadzono badania mikrobiologiczne 1794 próbek żywności, w tym w kierunku obecności bakterii *Salmonella* zbadano 1717 próbek i w kierunku *Listeria monocytogenes* 844 próbki.

Pod kątem parametrów fizyko-chemicznych zbadano ogółem 1298 próbek żywności, w tym w kierunku metali szkodliwych dla zdrowia - 366 próbek, pozostałości pestycydów - 140, mikotoksyn - 74, azotanów - 41, substancji dodatkowych - 283, obecności organizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO) - 31, skażeń promieniotwórczych - 13, 3-MCPD - 6, histaminy - 10, metanolu - 126, zawartości jodu w soli - 10, napromieniania promieniowaniem jonizującym - 19, WWA - 45, furanu - 9, izomerów trans - 4, akryloamidu - 7, glutenu - 10 próbek.

Pod względem cech organoleptycznych oceniono 2921 próbek, prawidłowości znakowania 2247 oraz 47 próbek pod kątem zanieczyszczeń biologicznych i fizycznych.

Ze względu na niewłaściwą jakość zdrowotną zdyskwalifikowano 80 próbek środków spożywczych, co stanowi 2,59% wszystkich zbadanych próbek.

Z uwagi na parametry mikrobiologiczne zakwestionowano 20 próbek, w tym m. in. 10 z grupy mleko i przetwory mleczne, 5 próbek wyrobów cukierniczych i ciastkarskich, 4 próbki z grupy drób, podroby i produkty drobiarskie oraz 1 próbkę z grupy mięso, podroby i przetwory mięsne. Z powyższych 20 próbek 8 zostało zdyskwalifikowanych za obecność bakterii *Salmonella*.

Pod kątem parametrów fizyko-chemicznych kwestionowano 60 próbek, w tym: 35 próbek napojów spirytusowych z uwagi na wysoką zawartości metanolu (próbki zbadane w ramach współpracy z Policją), 4 próbki ze względu na zawartość metali szkodliwych dla zdrowia, 1 próbkę za przekroczenie zawartości mikotoksyn oraz 20 próbek za pozostałe parametry (znakowanie, organoleptyka, zanieczyszczenia biologiczne).

W 2012 roku zbadano ogółem 87 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w tym: 13 próbek materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych w kierunku migracji globalnej, 10 próbek przyborów kuchennych z poliamidu w kierunku migracji specyficznej pierwszorzędowych amin aromatycznych, 23 próbki wyrobów z melaminy w kierunku migracji specyficznej formaldehydu, 21 próbek wyrobów szklanych i 14 próbek wyrobów ceramicznych w kierunku migracji ołowiu i kadmu oraz 6 próbek czajników, które oceniono organoleptycznie

Spośród wszystkich zbadanych próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością kwestionowano 5 próbek wyrobów szklanych i 1 próbkę wyrobów ceramicznych z uwagi na przekroczenie dopuszczalnych poziomów migracji ołowiu i kadmu.

8. Nadzór nad suplementami diety, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz żywnością wzbogacaną

W ramach sprawowanego nadzoru nad suplementami diety, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz żywnością wzbogacaną w 2012 roku na terenie województwa pomorskiego przeprowadzono łącznie 590 kontroli, w tym 11 u producentów, 18 u importerów, 114 w aptekach, 13 w hurtowniach artykułów spożywczych, 429 w sklepach spożywczych, 1 w zakładzie żywienia zbiorowego zamkniętego oraz 4 w obiektach poza ewidencją. Ponadto oceną objęto sprzedaż ww. produktów przez Internet (142 oceny). Podczas kontroli sprawdzono znakowanie 1244 produktów, w tym 761 suplementów diety, 308 środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz 175 produktów wzbogaczanych.

Przeprowadzona ocena wykazała szereg nieprawidłowości związanych z naruszeniem przepisów krajowego prawa żywnościowego, tj. ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia oraz rozporządzeń krajowych dotyczących znakowania, w tym wartością odżywczą, składu oraz przepisów UE dotyczących stosowanych oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych oraz w sprawie dodatków do żywności.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości:

- informacje i sformułowania umieszczone na opakowaniu oraz w reklamie na stronach internetowych sugerujące właściwości lecznicze produktu, zastosowanie niezgodnych z prawem oświadczeń zdrowotnych i żywieniowych,
- wprowadzanie konsumenta w błąd, co do charakterystyki środka spożywczego, w tym nazwy i składu lub brak informacji o występujących składnikach,
- brak określenia "suplement diety" zamieszczonego w bezpośrednim sąsiedztwie nazwy handlowej; informacji nt. przechowywania w miejscu niedostępnym dla małych dzieci; ostrzeżenia o nieprzekraczaniu zalecanej porcji do spożycia w ciągu dnia; brak stwierdzenia, że suplementy diety nie mogą być stosowane, jako substytut (zamiennik) zróżnicowanej diety;
- niewłaściwe oznakowanie wartością odżywczą, użycie nieprawidłowych określeń, jednostek, nieprawidłowa kolejność wykazania składników odżywczych na etykiecie produktu,
- brak informacji o zawartości składników aktywnych w przeliczeniu na zalecaną do spożycia dzienną porcję produktu w postaci liczbowej, bądź nieprawidłowo przeliczone zalecane dzienne spożycie.

W związku z nieprzestrzeganiem przez podmioty obowiązujących przepisów prawa żywnościowego wydawano decyzje nakazujące wycofanie produktów z obrotu, zobowiązywano podmioty do poprawy oznakowania produktów oraz do zmian w prezentacji i reklamie. Ponadto występowano z wnioskiem do Państwowego Pomorskiego Inspektora Sanitarnego o wymierzenie podmiotom kary pieniężnej. Informację o stwierdzonych nieprawidłowościach przekazywano do właściwych ze względu na siedzibę producenta / dystrybutora Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego.

W związku z realizacją „Planu pobierania próbek w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla PIS” w 2012r. pobrano do badań ogółem 366 próbek środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i suplementów diety. W kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych zostało zbadanych 119 produktów, metali szkodliwych dla zdrowia 93 próbki, zawartości mikotoksyn - 29, azotanów - 17, zawartości dozwolonych substancji dodatkowych - 30, obecności materiału genetycznego - 2, zawartości 3-MCPD - 2, zawartości WWA - 7, furanu - 2, izomerów trans - 2, glutenu - 3 oraz w kierunku pozostałych parametrów - 14 próbek. Pod względem zbadanych parametrów mikrobiologicznych i chemicznych produkty nie budziły zastrzeżeń.

III ODDZIAŁ HIGIENY KOMUNALNEJ

1. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

1.1 Ocena urządzeń wodociągowych

Na terenie województwa pomorskiego w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w roku 2012 znajdowały się 1092 urządzenia dostarczające wodę:

a) 789 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę w tym :

- 520 wodociągów o wydajności <100 m³/dobę
- 234 wodociągi o wydajności 100 - 1000 m³/dobę
- 32 wodociągi o wydajności 1000 - 10000 m³/dobę
- 3 wodociągi o wydajności 10000 - 100000 m³/dobę

b) 303 inne podmioty zaopatrujące w wodę (skontrolowano 301)

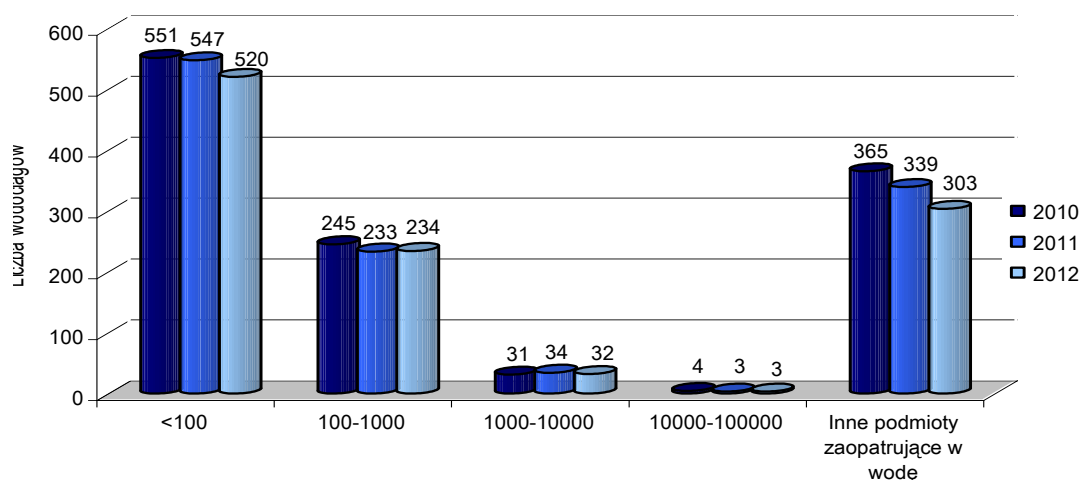
Podstawę zaopatrzenia w wodę stanowią wodociągi publiczne, które oparte są na wodach wglębnych. Wyjątek, tak jak w poprzednich latach stanowią:

- ujęcie powierzchniowe w Straszynie zasilające wodociąg centralny m. Gdańska
- ujęcie drenażowe - "Pręgowo" - wodociąg centralny m. Gdańska
- "Nowe Sarnie Wzgórze" - wodociąg publiczny w Sopocie.

Większość miast i wsi województwa pomorskiego zaopatrywana jest w wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym.

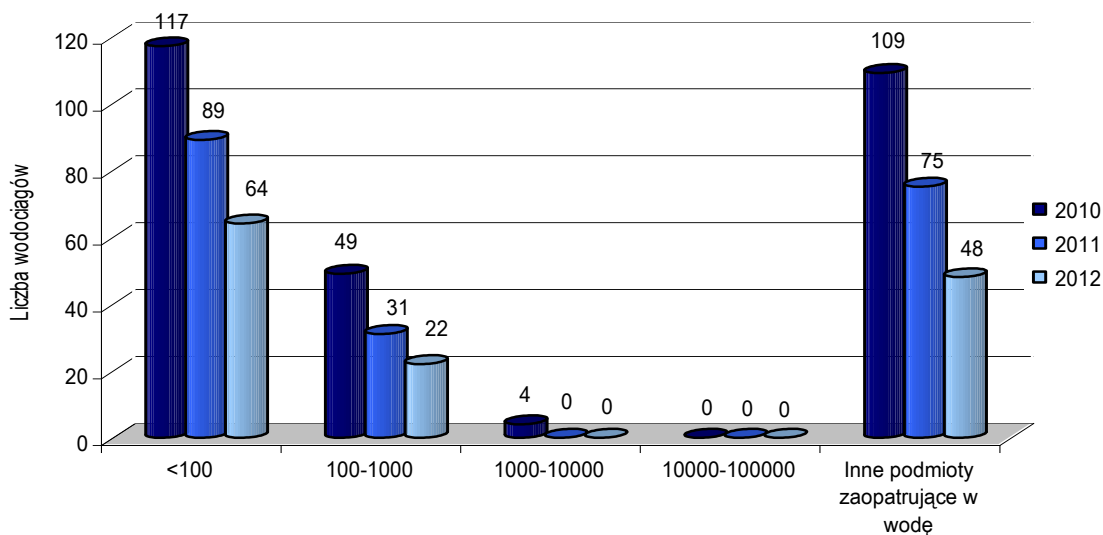
Na przestrzeni lat infrastruktura wodociągowa województwa nie zmienia się.

Ogólna liczba wodociągów w latach 2010-2012

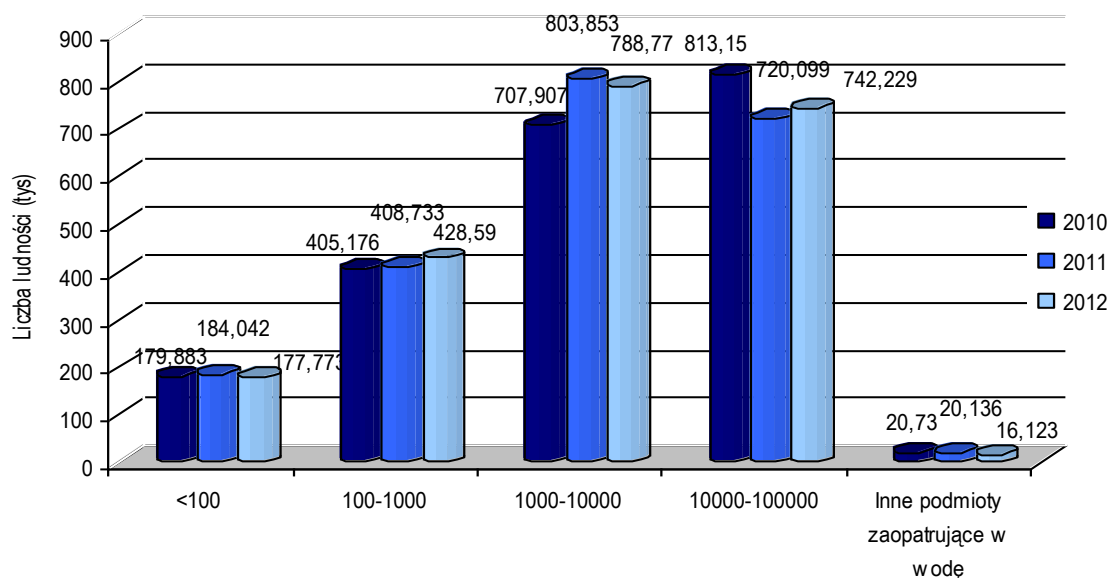
Ilość wodociągów o wydajności <100 m³/dobę systematycznie się zmniejsza. W odniesieniu do roku 2010, ich ilość zmniejszyła się o 5,63 %.

Liczba wodociągów, w których woda nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym w latach 2010-2012

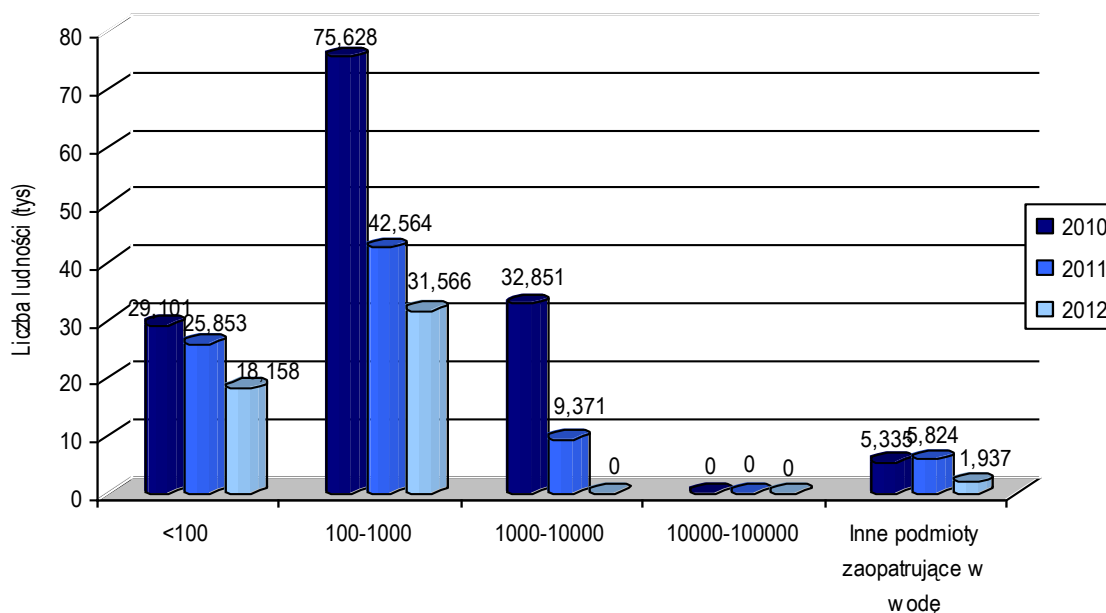

W porównaniu do lat ubiegłych, jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych wodociągach, uległa znacznej poprawie. Prowadzona przez przedsiębiorstwa systematyczna kontrola wewnętrzna, jak również większa świadomość producentów w tym zakresie, skutecznie wpłynęła na poprawę jakości wody w województwie.

Ogólna liczba ludności zaopatrywana w wodę wodociągową w latach 2010-2012

Liczba ludności zaopatrywana w wodę nie odpowiadającą wymaganiom sanitarnym w latach 2010-2012

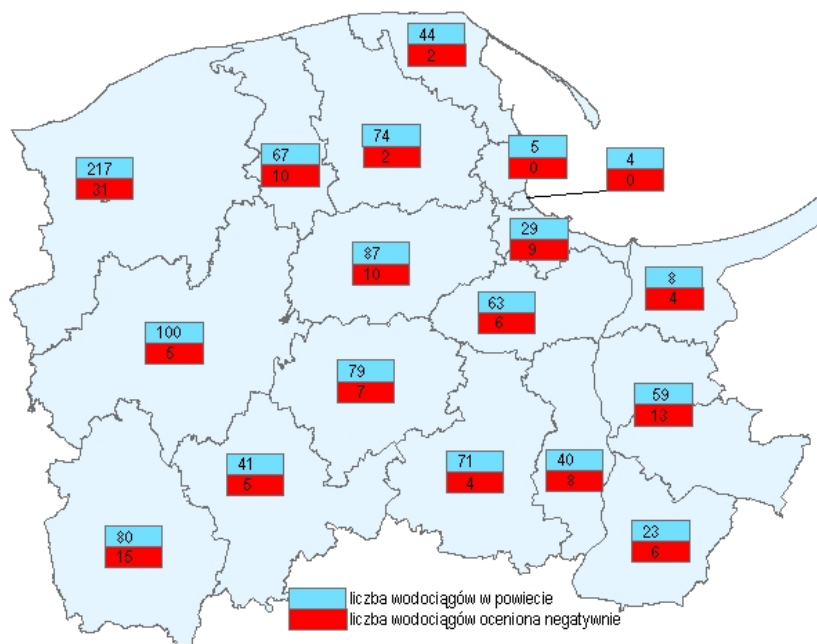

Okolo 2,138 ml ludności w województwie pomorskim, zaopatrywana jest w wodę z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia, natomiast 16,123 tys. z innych podmiotów zaopatrujących w wodę. Jedynie 2,32 % ludności zaopatrywanej w wodę z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia, spożywało wodę nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym. Jakość wody nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym głównie z uwagi na ponadnormatywną zawartość żelaza, manganu, podwyższoną mętność oraz zawartość jonu amonowego.

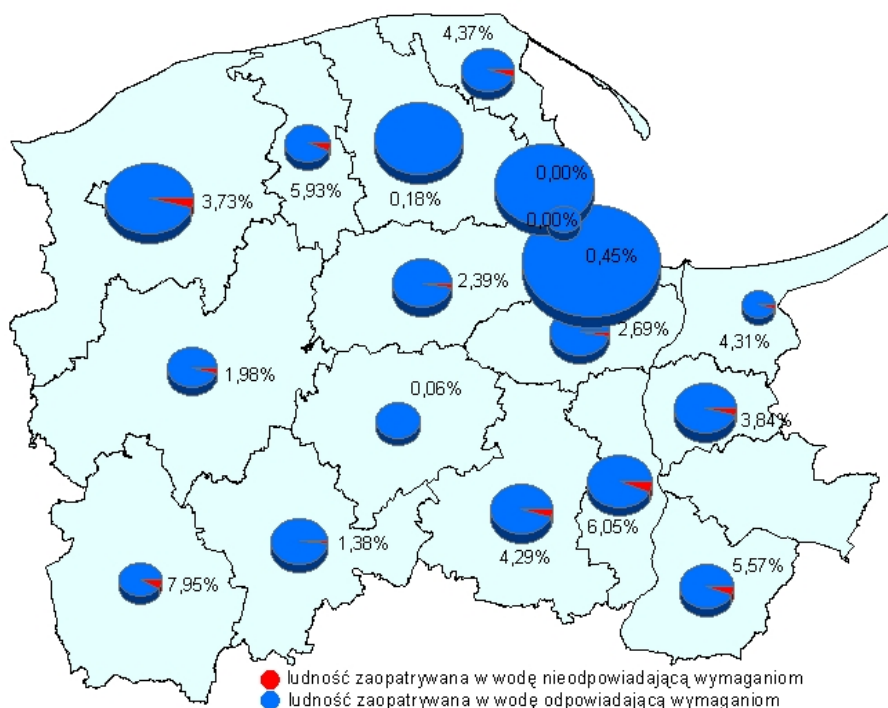
1.2. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę w powiatach woj. pomorskiego w roku 2012:

Nazwa powiatu	Liczba wodociągów w ewidencji w 2012 roku / skontrolowanych	Liczba wodociągów odpowiadających wymaganiom	Liczba ludności zaopatrywana w wodę odpowiadającą wymaganiom [tys.]	Liczba ludności zaopatrywana w wodę nie odpowiadającą wymaganiom [tys.]
bytowski	101/100	95	69,400	2,803
chojnicki	40/40	36	90,733	1,273
człuchowski	78/78	63	49,443	4,271
gdański	62 /62	56	96,320	2,667
m. Gdańsk	27/27	18	428,060	1,940
m. Gdynia	4/4	4	242,254	0,000
kartuski	86/86	76	96,044	2,350
kościerski	76/76	69	57,076	0,035
kwidziński	23/23	17	76,478	4,514
łębski	67/67	57	59,011	3,720
malborski i sztumski	57/57	44	102,121	4,080
nowodworski	8/8	4	34,170	1,540
pucki	43/43	41	74,848	3,423
słupski	213/213	182	184,035	7,128
starogardzki	69/69	65	100,796	4,519
m. Sopot	4/4	4	36,247	0,000
tczewski	39/39	32	105,697	6,811
wejherowski	72/72	70	197,562	0,359
GSSE	5/5	5	0,100	0,000
WSSE Gdańsk	18/18	16	1,429	0,228

Liczba wodociągów w ewidencji w 2012r. oraz liczba wodociągów ocenionych negatywnie.

Odsetek (%) ludności zaopatrywanej w wodę nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym

1.3. Liczba wodociągów w których stwierdzono przekroczenia parametrów:

Parametr	Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę		Inne podmioty zaopatrujące w wodę
	Wodociągi o produkcji [m ³ /d]		
	≤100	101–1000	
Załącznik nr 2	Arsen		1
	Azotany	1	2
	Bor	1	2
	Fluorki	3	3
Załącznik nr 3 A	Bakterie grupy coli	1	1
	Ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2°C po 72 h		1
	Amonowy jon	9	9
	Barwa	3	2
	Mangan	22	14
	Mętność	43	10
	Sód	2	1
	Utlenialność z KMnO ₄	3	2
	Zapach		1
	Żelazo	36	9

1.4. Wykaz Przedsiębiorstw Wodociągowo – Kanalizacyjnych na terenie woj. pomorskiego

LP	Przedsiębiorstwo Wodociągowo - Kanalizacyjne
<i>powiat bytowski</i>	
1	Wodociągi Miejskie Bytów Sp. z o. o. ul. Mickiewicza 1, 77-100 Bytów
2	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Miastko, ul. Mickiewicza 3, 77-200 Miastko
3	Zakład Gospodarki Komunalnej w Czarnej Dąbrówce , ul. Cicha 3 77-116 Czarna
4	Zakład Usług Komunalnych w Trzebielinie, 77-235 Trzebielino
5	Zakład Usług Wodnych w Słupsku Sp. z o.o., ul. Szczecińska 86, 76-200 Słupsk
6	Przedsiębiorstwo Produkcyjno -Handlowo - Usługowe, Dariusz Kuik Studziński
7	Konserwacja Wodociągu I Sprzedaż Wody, Ewa Wirkus
<i>powiat chojnicki</i>	
8	Miejskie wodociągi Sp. z o. o. Pl. Piastowski 27 a, 89-600 Chojnice
9	Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o. o., ul. Stycznia 56 a, 89-600 Chojnice
10	Zakład Gospodarki Komunalnej ul. Bolta 10, 89-632 Brusy
11	Zakład Usług Komunalnych Sp. z o. o. ul. Leśna 11, 89-650 Czersk
<i>powiat człuchowski</i>	
12	Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z. o. o. w Człuchowie, ul. Sobieskiego 11, 77-300 Człuchów
13	Zakład Gospodarki Komunalnej przy Urzędzie Gminy w Człuchowie, ul. Platynowa 28, 77-300 Człuchów
14	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Debrznie, ul. Traugutta 2, 77-310 Debrzno
15	Przedsiębiorstwo Wodno – Kanalizacyjne Sp. z o. o. o. w Czarnem, ul. Kościuszki 42, 77-330 Czarne
16	Zakład Gospodarki Komunalnej w Przechlewie, ul. Człuchowska 26, 77-320 Przechlewo
17	Zakład Gospodarki Komunalnej w Rzeczenicy, ul. Człuchowska 11, 77-304 Rzeczenica
18	Zakład Gospodarki Komunalnej w Koczale, ul. Zielona 2, 77-220 Koczała
<i>powiat m. Gdańsk</i>	
19	Saur Neptun Gdańsk S.A. ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk
20	Przedsiębiorstwo Usług Energetycznych i Komunalnych „Unikom” Sp. z o. o., ul. Budowlanych 31, 80-298 Gdańsk
<i>powiat m. Gdynia</i>	
21	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Gdyni Sp. z o. o. ul. Witomińska 29, 83-311 Gdynia
22	Stocznia Gdynia S.A., ul. Czechosłowacka 3, 81-969 Gdynia
<i>powiat kartuski</i>	
23	Kartuskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Kartuzach, ul. Mściwoja II 4, 83-340 Kartuzy

24	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. ul. Kartuska 12, 83-340 Sierakowice
25	Zakład Usług Komunalnych, Marian Marszałkowski, Glinicz, ul. Akacyjowa 24, 83-330 Żukowo
26	Zakład Komunalny w Stężycy, ul. Jana II Sobieskiego 31, 83-322 Stężycza
27	Gminny Zakład Remontowo – Usługowy, ul. Ceramiczna 1, 83-314 Somonino
28	“Radbur” Sp. z o.o., ul. Spółdzielców 1, 83-314 Somonino
powiat kościerski	
29	Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury „KOS-EKO” sp. z o.o. W Kościerzynie, ul. Strzelecka 30A, 83-400 Kościerzyna
30	Zakład Komunalny w Dziemianach, ul. 8 Marca 3, 83-425 Dziemiany
31	Komunalny Zakład Budżetowy w Starej Kiszewie, ul. 6-go Marca 2b, 83-430 Stara Kiszewa
32	Samorządowy Zakład Budżetowy w Orlu, 83-420 Liniewo, Orle 36.
33	Gmina Stara Kiszewa, 83-430 Stara Kiszewa, ul. Ogrodowa 1
34	Zakład Komunalny Gminy Kościerzyna Stare Nadleśnictwo 5, 83-400 Kościerzyna
35	Gmina Karsin, ul. Długa 22, 83-440 Karsin
36	Gmina Lipusz, ul. Derdowskiego 7, 83-424 Lipusz
37	Gmina Nowa Karczma, ul. Kościerska 9, 83-404 Nowa Karczma
38	ZPS “Lubiana” SA w Łubianie, 83-407 Łubiana
powiat kwidzyński	
39	Przedsiębiorstwo Wodociągowe – Kanalizacyjne Sp. z o. o., ul. Sportowa 29, 82-500 Kwidzyn
40	Przedsiębiorstwo Wodociągów Kanalizacji i Ciepłownictwa „Pewik” Sp. z o. o. ul. Kwidzyńska 15, 82-550 Prabuty
41	Zakład Budżetowy „Pomezania”, ul. Lipowa 1, 82-420 Ryjewo
42	Zakład Gospodarki Komunalnej w Gardei, ul. Kwidzyńska 27, 82-520 Gardeja
43	Zakład Usług Wielobranżowych Tadeusz Kawka, ul. Grudziądzka 13, 82-522 Sadlinki
44	ECO Malbork sp. z o.o., ul. Sikorskiego 39A, 82-200 Malbork
powiat lęborski	
45	Przedsiębiorstwo Wodociągowe „Łeba – Wicko” Sp. z o. o., ul. Łebska 49, 84-360 Łeba
46	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o., ul. Pionierów 2, 84-300 Lębork
47	Gminny Zakład Usług Komunalnych, ul. Młynarska 10, 84-351 Nowa Wieś Lęborska
48	Gminne Usługi Komunalne Wicko 51, 84-352 Wicko
49	Urząd Gminy Cewice, ul. W. Witosa 16, 84-312 Cewice
powiat malborski	
50	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Malborku ul. Chrobrego 31, 82-200 Malbork

51	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Sztumie, ul. Kochanowskiego 28, 82-400 Sztum
52	Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Dzierzgoniu, ul. Słowackiego 24, 82-440 Dzierzgoń
53	Centralny Wodociąg Żuławski Sp. z o. o. w Nowym Dworze Gd., ul. Warszawska 28a, 82-100 Nowy Dwór Gdański
54	Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłoradzu, ul. Główna 5, 82-213 Miłoradz
55	Zakład Gospodarki Komunalnej w Mikołajkach Pom., 82-433 Mikołajki Pomorskie
56	Zakład Gospodarki Komunalnej w Starym Targu, 82-410 Stary Targ
57	Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Starym Dzierzgoniu, 82-450 Stary Dzierzgoń
58	Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Malborku, ul. Solskiego 1, 82-200 Malbork
powiat nowodworski	
59	Centralny Wodociąg Żuławski Sp. z o. o. w Nowym Dworze Gd., ul. Warszawska 28a, 82-100 Nowy Dwór Gdański
60	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Krynicy Morskiej, ul. Przyjaźni 1, 82-120 Krynica Morska
powiat pucki	
61	Pucka Gospodarka Komunalna Sp. z o. o. , ul. Zamkowa 6, 84-100 Puck
62	Krokowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o., Żarnowiec 76, 84- 112 Żarnowiec
63	Zespół Zakładów Obsługi Miasta, Zakład budżetowy w Helu, ul. Kuracyjna 3, 84-150 Hel
64	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „PEKO” Sp. z o. o., ul. Chrzanowskiego 44, 81-198 Kosakowo
65	„PEWIK” Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. 81-963 Gdynia, ul. Witomińska 29
66	Międzygminne Przedsiębiorstwo Wodociągów I Kanalizacji “EKOWIK” Sp. z o. o., ul. Droga Chłapowska 21, 84-120 Władysławowo
powiat gdański	
67	Saur Neptun Gdańsk S.A., ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk
68	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji „WiK” Sp. z o. o., ul. Grunwaldzka 1, 83-000 Pruszcz Gdański
69	„Eksplloatator” Sp. z o. o., ul. Sportowa 25, Rotmanka, 83-010 Straszyn
70	„Reknica” Sp. z o. o., ul. Leśna 12, 83 – 050 Kolbudy
71	„Wema” S. C. Władysław Girsztowt, Marek Ullmann, ul. Tczewska 2, 83-032 Pszczółki
72	Zakład Gospodarki Komunalnej I Mieszkaniowej, ul. Gdańska 12, 83-034 Trąbki Wielkie
73	ZUK WEMA Sp. Z o.o., ul. Tczewska 10A, 83-032 Pszczółki
powiat słupski	
74	Wodociągi Słupsk Sp. z o.o., ul. Orzeszkowej 1, 76-200 Słupsk
76	Wodociągi Ustka Sp. z o.o., ul. Ogrodowa 14, 76-270 Ustka
77	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Kępicach, ul. Bielaka 8, 77-230 Kępice

78	Zakład Usług Wodnych w Słupsku Sp. z o.o., ul. Szczecińska 86, 76-200 Słupsk
79	Zakład Gospodarki Komunalnej w Jezierzycach, ul. Kolejowa 5, 76-219 Jezierzycy
80	Zakład Usług Publicznych w Potęgowie, ul. Głuszyńska 10, 76-230 Potęgowo
81	Zakład Gospodarki Komunalnej w Dębnicy Kaszubskiej, ul. Zjednoczenia 48d, 76-248 Dębica Kaszubska
82	Zakład usług Publicznych Głównicy Sp. z o.o., ul. Słupska 21, 76-220 Głównicy
83	Zakład Gospodarki Komunalnej w Damnicy, ul. Górna 1, 76-230 Damnica
powiat m. Sopot	
84	Saur Neptun Gdańsk S.A., ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk
powiat starogardzki	
85	STAR WiK Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, ul. Lubichowska 128, 83 – 200 Starogard Gdański
86	Gminne Wodociągi i Kanalizacje Sp. z o.o., ul. Polna 33, 83 – 250 Skarszewy
powiat wejherowski	
87	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Gdyni Sp. z o. o., ul. Witomińska 29, 83-311 Gdynia
88	Gniewińskie Przedsiębiorstwo Komunalne w Kostkowie, 84-251 Kostkowo 3
powiat tczewski	
89	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Tczewie, ul. Czatkowska 8, 83 – 100 Tczew
90	Invest-Kom Sp. z o. o. w Gniewie, ul. Wiślana 6, Gniew
91	„Pelkom” Pelplin Sp. z o.o. ul. Starogardzka 12, 83-130 Pelplin
92	„Energoagva” S.C., Al. Zwycięstwa 3f/6, 83-110 Tczew
93	Spółdzielnia Kółek Rolniczych, ul. Wodna 12, 83-120 Subkowy
94	Urząd Gminy w Morzeszczynie, ul. 22 lipca 4, Morzeszczyn

1.5. Zgody na odstępstwo wydane w 2012 r.

a) pierwsza zgoda na odstępstwo:

L.p.	nazwa urzędnika wodociągowego	jednostka odpowiedzialna za jakość wody	parametr na który wydana została zgoda na odstępstwo	produkcja wodociągu m ³ /dobę	liczba zaopatrywanej ludności w wodę	termin wydanej zgody na odstępstwo
1.	wod. publ. Kwidzyn ul. Kamionka	PW-K Kwidzyn Sp. z o.o., ul. Sportowa 29, 82-500 Kwidzyn	chlerek winylu*	5067 m ³ /dobę	20000	31.12.2012r.

W 2012 r. nie stwierdzono przekroczeń chlorku winylu w wodzie tego wodociągu.

b) druga zgoda na odstępstwo:

L.p.	nazwa urządzenia wodociągowego	jednostka odpowiedzialna za jakość wody	parametr na który wydana została zgoda na odstępstwo	produkcja wodociągu m ³ /dobę	liczba zaopatrywanej ludności w wodę	termin wydanej zgody na odstępstwo
1.	wod. w Wielkich Walichnowach	INVEST-KOM w Gniewie Sp. z o. o. ul. Wiślana 6, 83-140 Gniew	bor	227 m ³ /dobę	966	08.09.2014r.

1.6.Działania naprawcze prowadzone przez przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjne:

L.p.	Nazwa urządzenia wodociągowego	Działania naprawcze prowadzone przez przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjne
1.	wod. publ. Kwidzyn uj. Kamionka	- wymiana sieci rozdzielczej na odcinku Tychnowy – Nowa Wieś Kwidzyńska - Baldram
2.	wod. w Wielkich Walichnowach	- wykonanie odwiertu kontrolnego i badań jakościowych wody surowej, ujmowanej z czwartorzędowej warstwy wodonośnej i na tej podstawie ustalenie koncepcji technologii dalszego procesu uzdatniania;

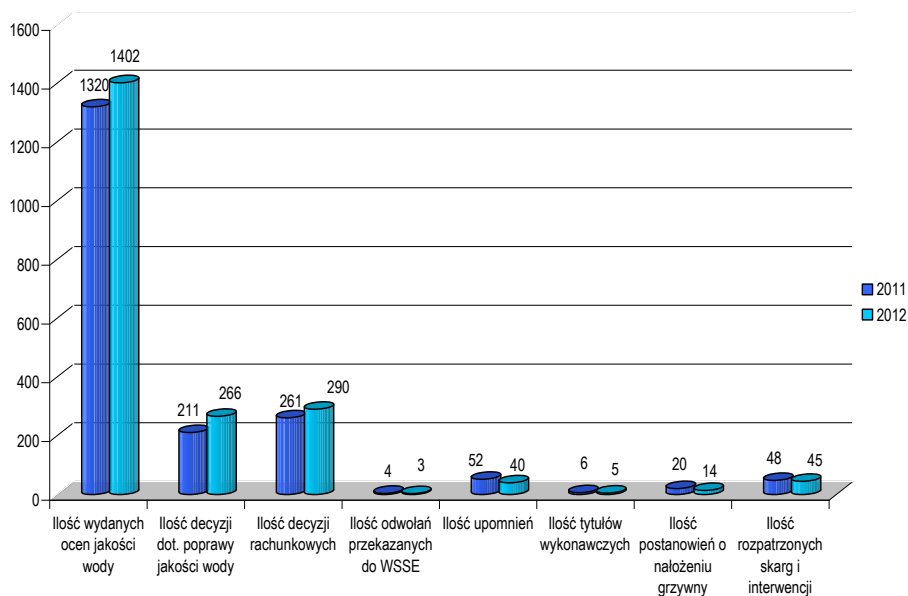
1.7. Wykaz laboratoriów o udokumentowanym systemie jakości prowadzonych badań wody, zatwierdzonych przez PIS woj. pomorskiego

Nazwa i adres organizacji macierzystej	Nazwa i adres laboratorium	Nr certyfikatu akredytacji/ Data ważności akredytacji	Organ zatwierdzający numer i data zatwierdzenia
Centralny Wodociąg Żuławski sp. z o.o. ul. Warszawska 28a, 82-100 Nowy Dwór Gdański	Laboratorium Badania Wody w Ząbrowie 82-220 Stare Pole	AB 925 / 16.07.2016r	PPIS w Malborku SE.NS-30-4710/232/MJ/12 24.12.2012r.
COVER Krystyna i Witold Pawlak Spółka Cywilna ul. Sikorskiego 108 a 84 -200 Wejherowo	COVER Krystyna i Witold Pawlak Spółka Cywilna ul. Sikorskiego 108 a 84 -200 Wejherowo	AB 911/ 11.05.2016r	PPIS w Wejherowie SE.NS.- 30/4710/243/AG/11 02.01.2013r.
Laboratorium J.S. Hamilton Poland LTD sp. z o.o. ul. Chwaszczyńska 180, 81-571 Gdynia	Laboratorium J.S. Hamilton Poland LTD sp. z o.o. ul. Chwaszczyńska 180, 81-571 Gdynia	AB 079 / 26.02.2015r.	PPIS w Gdyni NK-4710/63/2012 17.12.2012r.

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Gdyni ul. Witomińska 29, 81-311 Gdynia	Laboratorium Wody PEWIK Gdynia Sp. z o. o ul. Platynowa 17 81-032 Gdynia	AB 697 / 06.04.2014r.	PPIS w Gdyni NK-4710/64/2012 20.12.2012r.
Saur Neptun Gdańsk S.A. ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk	Laboratorium Centralne Saur Neptun Gdańsk S.A. ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk	AB 216 / 28.11.2013r.	PPIS w Gdańsku SE.HK-30/4710/91/KA/12 22.02.2012r.
Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. ul. Czatkowska 8, 83-110 Tczew	Laboratorium Badania Wody i Ścieków ul. Czatkowska 8, 83-100 Tczew	AB 813 / 10.09.2014r.	PPIS w Tczewie SE - XVI/094/4/MA/12 17.12.2012r.
Wodociągi Słupsk, Sp. z o.o, ul. Orzeszkowej 1, 76-200 Słupsk	Laboratorium Badania Wody i Ścieków, Pracownia Badania Wody, ul. Westerplatte 54 B, 76-200 Słupsk	AB 1079/ 10.08.2013r.	PPIS w Słupsku SE-PPIS-073/23/12 14.08.2012r
LOTOS Lab Sp. z o.o. ul. Elbląska 135, 80-718 Gdańsk	LOTOS Lab Sp. z o.o. ul. Elbląska 135, 80-718 Gdańsk	AB 474 / 08.03.2016	PPIS w Gdańsku SE.HK-30/4710/368/KA/11 2 14.06.2012r.
Instytut Morski w Gdańsku, ul. Długi Targ 41/42, 80-830 Gdańsk	Instytut Morski w Gdańsku Laboratorium Zakładu Ochrony Środowiska, ul. Benzynowa1, 80-830 Gdańsk	AB 646 / 31.08.2013 r.	PPIS w Gdańsku SE.HK-30/4710/427/RK/12 4.07.2012r.
Wodociągi Miejskie Bytów Sp. z o.o. ul. Mickiewicza 1, 77-100 Bytów	Laboratorium Wodociągów Miejskich Bytów sp.o.o. w Bytowie	AB 1262 / 30.05.2015r.	PPIS w Bytowie SE.HK-30/4710/19/12 31.10.2012r.
Eurofins Steins Laboratorium Sp. z o.o. Aleja Wojska Polskiego 90A, 82-200 Malbork	Eurofins Steins Laboratorium Sp. z o.o. Aleja Wojska Polskiego 90A, 82-200 Malbork		PPIS w Malborku SE.NS-30-4710/1/MJ/13 03.01.2013r.

Szczegółowy zakres badań wykonywanych w w/w laboratoriach znajduje się na stronie www.wsse.gda.pl

Działalność kontrolno represyjna w latach 2011-2012

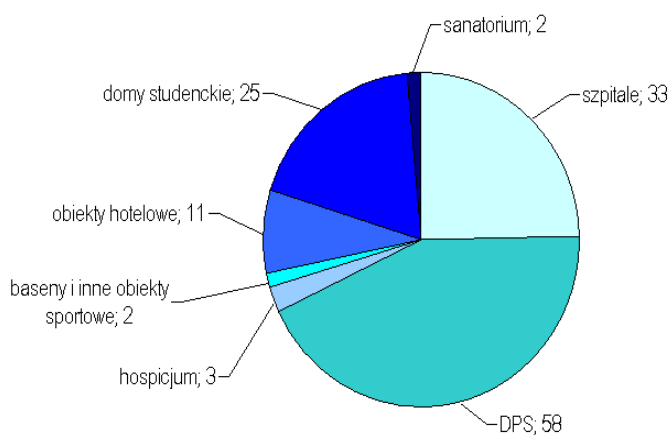

2. Stan skolonizowania instalacji ciepłej wody użytkowej bakteriami z rodzaju *Legionella pneumophila* w nadzorowanych obiektach.

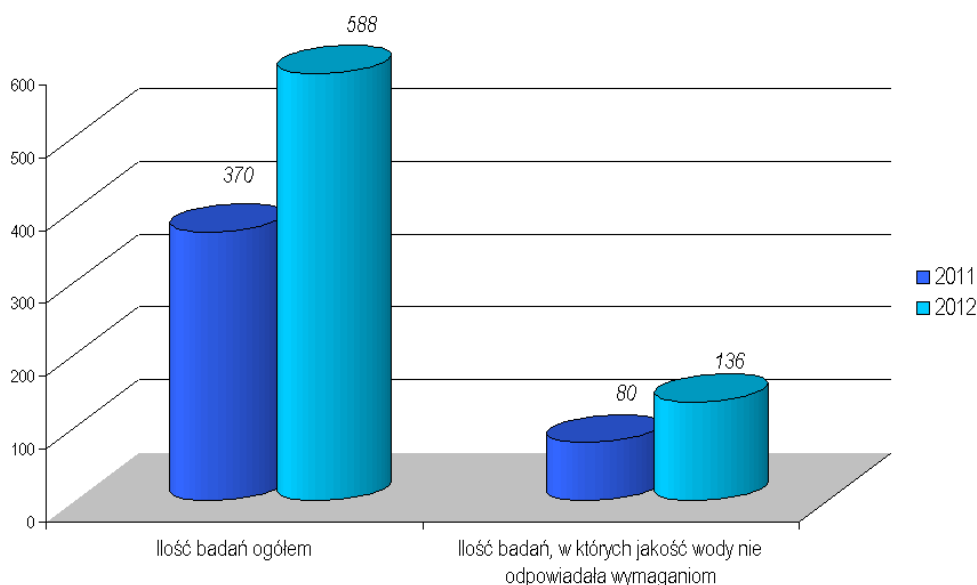
W 2012 roku skontrolowano jakość ciepłej wody użytkowej łącznie w 134 obiektach. W 136 próbkach na 588 pobranych stwierdzono obecność bakterii *Legionella sp.* w ilości przekraczającej 100 jtk/100 ml. W celu poprawy jakości wody, Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni woj. pomorskiego wydali łącznie 30 decyzji nakazujących poprawę jakości ciepłej wody użytkowej w:

- 11 szpitalach;
- 16 Domach Pomocy Społecznej;
- 2 hotelach;
- 1 basenie kąpielowym.

Ilość obiektów, w których przeprowadzono badania w kierunku bakterii *Legionella sp.*

Ilość badań *Legionella sp.* w latach 2011-2012

3. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej, kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpieli.

3.1. Ustępy publiczne

W 2012r. na terenie woj. pomorskiego w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 225 ustępów publicznych, w tym 182 stałe i 43 tymczasowe. Skontrolowano 222 szalety zewidencjonowane (98,6%). Przeprowadzono ogółem 641 kontroli sanitarnych szaleatów publicznych zewidencjonowanych. Ponadto skontrolowano, nie objęte ewidencją, 600 ustępów ogólnodostępnych, zlokalizowanych w marketach, kinach, teatrach, stacjach benzynowych itp.

Podobnie jak w latach ubiegłych w okresie od maja do września 2012r. wzmożono nadzór sanitarny nad powyższymi obiektami. Spowodowane było to sezonem letnim oraz odbywającym się Mistrzostwami Europy w Piłce Nożnej (ponad 500 kontroli przeprowadził PPIS w Gdańsku).

Ustępy publiczne

Rodzaj obiektu	W ewidencji na 31.12	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów/kwota	Liczba decyzji administracyjnych		Złe w GUS	
			Zaplanowane	Wykonane		Decyzje merytoryczne	Decyzje płatnicze liczba/kwota		
Ustępy publiczne-ogółem	225	822	599	2525	3/550	3	11/773	1	
Stale	Skanalizowane	180	218	470	598	3/550	2	8/520	1
	Nieskanalizowane	2	6	21	14				
Tymczasowe:	Skanalizowane	39	52	98	102		1	3/253	
	Nieskanalizowane	4	546	10	1811				

Nieprawidłowości stanu sanitarnego stwierdzono w 16 ustępach, w 3 na osoby winne zaniedbań higienicznych nałożono łącznie trzy mandaty karne w wysokości 550zł. W pozostałych obiektach wszczynano postępowania lub wydawano zalecenia.

Stwierdzone nieprawidłowości to między innymi: brudne ściany i sufity, odpryski farby, niesprawna spłuczka, zniszczona deska sedesowa, uszkodzenia drzwi kabin, ubytki w nawierzchni schodów wejściowych, niesprawne pisuary, przecieki z misek ustępowych, brak ciepłej wody, przeterminowane środki w apteczce I pomocy, uszkodzone płytki podłogowe, zacieki na ścianach.

W większości obiektów, w których wykazano nieprawidłowości w przeciągu około 2 tygodni usuwano je. Jeden obiekt zlikwidowano, rekontrole kilku innych przewidziane są w 2013 roku.

W 2012r. do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej wpłynęła 1 interwencja dotycząca złego stanu sanitarnego toalety w Gdańsku. Kontrola sanitarna potwierdziła nieprawidłowości sanitarne i nałożono mandat karny. Przeprowadzona rekontrola nie wykazała poprawy, nałożono drugi mandat karny. Podczas kolejnej kontroli obiektu stwierdzono właściwy stan sanitarno-porządkowy.

W roku 2012 wystawiono 3 decyzje administracyjne nakazujące poprawę stanu sanitarno-technicznego oraz 11 decyzji ustalających opłatę na łączną kwotę 773zł.

Szczegółową ocenę szaleńców publicznych w sezonie turystycznym 2012 zawiera „Ocena stanu sanitarnego tras, miejscowości i obiektów turystycznych w sezonie letnim 2012r.” nr SE.NS-30.046.9.2012.KW. z dnia 28.09.2012r., przekazana Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu.

3.2. Pływalnie

W 2012r. w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się ogółem 91 pływalni krytych, 4 parki wodne, 31 pływalni odkrytych oraz 3 pływalnie mieszane (kryto-odkryte). W stosunku do roku ubiegłego liczba pływalni w ewidencji zwiększyła się o 10 podmiotów. Pływalnie kryte w większości znajdowały się na terenach szkół i hoteli, z kolei pływalnie odkryte położone były na terenach ośrodków wypoczynkowych i w obiektach hotelarskich.

Spora liczba obiektów posiadała dodatkowe urządzenia atrakcji wodnych np. jacuzzi oraz pomieszczenia odnowy biologicznej tj.: gabinety masażu, sauny, solaria, siłownie, hydromasaże, fizykoterapie, sale do ćwiczeń, itp.

We wszystkich obiektach znajdowały się regulaminy określające warunki korzystania z pływalni. Pływalnie kryte wyposażone były w poczekalnię i szatnię na odzież wierzchnią, posiadają także prawidłowe zaplecze higieniczne tj.: przebieralnie, kabiny ustępowe oraz natryski.

W obiektach, w których wypożyczano ręczniki wydzielono szafy lub pomieszczenia na czystą bieliznę. Ręczniki brudne przechowywane były w workach, a następnie przekazywane bezpośrednio do pralni lub do magazynu bielizny brudnej.

Wszystkie obiekty posiadały wydzielone miejsca i/lub magazyny do przechowywania środków czystości i preparatów dezynfekcyjnych.

Ścieki z omawianych obiektów odprowadzane do kanalizacji sanitarnej.

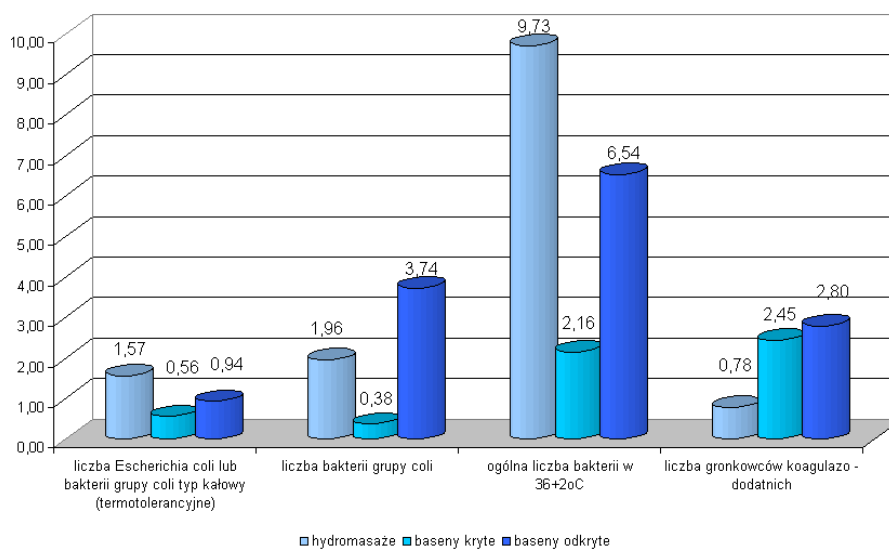
Odpady komunalne gromadzone w pojemnikach plastikowych z pokrywami, wyłożonych workami foliowymi. Ich wywozem na wysypiska zajmowały się wyspecjalizowane firmy, które posiadały specjalistyczny sprzęt transportowy przeznaczony do tego celu.

W minionym roku do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w woj. pomorskim wpłynęło 7 interwencji. Jedna dotyczyła podejrzenia złej jakości wody na pływalni. Przeprowadzono kontrolę oraz pobrano próbki wody, w których wykryto bakterie grupy coli. Przeprowadzono powtórny kontrolę oraz pobrano próbki wody do badań, które wykazały poprawę jakości wody. Pozostałe 6 dotyczyło zanieczyszczenia wody w niecce odchodami, brudnych wykładzin, zużytych mat do ćwiczeń, nieczyszczonego sprzętu na siłowni, zastoin wody w szatni. Przeprowadzone kontrole nie potwierdziły zarzutów. Profilaktycznie w kilku przypadkach polecono obsłudze pływalni wzmocnić nadzór nad stanem posadzek w obiektach. Ponadto w czterech przypadkach uzyskano nieprawidłowe wyniki jakości wody z próbek pobranych w czasie planowych kontroli pływalni. W obiektach tych podejmowano natychmiastowe działania naprawcze. Powtórnie przeprowadzone badania wykazały prawidłową jakość wody.

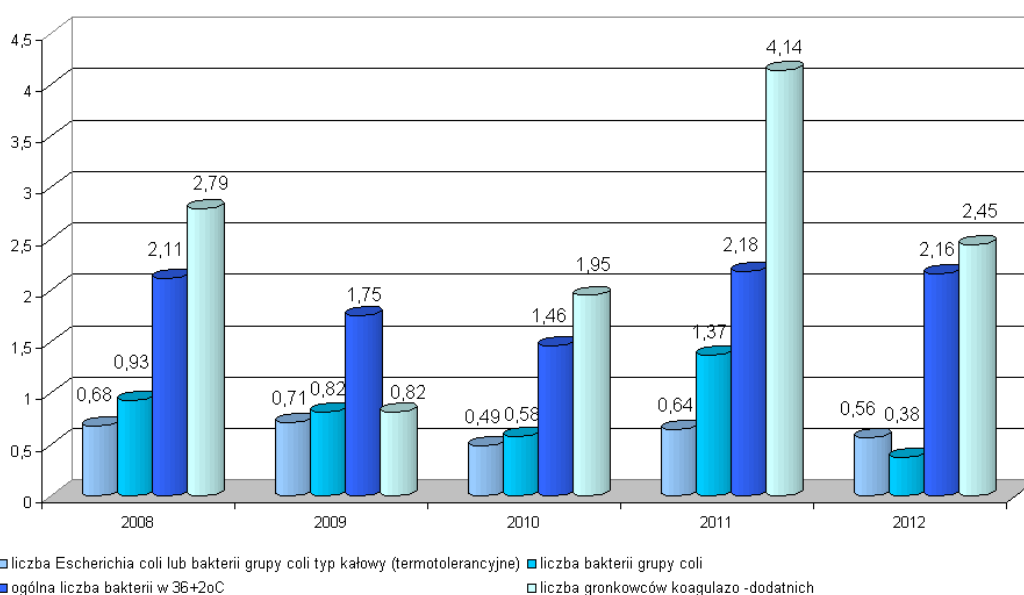
Do oceny jakości wody w basenach kąpielowych oraz w basenach z hydromasażem przyjęto następujące wskaźniki:

- liczba *Escherichia coli* lub bakterii grupy coli typ kałowy (termotolerancyjne)
- liczba bakterii grupy coli,
- ogólna liczba mikroorganizmów w $36 \pm 2^\circ\text{C}$,
- liczba gronkowców koagulazo – dodatnich,
- zawartość chloru wolnego.

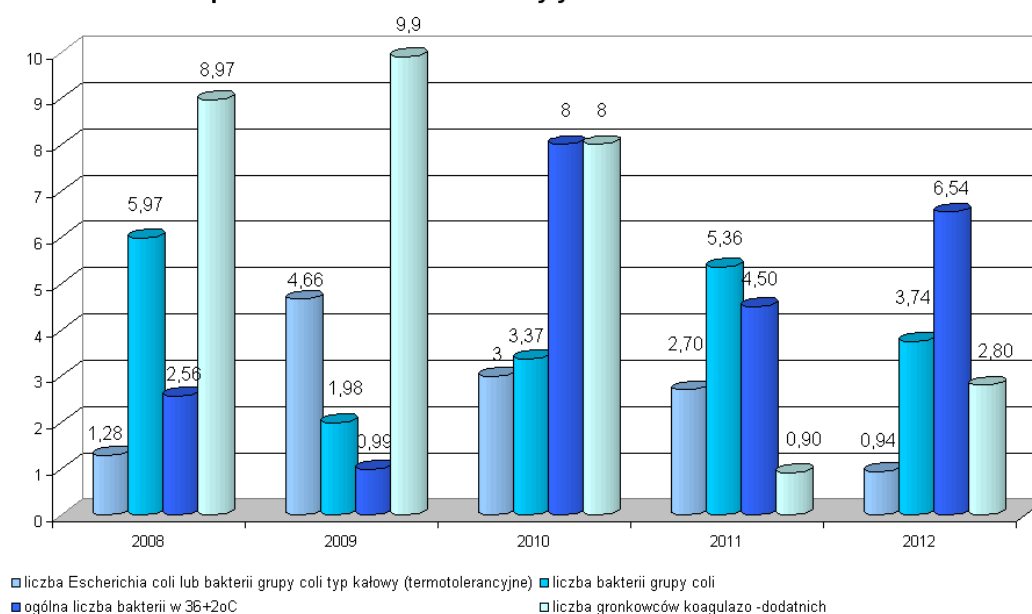
Odsetek wyników ponadnormatywnych w ogólnej liczbie poszczególnych parametrów (w%)

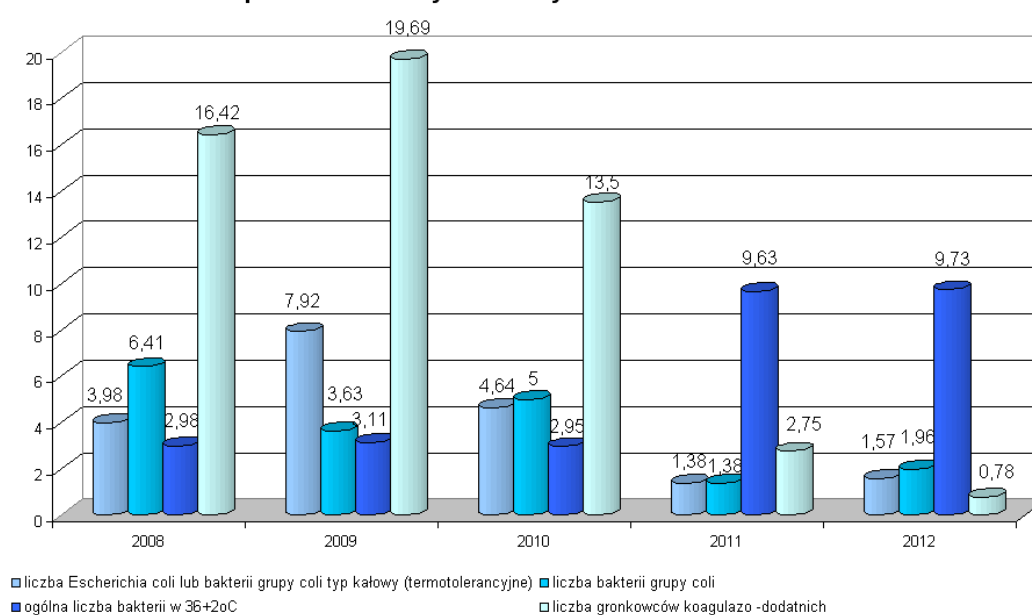
Odsetek wyników ponadnormatywnych w ogólnej liczbie badań poszczególnych parametrów dla basenów krytych w % w latach 2008-2012.

Odsetek wyników ponadnormatywnych w ogólnej liczbie badań poszczególnych parametrów dla basenów odkrytych w % w latach 2008-2012.

Odsetek wyników ponadnormatywnych w ogólnej liczbie badań poszczególnych parametrów dla hydromasaży w % w latach 2008-2012.

Dużym utrudnieniem w prowadzonym nadzorze jest brak przepisów prawnych określających wymagania sanitarne dla jakości wody w tych obiektach.

Pływalnie

Rodzaj obiektu	W ewidencji na 31.12	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów/kwota	Liczba decyzji administracyjnych		Złe w GUS
			Zaplanowane	Wykonane		Decyzje merytoryczne	Decyzje płatnicze liczba/kwota	
Pływalnie - kryte ogółem	95	87	309	332	2/700	5	5/771	2
w tym parki wodne	4	4	18	13				
Pływalnie odkryte	31	25	35	32	1/200			
Pływalnie mieszane (kryto-odkryte)	3	3	51	56				
RAZEM	129	115	395	420	3/900	5	5/771	2

W dwóch obiektach kontrole wykazały następujące nieprawidłowości: odpadający tynk na suficie, ślady korozji na włazach rewizyjnych, skorodowane osłony lamp, ubytki w fugach, wykwyty wapienne na posadzce, zacieki w toaletach, szatniach i natryskach oraz miejscowe zapleśnienie fug. W obu obiektach wydano decyzje płatnicze na sumę 771zł oraz wykazano jako złe w GUS. Jeden obiekt został wyłączony z eksploatacji, drugi ma nakaz usunąć nieprawidłowości do dnia 30 maja 2013 roku.

Podczas kontroli pływalni nałożono 3 mandaty karne na sumę 900zł za niewykonanie zaleceń PPIS, czystość i porządek bieżący w pomieszczeniach natryskowych, nieprawidłowo przechowywany sprzęt do pływania, brak bieżącej dezynfekcji, nieprawidłowo opisane pojemniki z roztworami roboczymi środków do dezynfekcji.

Jeden z właścicieli pływalni po wyrokach sądu został ukarany trzema grzywnami na łączną kwotę 1400zł za utrudnianie działań organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej (uchylenie się od wskazania osoby upoważnionej do reprezentowania podmiotu, wówczas, gdy właściciel nie jest obecny w trakcie kontroli, a także uchylenie się od wskazania osoby lub osób upoważnionych do składania w jego imieniu ważnych oświadczeń woli i zapewnienia obecności przynajmniej jednej z tych osób podczas kontroli).

Pracownicy PPIS w Kościerzynie we współpracy ze szkołami, których uczniowie uczestniczą w zajęciach na pływalni, zorganizowała prelekcję na temat bezpiecznego zachowania na pływalni od momentu wejścia do momentu wyjścia z obiektu.

3.3. Domy Pomocy Społecznej, inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz placówki zapewniające całodobową opiekę

W ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w 2012r. znajdowało się ogółem 77 domów pomocy społecznej, 8 innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz 6 placówek zapewniających całodobową opiekę.

Niektóre domy pomocy społecznej posiadają kilka obiektów w różnych lokalizacjach, w związku z tym liczba podmiotów różni się od liczby obiektów.

Domy Pomocy Społecznej, w większości koedukacyjne, zlokalizowane były w budynkach wolno stojących lub w kompleksach budynków innego przeznaczenia, zmodernizowanych tak, by spełniały potrzeby ich mieszkańców.

Opieka pielęgnarska była zapewniona w dużych obiektach całodobowo, natomiast w małych obiektach w wyznaczonym czasie. W kilku obiektach nie były prowadzone świadczenia medycznych na terenie placówki. W razie potrzeby mieszkańiec DPS-u był zawożony do przychodni. Gospodarka odpadami medycznymi w obiektach je wytwarzających była prawidłowa.

W większości obiektów bielizna była prana przez zewnętrzne firmy, w pozostałych bielizna prana w obiekcie. W żadnym przypadku nie stwierdzono nieprawidłowości.

Postępowanie z odpadami komunalnymi było poprawne. Przeważająca ilość obiektów odprowadzała ścieki do sieci kanalizacyjnej, nieliczne korzystały ze zbiorników bezodpływowych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Zestawienie obiektów pomocy społecznej i placówek z całodobową opieką

Rodzaj obiektu	W ewie-ncji na 31.12	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba manda-tów/ kwota	Liczba decyzji administracyjnych		Złe w GUS
			Zapla-nowa-ne	Wyko-nane		Decyzje merto-ryczne	Decyzje płatnicze liczba/ kwota	
Domy pomocy społecznej	77	33	108	103	2/500	1	5/1440	1
Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	8	8	12	14				
Placówki zapewniające całodobową opiekę	6	5	4	8				
RAZEM	91	46	124	125	2/500	1	5/1440	1

W dwóch obiektach wystawiono mandaty karne na sumę 500zł za stwierdzony niewłaściwy stan sanitarno-techniczny. Pozostałe obiekty posiadały dobry stan sanitarno-techniczny. W wielu prowadzone były bieżące remonty i modernizacje.

W 7 obiektach w pobranych próbkach wody stwierdzono obecność bakterii *Legionella pneumophila*. W jednym obiekcie poziom skolonizowania tymi bakteriami był na tyle wysoki, że wymagał natychmiastowego działania związanego z czyszczeniem i dezynfekcją całego systemu. Obiekt ten wykazano druku GUS jako jedyny ze złym stanem sanitarno – technicznym.

W 4 DPS-ach nadzorowanych przez Państwowego Pomorskiego Inspektora Sanitarnego odnotowano nieprawidłowości takie jak, brak oznaczeń worków z odpadami medycznymi, krzyżujące się drogi wydawania brudnej i przyjmowania czystej bielizny, wyznaczanie otwartych miejsc do palenia zamiast palarni.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kwidzynie na wniosek Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku przeprowadził kontrolę w placówce na pobyt osób, z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości w zakresie zachowania zasad higieny i bezpieczeństwa osób przebywających w placówce. Przedstawiciele PPIS

w Kwidzynie dwukrotnie starali się przeprowadzić czynności kontrolne. Do żadnej z kontroli nie doszło, bowiem właścicielka nie wpuściła kontrolujących na teren obiektu. W związku z powyższym PPIIS w Kwidzynie skierował wniosek o ukaranie właścicielki placówki do sądu, który ukarał właścicielkę karą grzywny za uniemożliwienie dwukrotnego przeprowadzenia kontroli. Natomiast Sąd Rejonowy wydał wyrok, w którym właścicielkę placówki uznano za winną i wymierzono karę nagany oraz obciążono kosztami postępowania.

3.4. Obiekty hotelarskie, turystyczne i noclegowe

W 2012r. na terenie woj. pomorskiego w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 240 obiektów hotelarskich, w tym:

- 171 hoteli
- 4 motele
- 28 pensjonaty
- 30 kempingów
- 2 domy wycieczkowe
- 5 schronisk, schronisk młodzieżowych i pól biwakowych

Ponadto w ewidencji znajdowały się 884 inne obiekty, w których świadczone były usługi hotelarskie oraz 30 noclegowni. W grupie, innych obiektów świadczących usługi hotelarskie, znajdowały się obiekty nie posiadające nadanej kategorii, w tym ośrodki wypoczynkowe.

Ze wszystkich powyżej wymienionych 1154 obiektów skontrolowano 1089 obiektów (94,3%). Ponadto jeden dom wycieczkowy będący poza ewidencją.

Obiekty hotelarskie, turystyczne i noclegownie

Rodzaj obiektu	W ewidencji na 31.12	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów/kwota	Liczba decyzji administracyjnych		Złe w GUS
			Zaplanowane	Wykonane		Decyzje merytoryczne	Decyzje płatnicze/ liczba/kwota	
Noclegownie	30	27	39	42				1
Hotele	171	165	397	418	1/200		5/500	1
Motele	4	3	4	5				
Pensjonaty	28	27	59	69				
Kempingi	30	30	40	45	1/200		7/358	
Domy wycieczkowe	2	3	9	9				
Schroniska młodzieżowe, schroniska, pola biwakowe	5	5	5	5				
Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	884	830	1247	1303	16/3850	12	91/6508	20
RAZEM	1154	1090	1800	1896	18/4250	12	103/7366	22

Większość skontrolowanych obiektów posiadała właściwy stan sanitarny. Gospodarka bielizną oraz odpadami komunalnymi w prawie wszystkich obiektach była prawidłowa, tylko w sześciu obiektach wykazano nieprawidłowości związane z postępowaniem z bielizną lub odpadami komunalnymi. W 5 obiektach wykonano nakazy decyzji zarządzających wystawionych w 2011r. dotyczące pomieszczeń przeznaczonych na magazyny bielizny czystej.

Bielizna prana była w pralniach własnych obiektów lub oddawana do specjalistycznych pralni. Odpady komunalne odbierane były przez firmy specjalistyczne. W części obiektów wykonywano systematycznie dezynfekcje, dezynsekcje oraz deratyzacje.

Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli to: brudna kabina natryskowa, zakamienione sitka odpływowe, zakurzone kratki wentylacyjne, brak informacji o zakazie palenia, tytoniu i wyrobów tytoniowych, pleśń na ścianach w ustępach, zacieki na suficie, ubytki farby i tynku na ścianach i suficie, brak instrukcji udzielania pierwszej pomocy, obecność w apteczce środków po terminie ważności, brudne podłogi, nieprawidłowa gospodarka bielizną czystą i brudną, zniszczona stolarka okienna i drzwiowa, brak ciepłej wody. Ponadto jeden mandat nałożono w hotelu, który nie zastosował się do zaleceń wydanych przez PPIS w celu zapobiegnięcia namnażaniu się pałeczek Legionella.

Osoby winne zaniedbań ukarano mandatami karnymi. Nałożono ogółem 18 mandatów na łączną kwotę 4250zł. Większość nieprawidłowości zostało usuniętych do końca 2012 roku. W kilku przypadkach termin wykonania został wyznaczony w 2013 roku.

W celu wyegzekwowania poprawy stanu sanitarno - technicznego wystawiono łącznie 115 decyzji administracyjnych, w tym 103 decyzje płatnicze na kwotę 7366zł.

Szczegółową ocenę obiektów hotelarskich i turystycznych zawiera „Ocena stanu sanitarnego tras, miejscowości i obiektów turystycznych w sezonie letnim 2012” nr SE.NS-30.046.9.2012.KW. z dnia 28.09.2012r., przekazana Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu.

W druku GUS wykazano łącznie 22 obiekty ze złym stanem sanitarnym, w tym 8 złych pod względem technicznym.

3.5. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej

W 2012 roku w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się ogółem 2738 zakładów usługowych, w tym:

- 1256 zakładów fryzjerskich
- 597 zakładów kosmetycznych
- 318 zakładów odnowy biologicznej
- 24 zakłady tatuażu
- 543 inne zakłady (więcej niż jedna usługa)

Skontrolowano ogółem 2533 zakłady (92,5%). Przeprowadzono łącznie 4002 kontrole sanitarne.

Obiekty fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej

Rodzaj obiektu	W ewie-ncji na 31.12	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba manda-tów/ kwota	Liczba decyzji administracyjnych		Złe w GUS
			Zapla-nowane	Wyko-nane		Decyzje merto-ryczne	Decyzje płatnicze liczba/ kwota	
Zakłady fryzjerskie	1256	1182	1859	1972	35/5400	7	57/4791	19
Zakłady kosmetyczne	597	527	823	871	6/1500	5	17/1630	5
Zakłady tatuażu	24	25	43	45	2/600		1/55	
Zakłady odnowy biologicznej	318	299	430	421	2/300	1	9/834	1
Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu	543	500	847	878	14/2550	10	32/3175,5	8
RAZEM	2738	2533	4002	4187	59/10350	23	116/10485,5	33

W większości obiektów tego typu stosowano bieliznę jednorazowego użytku. W zakładach usługowych stosujących bieliznę wielokrotnego użytku, bielizna czysta przechowywana była w wydzielonych i oznakowanych szafkach, natomiast bielizna brudna składowana jest w odpowiednio oznakowanych pojemnikach.

Dezynfekcję przyborów oraz narzędzi przeprowadzono się w plastikowych lub szklanych pojemnikach z pokrywkami, a następnie płukano pod bieżącą wodą.

Narzędzia wielokrotnego użytku, których stosowanie powoduje naruszenie ciągłości tkanek, po każdym użyciu poddawano dezynfekcji, a następnie myto i sterylizowano. Sterylizacja narzędzi odbywała się w większości poza zakładami, na podstawie umów podpisanych z placówkami służby zdrowia. Nieznaczna liczba zakładów posiadała autoklawy. Przechowywanie sterylnych narzędzi nie budziło zastrzeżeń.

W zakładach, gdzie powstają odpady zanieczyszczone krwią lub wydzielinami opracowano stosowne instrukcje postępowania.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w gospodarce odpadami stałymi i ściekami.

Zaplecza socjalne zakładów to najczęściej wydzielone pomieszczenia, z szafami dwudzielnymi na odzież ochronną i osobistą oraz kąpielnią do spożywania posiłków.

Podczas kontroli sanitarnych zakładów usługowych stwierdzono nieprawidłowości takie jak: brudne narzędzia fryzjerskie i/lub kosmetyczne, brak opracowanych procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi, brak sterylnych zastawów narzędzi, brak oznakowań pojemników do narzędzi sterylnych i przeznaczonych do sterylizacji, brak opisu środka dezynfekcyjnego i daty jego sporządzenia, brak wydzielonej i oznakowanej szafki do przechowywania bielizny czystej, brak oznakowania o zakazie palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych, brak bieżącej czystości pomieszczeń i stanowisk pracy, używanie przeterminowanego płynu do dezynfekcji, brak zapasu płynu dezynfekcyjnego, brak płynu do dezynfekcji powierzchni, brak rozdziału czystej odzieży roboczej od brudnej i ochronnej od

osobistej, czyste narzędzia nie zabezpieczone przed zanieczyszczeniem, brak ręczników jednorazowego użytku w toalecie, brak wydzielonego pomieszczenia lub miejsca na sprzęt porządkowy, niewłaściwy stan techniczny ścian i sufitów, brak ciepłej wody, uszkodzona stolarka drzwiowa do WC, uszkodzone pakiety z narzędziami sterylnymi, brak instrukcji o udzielaniu pierwszej pomocy, brak dokumentacji sterylizacji narzędzi, brak środków do dezynfekcji.

Za nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego nałożono ogółem 59 mandatów karnych na łączną kwotę 10350zł.

W 2012 roku wpłynęła do organów PIS jedna interwencja dotycząca nieporządku w pomieszczeniu socjalnym, brudny czajnik, brudne ręczniki oraz ściany i sufity. Przeprowadzona kontrola potwierdziła część zarzutów.

Celem poprawy stanu sanitarno - technicznego zakładów wydano łącznie 139 decyzji administracyjnych, w tym 116 to decyzje opłatowe na sumę 10485,5zł. 33 obiekty zostały wykazane w GUS jako złe, w tym 13 pod względem technicznym.

3.6. Środki transportu i obiekty przeznaczone do obsługi ruchu pasażerskiego

W roku 2012 organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej skontrolowały 1828 środków transportu osobowego: kolejowego, drogowego, żeglugi morskiej i śródlądowej oraz 94 obiekty przeznaczone do obsługi ruchu pasażerskiego w transporcie: kolejowym, drogowym, lotniczym, żeglugi morskiej i śródlądowej (zgodnie z ewidencją). Liczba zaplanowanych kontroli wyniosła 240, wykonano 272 kontrole ww. obiektów.

Środki transportu.

Kontrole sanitarno-higieniczne dotyczyły publicznego transportu zbiorowego, wykorzystywanego w międzynarodowych, krajowych i miejskich przewozach podróży oraz transportu specjalistycznego. Łącznie skontrolowano 1394 środki komunikacji lądowej - autobusy transportu krajowego i międzynarodowego, trolejbusy, tramwaje, składy pociągów dalekobieżnych (z wagonami sypialnymi, z kuszetami), pociągi ekspresowe, pospieszne, osobowe, szybkiej kolei miejskiej; samochody do przewozu chorych, zwłok i szczątków ludzkich, bielizny oraz 434 morskie statki i promy pasażerskie, statki żeglugi śródlądowej, kutry wycieczkowe i łodzie.

Środki transportu osobowego kolejowego.

Kontrole sanitarne dotyczyły składów pociągów ekspresowych, pośpiesznych i osobowych, należących zarówno do Gdyńskiego Zakładu Przewozów Regionalnych, jak i do pozostałych Zakładów Przewozów Regionalnych, Szybkiej Kolei Miejskiej obsługującej rejon Trójmiasta i okolic. Bieżący nadzór sanitarny prowadzony był także w wagonach sypialnych i w kuszetach, należących do przedsiębiorstwa WARS S.A. Zakład Północ w Gdyni. Skontrolowano w pociągach ekspresowych, pośpiesznych 294 wagony, w tym 24 wagony sypialne i z miejscami do leżenia (przy ogólnej liczbie kontroli wszystkich wagonów w pociągach ekspresowych, pośpiesznych 444, w tym wagonów sypialnych i z miejscami do leżenia 49). A ponadto 63 wagony w innych pociągach to znaczy 41 wagonów w pociągach osobowych, 29 wagonów w składach jednostek elektrycznych oraz 12 autobusów szynowych Ogólna liczba kontroli wszystkich wagonów w innych pociągach – 157

Mycie i czyszczenie taboru osobowego wykonywane było w systemie zleconym. W Gdyni i Chojnicach wykonywano wszystkie rodzaje czyszczeń tzn. okresowe, codzienne i pobieżne,

w Słupsku codzienne i pobieżne, natomiast w Tczewie, Kościerzynie, Malborku i Pucku pobieżne. Opróżnianie zbiorników fekalnych przeprowadza się w Gdyni, Słupsku i Chojnicach.

Czynności kontrolne były prowadzone w bazach przygotowania wagonów do drogi lub przy torach odstawczych, po świeżo przeprowadzonych czynnościach sprzątnięcia, mycia oraz ewentualnych naprawach. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni kontrolował pociągi w Gdyni Postojowej, w której pociągi kończą lub rozpoczynają nowy bieg. Należy stwierdzić, że wagony były w większości wyeksploatowane (skorodowane muszle ustępowe, uszkodzone wykładziny, uszkodzone powierzchnie ścian, umywalek, muszli itp.).

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gdyni napływały informacje o nieprawidłowościach stwierdzanych w innych województwach, stwierdzanych zarówno podczas kontroli sanitarnych wagonów, jak i od podróżnych m.in. o występowaniu pluskw. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni, w celu uzyskania informacji dotyczących działań zmierzających do uzyskania poprawy stanu sanitarno-technicznego i porządkowego w pociągach, wystąpił do Dyrekcji PKP IC SA. Zakład Północny w Gdyni oraz do Zarządu PKP IC SA. w Warszawie i uzyskał informacje, z których m.in. wynika, że najstarsze wagony (średnia wieku taboru wynosi 27 lat, w eksploatacji są wagony 35-37 letnie) będą sukcesywnie wycofywane z ruchu i zastępowane nowymi bądź zmodernizowanymi.

W związku z podnoszoną przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gdyni kwestią braku sprzątnięcia wagonów w trakcie jazdy pociągu, Zakład Północny IC Gdynia poinformował, że sprzątnięcie wagonów w trasie zostanie wprowadzone w 4 składach pociągów w kraju.

Środki transportu osobowego drogowego.

W autobusach, trolejbusach, autokarach komunikacji miejskiej stan sanitarno-techniczny skontrolowanych pojazdów transportu miejskiego nie budził zastrzeżeń. W 2012r. skontrolowano łącznie 631 środków publicznego transportu drogowego, w tym 498 autobusów komunikacji publicznej, 88 autobusów turystycznych, 45 trolejbusów.

Autobusy transportu międzynarodowego: w województwie pomorskim ocena floty dotyczyła zarówno bieżącego stanu sanitarnego ww. środków transportu, jak i procesu przygotowania środka do drogi (mycie, sprzątnięcie, zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia, odbiór nieczystości stałych i płynnych, sposób usuwania ścieków, niezdatnej do spożycia żywności). W skontrolowanych 110 autobusach stan sanitarno-higieniczny nie budził zastrzeżeń.

Pojazdy do przewozu zwłok.

Ocenie sanitarnej poddano 154 pojazdy do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Stan sanitarno-higieniczny skontrolowanych pojazdów nie budził zastrzeżeń. Samochody były trwale oznakowane, posiadały odizolowaną kabinę kierowcy od części ładunkowej, zabezpieczenie przed przesuwaniem się trumny w czasie transportu. Podłoga w części do umieszczenia trumny była gładka, łatwo zmywalna. Stosowano prawidłowe środki dezynfekcyjne, natomiast odpady były przekazywane do wskazanych szpitali (zgodnie z oświadczeniem przewoźników).

Karetki pogotowia.

Organy PIS woj. pomorskiego przeprowadziły 62 kontrole sanitarno-higieniczne karetek pogotowia. Kontrole nie wykazały uchybień – stosowano bieliznę jednorazowego użytku, wewnątrz

pojazdów było dezynfekowane zgodnie z instrukcją, usuwanie wykorzystanego sprzętu jednorazowego użytku przebiegało zgodnie z procedurą postępowania z odpadami medycznymi.

Środki transportu morskiego i śródlądowego.

Graniczna Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdyni oraz dwa Punkty Granicznej Kontroli Sanitarnej - w Gdańsku i Ustce kontrolowały jednostki pływające w ruchu krajowym i międzynarodowym. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości sanitarnych. Dotyczyły m.in.: odpraw sanitarnych statków, kontroli w związku z wydaniem świadectwa zwolnienia od deratyzacji, certyfikatu medycznego, oceny jakości wody na statkach bandery polskiej i obcej. Łącznie dokonano 434 kontroli na jednostkach pływających (18 kontroli na jednostkach polskiej bandery, 270 kontroli statków w związku z wydaniem świadectwa zwolnienia od kontroli i zabiegów sanitarnych, dokonano odpraw sanitarnych na 51 statkach obcej bandery).

Ruch pasażersko-samochodowy na trasie Gdynia - Karlskrona (w bazie promowej „Stena Line” w 2012r. przewieziono 469 516 pasażerów, 86 256 samochodów osobowych, 86 866 jednostek frachtowych) obsługiwały 2 promy: „Stena Spirit” oraz „Stena Vision”. Pierwszy - pod banderą Wysp Bahama ” może przewozić 1700 pasażerów oraz 460 samochodów osobowych; z kolei prom „Stena Vision” pod banderą szwedzką – 1700 pasażerów i 360 samochodów osobowych. Na trasie Gdańsk - Naneshamn ruch pasażerski obsługują promy „Scandinawia” - bandera wysp Bahama (może jednorazowo przewieźć 1800 pasażerów i 500 samochodów osobowych) oraz Baltivia -bandera panamska (250 miejsc pasażerskich, 180 samochodów ciężarowych, 30 samochodów osobowych). W 2012r. promy przewiozły 1130 029 pasażerów, 42 660 samochodów osobowych i 16 012 samochodów ciężarowych i autobusów.

Nieczystości stałe ze statków pełnomorskich, promów pasażerskich i statków żeglugi śródlądowej gromadzone w workach foliowych były odbierane na nabrzeżach przez wyspecjalizowane firmy. Nieczystości w workach foliowych, które następnie były gromadzone w kontenerach na nabrzeżach, w dalszej kolejności wywożono na terenowo właściwe komunalne składowiska odpadów. Ścieki sanitarne ze statków przekazywano do specjalnych punktów odbioru zlokalizowanych na nabrzeżach.

Kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości.

Obiekty przeznaczone do obsługi ruchu pasażerskiego:

Dworce i stacje kolejowe.

Skontrolowano 63 dworce i stacje kolejowe. Wykonano łącznie 196 kontroli sanitarnych. Część skontrolowanych obiektów podobnie jak w poprzednim, 2011 roku była w złym stanie sanitarno-technicznym. W większości zastrzeżenia budził stan sanitarno-techniczny poczekalni, ciągów komunikacyjnych, wiat oraz wyeksploatowane urządzenia sanitarne.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdańsku, w czasie kontroli dworca kolejowego Gdańsk Główny stwierdził brudne okna, brudne ściany i filary (hall przy kasach), zanieczyszczone odchodami gołębi daszki nad boksami handlowymi i wydał decyzję płatniczą na kwotę 104 zł. Niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny na dworcach kolejowych stwierdzili także Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni w Starogardzie Gdańskim oraz w Lęborku. W pierwszym przypadku nałożono decyzję płatniczą w kwocie 52 zł (brudne ściany, lampy oświetleniowe, okna), w drugim wydano zalecenie odnowienia (pomalowania) ścian w holu dworca oraz zamontowania w łazience podgrzewacza do wody. Zalecenia wykonano. Z kolei Państwowy

Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kwidzynie dwukrotnie stwierdzał ubytki szyb w wiatkach na peronach dworca PKP w Kwidzynie. Kontrole sprawdzające potwierdziły uzupełnienie szyb.

Punkty czyszczenia taboru kolejowego. W większości punktów czyszczenia taboru kolejowego, które w woj. pomorskim poza Gdynią znajdują się na terenie powiatów: chojnickiego, kościerskiego, malborskiego, puckiego, tczewskiego i słupskiego kontrolowano zarówno stan sanitarno-porządkowy wagonów, jak i ww. punktów. Podobnie, jak w roku ubiegłym poddano ocenie rodzaje, zakres i częstotliwość czyszczeń wagonów, ich stan porządkowy, organizację, wyposażenie i liczbę torów czystkowych. Następnie zwrócono uwagę na wyposażenie tych torów m.in. w punkty poboru wody, miejsca do odfekalniania i składowania śmieci (stan porządkowy, umowy), w myjnię mechaniczną (stan porządkowy), w instalację elektryczną (punkty przyłączeniowe 230 V), oświetlenie rejonu torów, itp. Większość ww. obiektów wymaga inwestycji. Kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości.

Obiekty transportu drogowego

Dworce autobusowe. W 2012r. przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej skontrolowali 14 dworców autobusowych. Wykonano łącznie 30 kontroli sanitarnych. Stan sanitarny skontrolowanych obiektów (łącznie ze stanowiskami autobusowymi oraz zapleczem socjalnym dla kierowców) w większości nie budził zastrzeżeń. Nieprawidłowości zgłosili Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni w Chojnicach oraz Kwidzynie. W związku z uchybieniami porządkowymi, które stwierdzono na dworcu PKS w Chojnicach (brak czystości bieżącej na stanowiskach odjazdowych) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chojnicach nałożył 2 decyzje opłatowe na łączną kwotę 272 zł oraz 1 mandat karny w wysokości 150 zł. Z kolei Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kwidzynie podczas kontroli sanitarnej dworca PKS w Kwidzynie stwierdził brudne ściany i sufit oraz odpryski farby w pomieszczeniu poczekalni dla pasażerów, w pomieszczeniu socjalnym dla kierowców, w WC dla kierowców i dla pasażerów, za co wystawił decyzję rachunkową na kwotę 211 zł.

Zarządcy wszystkich skontrolowanych dworców autobusowych posiadają umowy na odbiór odpadów komunalnych. Odpady gromadzone są w pojemnikach lub kontenerach. Pojemniki/kontenery utrzymane czysto. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarowania odpadami. Sprzątaniem dworców autobusowych zajmują się firmy zewnętrzne na podstawie zawartych umów.

Punkty czyszczenia autobusów. Nie stwierdzono nieprawidłowości w bazach przygotowania autobusów do drogi w zakresie sprzątnięcia, mycia i dezynfekcji.

Obiekty transportu wodnego.

Morskie przejścia graniczne osobowe w Gdańsku, Gdyni, Górkach Zachodnich (sportowe), Łebie (sportowe), Ustce, Helu, Jastarni (sportowe), Władysławowie. Graniczna Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdyni oraz GPKS w Gdańsku i Ustce prowadziły nadzór sanitarny w następujących morskich przejściach granicznych osobowych: Baza Promowa w Gdyni ul. Kwiatkowskiego 60 (przeprowadzono 6 kontroli sanitarnych); Punkt Odpraw Granicznych Aleja Zjednoczenia 2 w Gdyni (przeprowadzono 3 kontrole sanitarne); Baza Promowa Polskiej Żeglugi Bałtyckiej w Gdańsku ul. Przemysłowa 1 (przeprowadzono 4 kontrole sanitarne). Ponadto kontrolą sanitarną były objęte: przystanie Żeglugi Śródlądowej – Gdańsk-Westerplatte, Gdańsk Zielona Brama, Gdańsk Wartka (przeprowadzono 3 kontrole sanitarne); przystanie jachtowe takie, jak: przystań żeglarska „Marina Gdynia” (przeprowadzono 3 kontrole sanitarne)- cumowało

łącznie 5309 jachtów, w tym 5120 bandery polskiej i 189 bandery obcej; Marina Jachtowa w Sopocie (przeprowadzono 3 kontrole sanitarne) - w okresie od stycznia do połowy września 2012r. odnotowano 1941 zawinięć; przystań jachtowa „Marina” w Gdańsku (przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną) – cumowało łącznie 1500 jachtów, w tym 750 jachtów obcej bandery; przystań jachtowa „Marina” w Pucku (2 kontrole sanitarne); przystań jachtowa we Władysławowie (przeprowadzono 2 kontrole sanitarne) - w minionym roku do przystani zawinęło 491 jachtów w tym 443 bandery polskiej oraz 48 bandery zagranicznej; przystań jachtowa w Helu (przeprowadzono łącznie 2 kontrole sanitarne) – zawinęło 2149; przystań jachtowa w Jastarni (2 kontrole sanitarne) – zawinęło 1501 jachtów; przystań żeglarska w Krynicy Morskiej (przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną).

Skontrolowane przystanie rybackie – Jantar, Stegna, Jelitkowo, Kąty Rybackie, Krynica Morska, Piaski (6 kontroli sanitarnych) i nabrzeża portowe – skontrolowano 33 nabrzeża portowe znajdujące się pod nadzorem PGKS w Gdańsku (łącznie 38 kontroli); 26 nabrzeży w Gdyni (łącznie 29 kontroli), 3 w Pucku (6 kontroli), 5 w Jastarni (10 kontroli), we Władysławowie (16 kontroli) i 5 na Helu (łącznie 10 kontroli) pod nadzorem GSSE w Gdyni, a ponadto 21 nabrzeży w Łebie (łącznie 46 kontroli sanitarnych), 29 w Ustce (łącznie 62 kontrole sanitarne), 5 nabrzeży w Rowach (łącznie 12 kontroli sanitarnych) – pod nadzorem PGKS w Ustce. Na nabrzeżach znajdują się punkty poboru wody, w których prowadzi się nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia, oraz punkty odbioru ścieków ze statków.

Stan sanitarno-higieniczny wszystkich skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń.

Lotnicze przejście graniczne w Gdańsku-Rębiechowie.

Graniczna Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdyni przeprowadziła łącznie 11 kontroli sanitarnych terminali Portu Lotniczego im. Lecha Wałęsy. Stan sanitarno-porządkowy obiektu tzn. holu głównego, sali odlotów i przylotów, ogólnodostępnych toalet oceniono jako dobry.

Według wstępnych danych Port Lotniczy Gdańsk im. Lecha Wałęsy obsłużył w 2012 roku 2 906 000 pasażerów (18% wzrost w porównaniu do roku poprzedzającego). W ruchu czarterowym obsłużono 223 600 pasażerów to znaczy o 35 000 pasażerów więcej niż w 2011 roku. Tym samym port lotniczy w Gdańsku znalazł się na 3 pozycji w Polsce pod względem liczby odprawionych pasażerów. Tak wysoki wzrost liczby obsłużonych pasażerów miał związek zarówno z zakończoną rozbudową lotniska i zwiększeniem jego przepustowości, jak i z mistrzostwami w piłce nożnej UEFA EURO 2012 (w czerwcu 2012 roku Port Lotniczy Gdańsk obsłużył około 349 tys. pasażerów, czyli o 46% więcej niż w czerwcu 2011 roku, w tym około 20 tys. kibiców).

Port Lotniczy w Gdańsku może obsłużyć 5 milionów pasażerów rocznie. Godzinowa operacyjna przepustowość portu wzrosła do 30 operacji lotniskowych (startów i lądowań łącznie).

Zaopatrzenie samolotów w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, zaopatrzenie w posiłki cateringowe oraz odprowadzanie nieczystości stałych i płynnych realizowało Przedsiębiorstwo GDN Airport Services Sp. z o.o. Powyższe czynności zostały poddane 7 kontrolom sanitarnym. W porcie lotniczym prowadzi się nadzór nad wodą przeznaczoną do spożycia. Jakość wody (na podstawie przebadanych próbek) odpowiadała wymaganiom sanitarnym rozporządzenia Min. Zdrowia z dnia 29 marca 2007r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

3.7. Postępowanie ze zwłokami i szczątkami ludzkimi

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w woj. pomorskim nadzorowały 452 cmentarze oraz 11 domów przedpogrzebowych.

Zakłady pogrzebowe posiadały własne urządzenia chłodnicze lub korzystały z kostnic parafialnych na zasadzie umowy użyczenia. Na terenie wielu cmentarzy znajdują się kostnice, kaplice i domy przedpogrzebowe.

W jednym z nadzorowanych zakładów pogrzebowych podczas kontroli wykazano nieprawidłowości dotyczące stosowania środków higienicznych po upływie terminu przydatności do użycia, braku informacji o zakazie palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz braku instrukcji o udzielaniu pierwszej pomocy. W związku z powyższym wystawiono 2 decyzje płacnicze na łączną kwotę 219zł.

W pozostałych obiektach stan sanitarno-higieniczny oraz sanitarno-techniczny nie budził zastrzeżeń.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej wydawały decyzje zezwalające na ekshumacje i decyzje na przewóz zwłok. Upoważnienie pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili kontrole sanitarne podczas 60 ekshumacji. Nie wpłynęła żadna interwencja dotycząca niewłaściwego postępowania ze zwłokami lub szczątkami ludzkimi

3.8. Inne obiekty użyteczności publicznej

W 2012 roku w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowały się 2643 inne obiekty użyteczności publicznej nie ujęte w w/w punktach. Najwięcej w tej grupie było obiektów takich jak: tereny rekreacyjne (piaskownice), biblioteki, stacje paliwowe, parkingi, obiekty kulturalne (domy kultury, teatry, muzea), pralnie, obiekty sportowe (hale, korty, stadiony), apteki.

Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli to: niewłaściwy stan sanitarno-porządkowy w toaletach, brak bieżącego porządku na terenie stacji paliw, niewłaściwy stan sanitarno-porządkowy zaplecza socjalnego i toaletach dla pracowników, nieprawidłowe przechowywanie odzieży ochronnej, brak osobnego pomieszczenie lub miejsca do przechowywania bielizny czystej i brudnej, brak zabezpieczenie piaskownicy przed zanieczyszczeniem, niezabezpieczone przewody elektryczne w ustępie dla pracowników, zacieki na ścianach w ustępach, brudne ściany z odpryskami farby w dyspozytorni, brudne ściany i sufity, brak ciepłej wody, zniszczone lub brudne dachy wiat autobusowych, brak informacji o zakazie palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych, zły stan posadzek, zły stan stolarki drzwiowej, uszkodzone płytki ceramiczne, brudne kratki ściekowe, brak pełnego ogrodzenia cmentarza, brudna i zużyta wykładzina, zniszczone kratki wentylacyjne, odpadający tynk.

3.9. Obiekty podległe Ministerstwu Sprawiedliwości.

W 2012r. przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego skontrolowali ogółem 6 zakładów karnych i 4 areszty śledcze dla dorosłych, zlokalizowanych w Gdańsku (2), Czarnem, pow. Człuchów, Kwidzynie, Malborku, Sztumie, Chojnicach, Czersku pow. Chojnice, Starogardzie Gdańskim i Wejherowie oraz 2 przychodnie w Słupsku wykazane jako podległe Ministrowi Sprawiedliwości.

Przeprowadzono ogółem 25 kontroli zakładów karnych, aresztów śledczych i przychodni, w tym kontrole interwencyjne. Skontrolowano wszystkie obiekty. Większość kontroli nie wykazała

nieprawidłowości sanitarnych. Jedynie w dwóch obiektach wykazano nieprawidłowości stanu sanitarno-technicznego.

Obiekty podległe Ministrowi Sprawiedliwości

Rodzaj obiektu	W ewie-ncji na 31.12	Liczba obiektów skontro-lowanych	Kontrole		Liczba manda-tów/ kwota	Liczba decyzji administracyjnych		Złe w GUS
			Zaplano-wane	Wyko-nane		Decyzje Merto-ryczne	Decyzje płatnicze liczba/ kwota	
Zakład karny	6	6	13	16			1/645	1
Areszt śledczy	4	4	5	7				
Przychodnia	2	2	2	2				
RAZEM	12	12	20	25			1/645	1

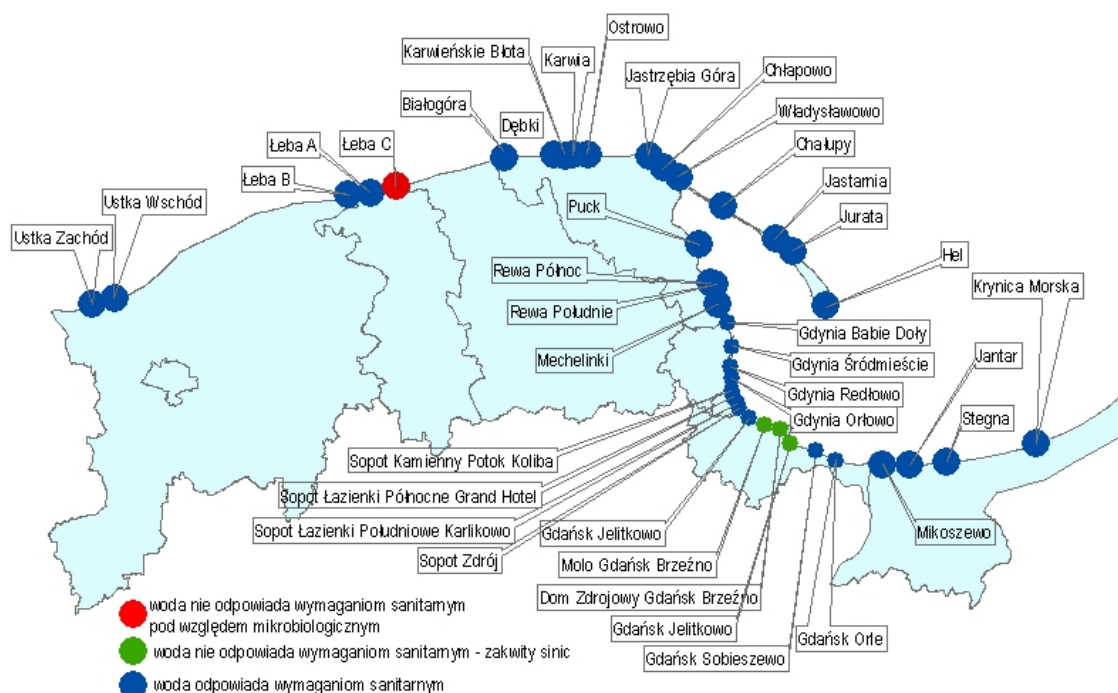
Kontrole wyżej wymienionych obiektów obejmowały 2 szpitale (Gdańsk, Czarne), ambulatoria, zbiorowe pomieszczenia sanitarne, pralnie, fryzjerie, sale zajęć, cele mieszkalne, sale widzeń i inne pomieszczenia, znajdujące się w tych obiektach.

Do PPIS wpłynęło łącznie 7 interwencji dotyczących między innymi świadczenia usług fryzjerskich w celach mieszkalnych, sanitariatów, posiłków, braku środków czystości, warunków lokalowych.

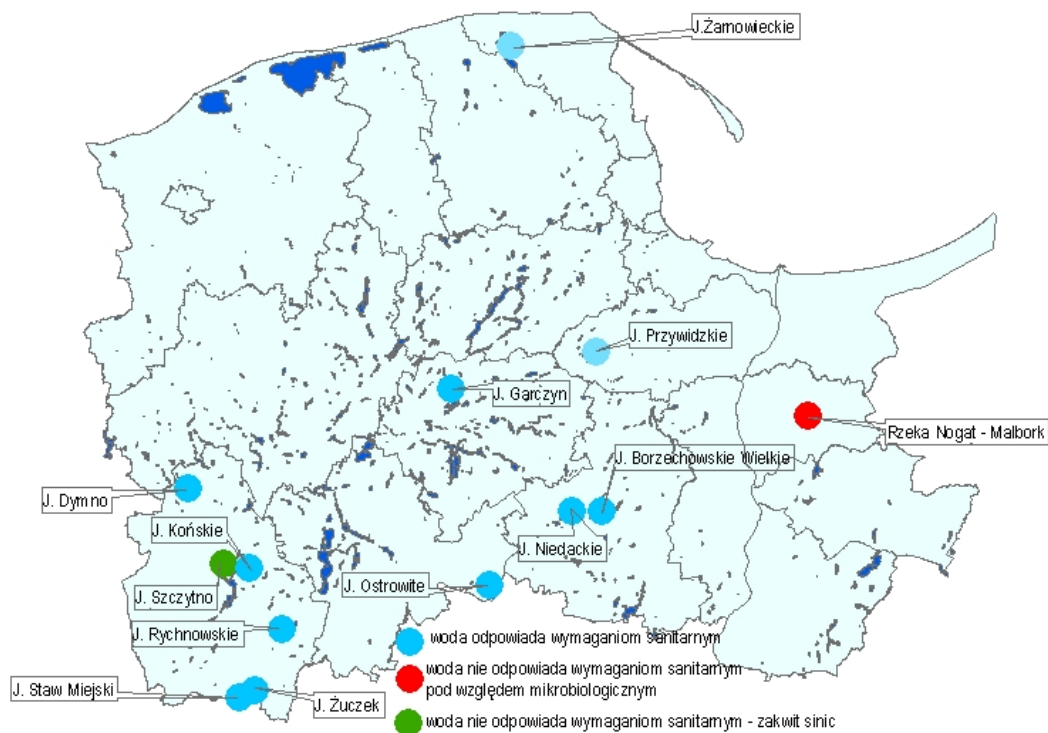
3.10. Jakość wody w kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpeli.

Na terenie województwa pomorskiego znajdowało się 68 kąpielisk w tym 54 morskie i 14 śródlądowych. W 2 kąpieliskach woda nie odpowiadała wymaganiom pod względem mikrobiologicznym.

Ocena sanitarna kąpielisk morskich w 2012 roku

Ocena sanitarna kąpielisk śródlądowych w 2012 roku

Sezon kąpielowy we wszystkich gminach został określony uchwałą rad gmin i obejmował następujące okresy:

Lp	Gmina	Nazwa kąpieliska	Akwen	Początek trwania sezonu	Koniec trwania sezonu	Jakość wody wg druku GUS MZ 46
1	gm. Czersk	1 Ostrowite k/Czerska	J. Ostrowite	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
2	m. Człuchów	2 OSIR Człuchów-kąpielisko	J. Rychnowskie	30.06.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
3	gm. Przechlewo	3 Kąpielisko nad J. Końskim w Przechlewie	J. Końskie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
4	gm. Rzeczenica	4 Kąpielisko nad J. Szczytno przy ORW „Rzewnica”	J. Szczytno	24.06.2012	02.09.2012	Nie odpowiada wymaganiom
5	gm. Debrzno	5 Kąpielisko – J. Staw Miejski w Debrznie	J. Miejskie	24.06.2012	02.09.2012	Odpowiada wymaganiom
		6 Kąpielisko J. Żuczek w Debrznie	J. Żuczek	24.06.2012	02.09.2012	Odpowiada wymaganiom
6	gm. Koczała	7 Gminne kąpielisko nad J. Dymno w Koczale	J. Dymno	24.06.2012	02.09.2012	Odpowiada wymaganiom
7	m. Gdańsk	8 Gdańsk Jelitkowo	Zatoka Gdańska	01.06.2012	31.08.2012	Nie odpowiada wymaganiom
		9 Molo Gdańsk Brzeźno	Zatoka Gdańska	01.06.2012	31.08.2012	Nie odpowiada wymaganiom
		10 Gdańsk Stogi	Zatoka Gdańska	01.06.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		11 Gdańsk Sobieszewo	Zatoka Gdańska	01.06.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom

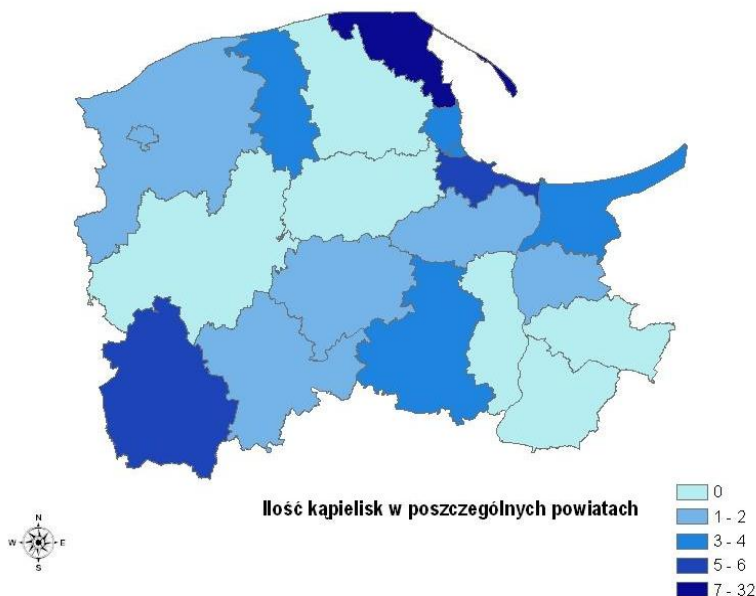
		12	Gdańsk Orle	Zatoka Gdańska	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		13	Dom Zdrojowy Gdańsk Brzeźno	Zatoka Gdańska	01.06.2012	31.08.2012	Nie odpowiada wymaganiom
8	m. Gdynia	14	Gdynia Śródmieście	Zatoka Gdańska	22.06.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		15	Gdynia Redłowo	Zatoka Gdańska	22.06.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		16	Gdynia Orłowo	Zatoka Gdańska	22.06.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		17	Gdynia Babie Doły	Zatoka Gdańska	22.06.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
9	gm. Kościerzyna	18	Przy Centrum Szkoleniowo Wypoczynkowym w Garczynie	J. Garczyn	15.06.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
10	gm. Łeba	19	Kapielisko centralne przy plaży A	Morze Bałtyckie	15.06.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		20	Kapielisko przy plaży B	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		21	Kapielisko przy plaży C	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Nie odpowiada wymaganiom
11	Malbork	22	Rzeka Nogat	Rzeka Nogat	30.06.2012	26.08.2012	Nie odpowiada wymaganiom
12	gm. Stegna	23	Mikoszewo	Zatoka Gdańska	30.06.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		24	Jantar	Zatoka Gdańska	30.06.2012	26.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		25	Stegna	Zatoka Gdańska	23.06.2012	02.09.2012	Odpowiada wymaganiom
13	gm. Krynica Morska	26	Krynica Morska	Zatoka Gdańska	24.06.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
14	gm. Przywidz	27	Przywidz-kapielisko gminne	J. Przywidzkie	02.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
15	gm. Władysławowo	28	Karwia wejście nr 43	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		29	Karwia wejście nr 45	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		30	Ostrowo wejście nr 35	Morze Bałtyckie	25.06.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		31	Ostrowo wejście nr 32	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		32	Jastrzębia Góra wejście nr 25	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		33	Jastrzębia Góra wejście nr 23	Morze Bałtyckie	25.06.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		34	Jastrzębia Góra wejście nr 22	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		35	Władysławowo wejście nr 9	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		36	Władysławowo wejście nr 6	Morze Bałtyckie	25.06.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		37	Władysławowo wejście nr 4	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		38	Władysławowo wejście nr 10	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		39	Władysławowo Półwysep wejście nr 9	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		40	Chałupy wejście nr 22	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom

		41	Chłapowo wejście nr 12	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		42	Chłapowo wejście nr 13	Morze Bałtyckie	25.06.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
16	m.Hel	43	Hel - Duża Plaża – wejście nr 66	Morze Bałtyckie	25.06.2012	10.09.2012	Odpowiada wymaganiom
		44	Hel – Mała Plaża	Morze Bałtyckie	30.06.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		45	Hel – Na Cyplu – wejście nr 68	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
17	m.Jastarnia	46	Kuźnica „Kościół” – wejście 32-33	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		47	Jastarnia „Nadmorska – Plażowa” wejście nr 46-47	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		48	Jastarnia „Zdrojowa” wejście nr 49	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		49	Jurata „Międzymorze” wejście nr 60	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		50	Jastarnia „Ogrodowa” wejście nr 44	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		51	Jastarnia „Leśna” wejście nr 52	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
18	m. Puck	52	Puck	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
19	gm. Kosakowo	53	Rewa Północ	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		54	Rewa Południe	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		55	Mechelinki	Zatoka Pucka	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
20	gm. Krokowa	56	Dębki wejście nr 19	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		57	Białogóra wejście nr 33	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		58	Karwieńskie Błoto Drugie wejście nr 11	Morze Bałtyckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		59	Lubkowo DPS	J. Żarnowieckie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
21	m. Ustka	60	Ustka Wschód	Morze Bałtyckie	15.06.2012	15.09.2012	Odpowiada wymaganiom
		61	Ustka Zachód	Morze Bałtyckie	15.06.2012	15.09.2012	Odpowiada wymaganiom
22	m. Sopot	62	Sopot Kamienny Potok - Koliba	Zatoka Gdańska	15.06.2012	01.09.2012	Odpowiada wymaganiom
		63	Sopot Łazienki Północne-Grand Hotel	Zatoka Gdańska	15.06.2012	01.09.2012	Odpowiada wymaganiom
		64	Sopot Łazienki Południowe - Karlikowo	Zatoka Gdańska	15.06.2012	01.09.2012	Odpowiada wymaganiom
		65	Sopot - Zdrój	Zatoka Gdańska	15.06.2012	01.09.2012	Odpowiada wymaganiom
23	gm. Zblewo	66	Borzechowo Wielkie OSW Neptun	J. Borzechowskie Wielkie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		67	Borzechowo Wielkie 2 OW Jeziornik	J. Borzechowskie Wielkie	22.06.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom
		68	Niedackie w Twardym Dole	J. Niedackie	01.07.2012	31.08.2012	Odpowiada wymaganiom

Rady gmin określiły w drodze uchwały do dnia 31 maja wykaz kąpielisk na terenie gminy lub na polskich obszarach morskich przyległych do danej gminy.

Łącznie na terenie województwa 26 organizatorów kąpielisk zorganizowało łącznie 68 kąpielisk.

Liczba kąpielisk w poszczególnych powiatach w 2012 roku

Wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast przedłożyli do dnia 15 kwietnia do zaopiniowania PPIS woj. pomorskiego projekty uchwał rad gmin wraz z wnioskami organizatorów o umieszczenie w wykazie kąpielisk wydzielonych fragmentów wód powierzchniowych, na których planują utworzyć kąpieliska. Jedynie wnioski Burmistrza Miasta Krynica Morska, Wójta Gminy Sztutowo oraz Wójta Gminy Kosakowo, wpłynęły po w/w terminie.

Załączone do projektów uchwał rad gmin wnioski organizatorów o umieszczenie w wykazie kąpielisk wydzielonych fragmentów wód powierzchniowych, na których planowano utworzyć kąpieliska, spełniały wymagania określone w art. 34a ust.3. Ustawy z dnia 4 marca 2010r. o zmianie ustawy – Prawo Wodne.

Realizacja kontroli urzędowej w odniesieniu do nadzorowanych kąpielisk:

- dla wszystkich kąpielisk zostały wyznaczone punkty pobierania próbek wody do badań.
- dla wszystkich kąpielisk pobieranie i transport próbek realizowano zgodnie z obowiązującą w woj. pomorskim instrukcją pobierania próbek wody.
- Badania próbek wody z kąpielisk prowadzono następującymi metodami:
 - Enterokoki (jtk/100 ml) – PN-EN ISO 7899-2
 - Escherichia coli (jtk/100 ml) – PN-EN ISO 9308-1 oraz: PN-77/C-04615.07 i PB-52-05 Edycja 2:2009;
- W ramach realizacji badań kontroli urzędowej pobrano łącznie **129 próbek wody** z kąpielisk przed sezonem, oraz **22 próbki** wody w wyniku zaistnienia sytuacji mogących powodować pogorszenie jakości wody w kąpieliskach w trakcie sezonu.

Ocena prowadzonej kontroli wewnętrznej przez organizatorów kąpielisk.

- do dnia 15 czerwca 2012r. wszyscy organizatorzy kąpielisk na nadzorowanym terenie ustalili w porozumieniu z PPIS harmonogramy pobrania próbek wody z prowadzonych kąpielisk w sezonie kąpielowym 2012r.;
- wszyscy organizatorzy kąpielisk systematycznie wizualnie nadzorowali wody w prowadzonych kąpieliskach i wody zasilające te kąpieliska (pod kątem występowania

zanieczyszczeń niekorzystnie wpływających na jakość wody i stanowiących zagrożenie zdrowia kąpiących się osób);

- krótkotrwałe zanieczyszczenie wystąpiło w kąpieliskach:

L.p.	Nazwa kąpieliska	Początek krótkotrwałego zanieczyszczenia	Koniec krótkotrwałego zanieczyszczenia
1	Przy plaży „C” w Łebie	31.07.2012 r.	2.08.2012 r.
2	Gdynia Orłowo	30.07.2012 r.	1.08.2012 r.
3	Gdynia Babie Doly	30.07.2012 r.	1.08.2012 r.
4	Chłapowo wejście nr 12	07.08.2012 r.	10.08.2012 r.
5	Chłapowo wejście nr 13	07.08.2012 r.	10.08.2012 r.
6	Ostrowo – Kolonia wejście nr 32	07.08.2012 r.	10.08.2012 r.
7	Ostrowo – Kolonia wejście nr 35	07.08.2012 r.	10.08.2012 r.
8	Karwia wejście nr 45	07.08.2012 r.	10.08.2012 r.
9	Karwieńskie Błoto Drugie wejście nr 11	07.08.2012 r.	10.08.2012 r.
10	Dębki wejście nr 19	07.08.2012 r.	10.08.2012 r.
11	Białogóra wejście nr 33	07.08.2012 r.	10.08.2012 r.
12	Rzeka Nogat	9.08.2012 r.	14.08.2012 r.

- wszyscy organizatorzy kąpielisk pobierali próbki wody w kąpieliskach w terminie 7 dni po ustaleniu krótkotrwałego zanieczyszczenia za wyjątkiem organizatora kąpieliska przy plaży C w Łebie – Promocji Plaż, Turystyki i Rekreacji „Agros” s.c. Grzegorz Sojda & Lilla Sojda w Łebie.
- sytuacja wyjątkowa wystąpiła na kąpielisku Molo Gdańsk Brzeźno w terminie od 01.08.2012 r. do 10.08.2012 r. Spowodowana była awarią kolektora ściekowego w rejonie ul. Meissnera w Gdańsku, w wyniku czego ścieki komunalne przedostały się do kolektora deszczowego i spłynęły do zbiornika retencyjnego zlokalizowanego przy al. Jana Pawła II w Gdańsku, a następnie do wód Zatoki Gdańskiej.
- wszyscy organizatorzy badali jakość wody w prowadzonych kąpieliskach zgodnie z ustalonym harmonogramem badań i w punktach ustalonych z PPIS oraz niezwłocznie przekazywali wyniki badań PPIS,
- organizatorzy informowali kąpiących się o jakości wody w kąpieliskach i zaleceniach PPIS;
- dokumentowanie kontroli wewnętrznej jakości wody w kąpieliskach przez ich organizatorów na terenie powiatów spełniało wymagania określone w § 9.1. rozporządzenia MZ z dnia 8 kwietnia 2012r. (Dz. U. nr 86, poz. 478);

Ocena i klasyfikacja jakości wody w kąpieliskach:

Woda w 6 kąpieliskach nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym. Jakość wody w 2 z nich, tj.

- przy plaży „C” w Łebie;
- Rzeka Nogat;

nie odpowiadała wymaganiom mikrobiologicznym. W/w kąpieliska, w raporcie do KE uzyskały klasyfikację „10” – wartość *Escherichia coli* [jtk/100 ml] jest niezgodna z wartością „mandatory”, określoną w kolumnie I załącznika dyrektywy 76/160/EWG (dane za dwa lata).

Ponadto, w 4 kąpieliskach stwierdzono zakwit sinic:

- Dom Zdrojowy Gdańsk Brzeźno; w okresie od 06.07.2012 r. do 10.07.2012 r. oraz od 28.07.2012 r. do 30.07.2012 r.
- Molo Gdańsk Brzeźno; w okresie od 06.07.2012 r. do 10.07.2012 r. oraz od 28.07.2012r. do 30.07.2012 r.
- Gdańsk Jelitkowo - w okresie od 06.07.2012 r. do 10.07.2012 r. oraz od 28.07.2012 r. do 30.07.2012 r.
- -Nad Jeziorem Szczytno w „Rzewnicy” – w okresie od 26.07.2012 r. do końca sezonu.

PPIS woj. pomorskiego wydali łącznie **350 ocen bieżących**.

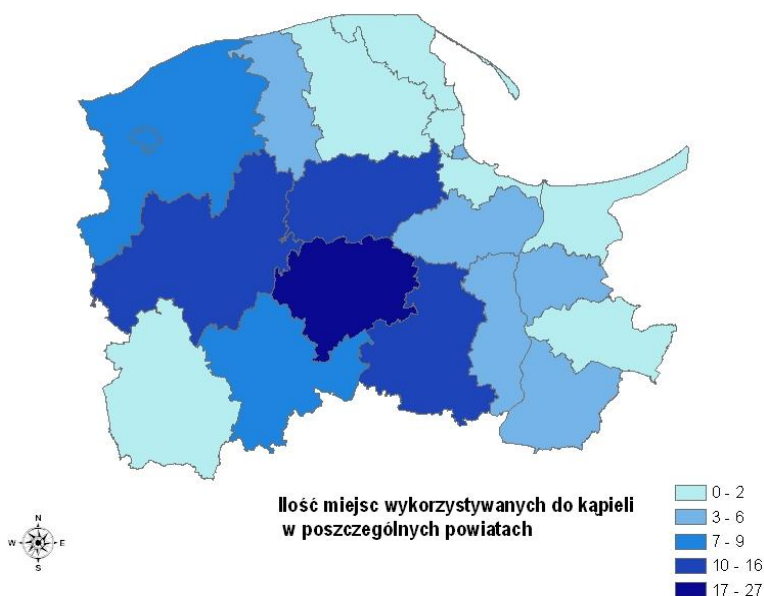
Informowanie społeczeństwa.

Wszystkie kąpieliska na terenie województwa były w sezonie letnim 2012r. oznaczone przy użyciu tablicy informacyjnej spełniającej wymagania określone w § 3.1. rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 kwietnia 2011r. w sprawie ewidencji kąpielisk oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpieli (Dz. U. nr 91, poz. 527)

Ocena jakości wody miejsc wykorzystywanych do kąpieli w sezonie letnim 2012r.

W sezonie letnim 2012, pod nadzorem PIS woj. pomorskiego znajdowało się 120 miejsc wykorzystywanych do kąpieli.

Liczba miejsc wykorzystywanych do kąpieli w poszczególnych powiatach w 2012 roku

Jakość wody w 7 z nich nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym, tj:

L.p.	Nazwa miejsca wykorzystywanego do kąpielii.	Rodzaj zanieczyszczenia
1.	j. Wdzydze przy OW Czarnowodzianka w Borsku	sinice
2.	Zatoka Gdańska, Kliper Jelitkowo	sinice
3.	Obłęż, Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Kępicach	sinice
4.	j. Gowidlińskie, Gowidlino	enterokoki, Escherichia coli
5.	j. Kłodno OW Krefta,	sinice
6.	j. Kałębie przy „Dobry Brat”	sinice
7.	j. Kałębie, Osiek, ul. Rybacka	sinice

Wszystkie miejsca wykorzystywane do kąpielii oznaczone były przy użyciu właściwej tablicy informacyjnej – zawierały informacje zgodnie z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 kwietnia 2011r. w sprawie ewidencji kąpielisk oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpielii (Dz. U. nr 86, poz. 478).

4. Hałas i powietrze wewnątrz pomieszczeń

W 2012r. wpłynęły nieliczne interwencje na uciążliwość akustyczną. Przeprowadzono pomiary hałasu w 8 obiektach mieszkalnych.

Hałas i powietrze wewnątrz pomieszczeń

	Hałas			Powietrze
	Usługowo-handlowy	Instalacyjny	Inny	
Liczba zbadanych obiektów mieszkalnych		6	2	15
Liczba zdyskwalifikowanych obiektów mieszkalnych		1		15
Liczba wydanych decyzji *				X
Liczba zbadanych obiektów użyteczności publicznej				
Liczba zdyskwalifikowanych obiektów użyteczności publicznej				
Liczba wydanych decyzji *				X

5. Stan sanitarny pomieszczeń i urządzeń podmiotów wykonujących działalność leczniczą

5.1. Stan sanitarny podmiotów leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne

W 2012r. pod nadzorem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowały się ogółem 43 szpitale. Niektóre szpitale, posiadały w swych strukturach kilka obiektów w różnych lokalizacjach – w związku z tym liczba podmiotów zasadniczo różni się od liczby obiektów.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wydał 36 decyzji dotyczących programów dostosowawczych. Przeprowadzono ogółem 754 kontrole szpitali, zakładów opiekuńczo-leczniczych, pielęgnacyjno-opiekuńczych, zakładów rehabilitacji leczniczej (w tym sanatoriów), hospicjów i innych podmiotów leczniczych.

Skontrolowano ogółem 96 obiektów, co stanowi 96 % zewidencjonowanych placówek.

Podmioty lecznicze wykonujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne

W ewidencji na 31.12.	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów /kwota	Liczba decyzji administracyjnych		Złe w GUS
		Zaplano- wane	wykonane		Decyzje merytory- czne	Decyzje płatnicze liczba/kwota	
100	96	509	754	12/3200	69	30/ 5297zł	9

Stan sanitarny obiektów:

W większości skontrolowanych obiektów stwierdzono właściwy stan sanitarny. Jako złe oceniono 9 obiektów, w tym 7 jako złe pod względem technicznym.

Czystość bieżąca:

We wszystkich skontrolowanych obiektach stwierdzono właściwą czystość bieżącą, za wyjątkiem 1 obiektu, w którym kontrola wykazała nieprawidłowości w zakresie utrzymania porządku, za co nałożono mandat karny.

Gospodarka bielizną:

Wszystkie podmioty lecznicze posiadały wydzielone miejsca służące do przechowywania bielizny czystej oraz brudnej. Bielizna czysta przechowywana była w wyznaczonych do tego celu szafach. Zachowana była segregacja odzieży czystej ochronnej od odzieży wierzchniej.

Na oddziałach szpitalnych brudną bieliznę wkładano do worków foliowych, a następnie pakowano w worki płócienne lub brezentowe. Bielizna zakaźna była dezynfekowana na oddziałach i pakowana do podwójnych, oznakowanych worków foliowych.

Bieliznę brudną z oddziałów transportowano ręcznie lub wózkami (przeznaczonymi do przewozu bielizny brudnej) do pralni szpitalnej lub do Punktu Obrotu Bielizną w szpitalach bez pralni. Z Punktu Obrotu Bielizną lub z magazynu bielizny brudnej bieliznę brudną odwożono do pralni transportem firmy piorącej. Podczas przeprowadzonych kontroli sanitarnych w 2012r. w większości obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości w gospodarowaniu bielizną.

W 2012r. na terenie województwa pomorskiego 3 szpitale posiadały własne pralnie: Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Słupsku, SPSZOZ w Lęborku. Szpital w Lęborku posiadał tradycyjny ciąg technologiczny prania,

a pozostałe dwie pralnie posiadały trwałą barierę sanitarną, pełną automatykę dezynfekcji i procesu prania bielizny.

Szpital województwa pomorskiego korzystają ponadto z usług pralni z barierą sanitarną i w pełni zautomatyzowanych, były to między innymi: Konsorcjum Pralnicze Sp. z o.o. Gdynia, ul. Rdestowa 65/67, „BeWa” Beata i Wiesław Dorszyńscy, Przechlewo.

Gospodarka odpadami stałymi:

W obiektach lecznictwa zamkniętego prowadzono segregację odpadów na komunalne i medyczne. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

Odpady medyczne na oddziałach usuwano do worków foliowych. Dla odpowiednich rodzajów odpadów stosowano różne kolory worków.

Natomiast zużyty sprzęt jednorazowego użytku o ostrych końcach i krawędziach usuwano do wydzielonych, prawidłowo oznakowanych, twardych i zamykanych pojemnikach 1x zamknięcia. Czas składowania odpadów w miejscu ich wytwarzania to maksymalnie 72 godz. Następnie odpady medyczne ze szpitali gromadzone były w specjalnie oznakowanych, wydzielonych i zamkniętych pomieszczeniach usytuowanych w budynkach szpitalnych, bądź na posesjach szpitalnych.

Za stwierdzone nieprawidłowości w gospodarowaniu odpadami medycznymi nałożono łącznie 7 mandatów karnych.

W 2012r. na terenie województwa pomorskiego działały 4 spalarnie odpadów, w których spalano odpady medyczne: Zakładu Farmaceutycznego POLPHARMA S.A. w Starogardzie Gdańskim, Port Serwis Sp. z o.o. w Gdańsku, oraz spalarnie przy Szpitalu Specjalistycznym w Chojnicach i szpitalu w Tczewie wydzierżawione przez FHU EMKA.

Odpady medyczne spalano również w 4 spalarniach zlokalizowanych poza terenem województwa pomorskiego, tj.: EMKA Krzysztof Rdest Usługi – Handel, Żyrardów, ul. Generała Stefana Grota Roweckiego 6, Firma ECO-ABC sp. z o.o. ul. Przemysłowa 7, Belchatów, spalarnie przy Szpitalu Wojewódzkim im. Kopernika w Koszalinie oraz w Spalarni Przyszpitalnej Szpitala Powiatowego im. Jana Pawła II w Bartoszycach.

Gospodarka wodno - ściekowa:

Jakość wody przeznaczonej do spożycia, podawanej z podstawowych źródeł zaopatrzenia w wodę, pod względem mikrobiologicznym nie budziła zastrzeżeń. Jedynie w 3 przypadkach jej skład fizykochemiczny odbiegał od wymagań sanitarnych w zakresie manganu, żelaza, mętności i jonu amonowego. Ich obecność w wodzie nie ma jednak istotnego znaczenia dla zdrowia, wobec czego można było korzystać z wody z tych ujęć bez ograniczeń. Właściwi terenowo inspektorzy sanitarni wydali stosowne decyzje.

Awaryjnego ujęcia wody nie posiada 18 placówek. W razie awarii woda dostarczana jest beczkownikami.

Ogółem 4 obiekty posiadały własne urządzenia do podczyszczania ścieków tj.: SP ZOZ w Lęborku (os. Imhoffa), Szpital im. Ceynowy w Wejherowie (oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna), Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Słupsku przy ul. Obr. Wybrzeża (oczyszczalnia mechaniczno - biologiczna).

Dezynfekcję ścieków prowadziły 4 szpitale tj.: Specjalistyczny w Starogardzie Gdańskim – Kocborowie, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Słupsku, Specjalistyczny w Wejherowie oraz Pomorskim Centrum Chorób Zakaźnych i Gruźlicy w Gdańsku. (instalacja UV hospital).

Prosektoria.

Programy dostosowawcze obejmują modernizacje w/w zakładów. Zauważa się tendencję do rezygnacji szpitali z posiadania prosektorium. Wówczas na terenie szpitala znajdowały się tylko chłodnie do tymczasowego przechowywania zwłok lub zwłoki były zabierane bezpośrednio do zakładu pogrzebowego, z którym szpital miał podpisaną umowę na przechowywanie zwłok. W przypadku potrzeby przeprowadzenia sekcji zwłoki przewożone były do innego szpitala np. szpital w Człuchowie przekazywał zwłoki szpitalowi w Chojnicach lub też sekcje przeprowadzały wyznaczone przez szpital osoby w zakładzie pogrzebowym, z którym była podpisana stosowna umowa.

Apteki szpitalne.

W skontrolowanych obiektach stan sanitarny nie budził zastrzeżeń.

Niezależnie od powyższych kontroli oddziały szpitalne w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego były kontrolowane przez pionierzy epidemiologii.

5.2. Stan sanitarny podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne

W 2012r. organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nadzorowały ogółem 1215 podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, które obejmowały różne typy obiektów m.in. przychodnie, ośrodki, poradnie, ambulatoria, zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne, pracownie protetyki, stomatologii i ortodontji.

Skontrolowano ogółem 1162 obiekty, co stanowi 95,6 % zewidencjonowanych placówek.

Przeprowadzono ogółem 2207 kontroli sanitarnych obiektów.

Stan sanitarny obiektów:

W większości skontrolowanych obiektów stwierdzono właściwy stan sanitarny. Jako złe oceniono 26 obiektów, w tym 14 jako złe pod względem technicznym.

Czystość bieżąca:

We wszystkich skontrolowanych obiektach stwierdzono właściwą czystość bieżącą, za wyjątkiem 4 obiektów, w których kontrole wykazały nieprawidłowości w zakresie utrzymania porządku, za co nałożono mandaty karne.

Gospodarka bielizną:

Większość stosowanej bielizny była jednorazowego użytku. W obiektach, w których stosowano bieliznę wielokrotnego użytku bielizna czysta i brudna gromadzona była w osobnych, wydzielonych pomieszczeniach lub pojemnikach. Drogi transportowania bielizny czystej i brudnej w prawie wszystkich obiektach nie krzyżowały się; w pozostałych stosowano rozdział czasowy.

Pranie bielizny odbywało się w pralniach szpitalnych, komunalnych, wojskowych lub pralkach automatycznych usytuowanych na miejscu oraz we własnym zakresie (odzież ochronna personelu).

W 2012r. w większości skontrolowanych placówek nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki bielizną czystą i brudną.

Gospodarka odpadami stałymi:

W skontrolowanych placówkach prowadzona była segregacja odpadów medycznych przeznaczonych do unieszkodliwienia oraz odpadów komunalnych. Odpady medyczne przekazywano wyspecjalizowanym firmom, które zajmowały się transportem i/lub unieszkodliwianiem odpadów.

W niektórych skontrolowanych obiektach stwierdzono nieprawidłowości w gospodarce odpadami np. nieprawidłowa segregacja w miejscu wytwarzania, nieprawidłowe magazynowanie.

Gospodarka ściekowa:

W 2012r. w obiektach otwartej opieki zdrowotnej nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki ściekowej.

Podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne

W ewidencji na 31.12.	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów /kwota	Liczba decyzji administracyjnych		Złe w GUS
		Zaplanowane	wykonane		Decyzje merytoryczne	Decyzje płatnicze liczba/kwota	
1215	1163	2018	2207	12/2850zł.	147	161/ 20234zł	26

5.3. Stan sanitarny praktyk zawodowych

W 2012r. organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nadzorowały ogółem 3217 praktyk zawodowych wykonujących działalność leczniczą. Najliczniejszą grupę wśród omawianych placówek stanowiły indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie (42 %). Przeważająca część praktyk była zlokalizowana na terenie miast (93%).

Skontrolowano ogółem 1723 praktyki, co stanowi 54% wszystkich zewidencjonowanych obiektów. Przeprowadzono łącznie 2046 kontroli sanitarnych. Kontrole nie objęły wszystkich gabinetów z uwagi na fakt, że powyższe gabinety funkcjonowały w godzinach popołudniowych, a nawet wieczornych oraz częstymi zmianami godzin działania.

Stan sanitarny obiektów:

W większości skontrolowanych obiektów stwierdzono właściwy stan sanitarny. Jako złe oceniono 11 obiektów, w tym 3 jako złe pod względem technicznym.

Czystość bieżąca:

We wszystkich skontrolowanych obiektach stwierdzono właściwą czystość bieżącą, za wyjątkiem 7 obiektów, w których kontrole wykazały nieprawidłowości w zakresie utrzymania porządku, za co nałożono mandaty karne.

Gospodarka bielizną:

Bielizna czysta była przechowywana w wydzielonych miejscach (zamykanych szafkach). Bielizna brudna była gromadzona w pojemnikach wyłożonych workami foliowymi, poza pomieszczeniami, w których udziela się świadczeń zdrowotnych. Pranie bielizny odbywało się we własnym zakresie lub w pralniach ogólnodostępnych. W powyższych obiektach stosowana była przede wszystkim bielizna jednorazowego użytku, która bezpośrednio po użyciu umieszczana była w wydzielonych pojemnikach, traktowana ona była jak odpad medyczny i usuwana do worków koloru czerwonego, a następnie oddawana do unieszkodliwienia.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie obrotu bielizną.

Gospodarka odpadami stałymi:

Wszystkie gabinety prowadziły segregację na odpady medyczne i komunalne. Odpady medyczne gromadzone były w wydzielonych, prawidłowo oznakowanych i zamykanych pojemnikach, wyłożonych workami foliowymi koloru czerwonego. Natomiast odpady zakaźne

o ostrych końcach i krawędziach gromadzone były w wydzielonych, prawidłowo oznakowanych, twardych i zamykanych pojemnikach.

Odpady medyczne niebezpieczne przekazywano do punktów gromadzenia odpadów medycznych przy szpitalach, skąd trafiały do spalenia.

W 2012r. PPIS wystawili łącznie 6 mandatów karnych ze względu na niewłaściwą gospodarkę odpadami medycznymi.

Gospodarka ściekowa:

W 2012r. w skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki ściekowej.

Praktyki zawodowe wykonujących działalność leczniczą

W ewidencji na 31.12.	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów /kwota	Liczba decyzji administracyjnych		Złe w GUS
		Zaplano- wane	Wyko- nane		Decyzje merytory- czne	Decyzje płatnicze liczba/kwota	
3217	1723	2046	2155	10/2250zł.	117	114/ 11061zł	11

IV ODDZIAŁ HIGIENY PRACY

1. Nadzór bieżący nad warunkami pracy

W 2012 roku pracownicy pionu higieny pracy przeprowadzili 5861 kontroli w 4137 zakładach pracy. Wydano 1095 decyzji administracyjnych (w tym decyzje dotyczące poprawy warunków pracy oraz decyzje dotyczące badań i pomiarów czynników szkodliwych). W obiektach objętych nadzorem nadal obserwuje się szereg uchybień, dotyczących podstawowych obowiązków, jakie nakłada na pracodawców Kodeks Pracy i akty wykonawcze do Kodeksu Pracy.

Do najczęstszycj stwierdzanych w czasie kontroli uchybień należą:

- zły stan sanitarny pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń sanitarno-higienicznych,
- brak lub nieprawidłowa ocena ryzyka zawodowego,
- brak systemu pierwszej pomocy (osób przeszkolonych w zakresie udzielania pierwszej pomocy, instrukcji udzielania pierwszej pomocy),
- brak aktualnych wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy,
- brak zapoznania pracowników z wynikami badań i pomiarów czynników szkodliwych,
- brak rejestru czynników szkodliwych,
- brak kart badań i pomiarów czynników szkodliwych,
- brak informacji dla pracowników o zagrożeniach zawodowych i ich skutkach,
- brak rejestru prac i pracowników narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne,
- brak aktualnych zaświadczeń lekarskich o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy.

Z analizy narażenia zawodowego wynika, że 16631 pracowników zatrudnionych było w szkodliwych warunkach pracy, to znaczy w warunkach, w których stwierdzono stężenia i natężenia czynników szkodliwych dla zdrowia przekraczające dopuszczalne normy (NDS -

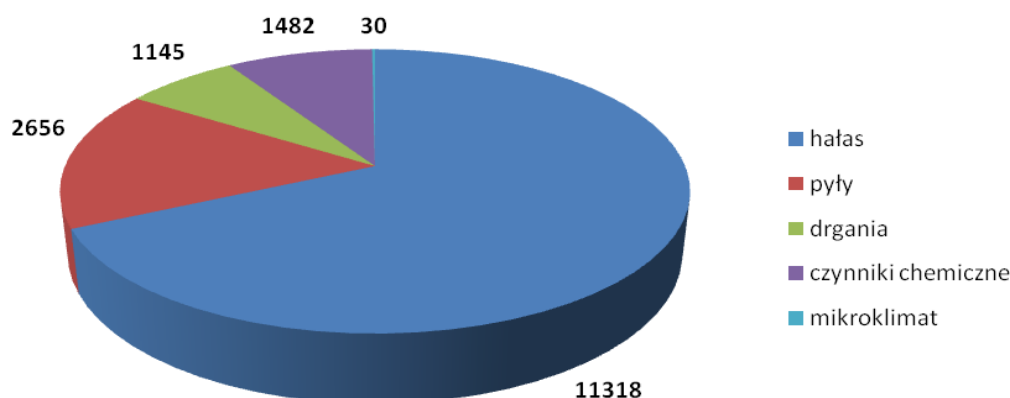
Najwyższe Dopuszczalne Stężenie i NDN – Najwyższe Dopuszczalne Natężenie). Należy przy tym zaznaczyć, iż w wielu przypadkach pracownicy pracowali w przekroczeniach normatywów higienicznych kilku czynników szkodliwych jednocześnie.

Narażenie na poszczególne grupy czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, dla których stwierdzono stężenia przekraczające normatywy higieniczne, przedstawiało się następująco:

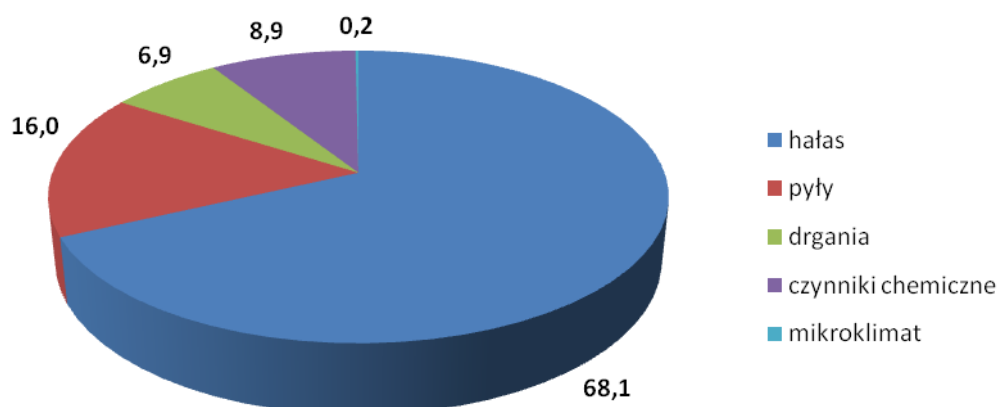
- hałas – 11318 pracowników – (68,1 %)
- pyły - 2656 pracowników – (16 %)
- drgania mechaniczne (o działaniu miejscowym oraz działające przez kończyny górne) – 1145 pracowników (6,9 %)
- czynniki chemiczne – 1482 pracowników (8,9 %)
- mikroklimat (gorący i zimny) – 30 pracowników (0,2 %)

Liczbę pracowników zatrudnionych w warunkach przekroczenia normatywów higienicznych oraz udział procentowy czynników szkodliwych, które występowały na stanowiskach pracy w stężeniach/natężeniach przekraczających normatywy higieniczne w województwie pomorskim w 2012 roku przedstawiono na poniższych wykresach.

Liczba pracowników zatrudnionych w warunkach przekroczenia normatywów higienicznych w województwie pomorskim w 2012 roku.

Udział procentowy czynników szkodliwych, które występowały na stanowiskach pracy w stężeniach/natężeniach przekraczających normatywy higieniczne w województwie pomorskim w 2012 roku.

W przypadku najczęściej występujących przekroczeń NDS i NDN czynników szkodliwych (hałasu i pyłów) likwidacja przekroczeń jest często niemożliwa ze względów technicznych. W takim przypadku egzekwuje się stosowanie odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, ograniczających narażenie pracowników, właściwej profilaktyki medycznej oraz odpowiednich środków ochrony indywidualnej, dostosowanych do rodzaju zagrożeń. Dominującym czynnikiem szkodliwym dla zdrowia w środowisku pracy województwa pomorskiego pozostaje nadal ponadnormatywny hałas (dotyczył **68 %** osób, które w roku 2012 pracowały w warunkach przekroczenia normatywów higienicznych).

W wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych wydano **76** decyzji dotyczących obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych. Informacje dotyczące nadzorowanych zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia w województwie pomorskim w 2012 roku przedstawiono w Tabeli 1.

Tabela 1. Informacje dotyczące nadzorowanych zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia w województwie pomorskim w 2012 roku.

PSSE/WSSE (I instancja)	Liczba zakładów pracy w których stwierdzono przekroczenia NDS/NDN	Liczba wszystkich zakładów pracy z przekroczeniami NDS/NDN	Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach				Liczba wydanych decyzji dotyczących obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych
			NDS/NDN (ogółem) *)	NDS czynników chemicznych	NDS pyłów	NDN czynników fizycznych	
GSSE GDYNIA	93	93	2515	0	641	1953	0
PSSE BYTÓW	16	16	118	5	11	102	16
PSSE CHOJNICE	1	34	312	8	44	277	1
PSSE CZŁUCHÓW	7	26	34	0	2	32	0
PSSE GDAŃSK	55	88	4102	1161	1059	4048	6
PSSE GDYNIA	13	13	973	10	701	875	1
PSSE KARTUZY	26	52	540	17	8	523	1
PSSE KOŚCIERZYNA	28	47	472	0	17	459	4
PSSE KWIDZYN	34	51	771	2	44	730	4
PSSE LĘBORK	23	37	237	8	45	198	25
PSSE MALBORK	9	9	71	0	3	68	2
PSSE NOWY DWÓR GDAŃSKI	2	2	6	2	0	4	2
PSSE PRUSZCZ GDAŃSKI	1	20	273	0	4	272	2
PSSE PUCK	8	8	105	0	0	105	0
PSSE SŁUPSK	22	22	130	3	15	117	4

PSSE/WSSE (I instancja)	Liczba zakładów pracy w których stwierdzono przekroczenia NDS/NDN	Liczba wszystkich zakładów pracy z przekroczeniami NDS/NDN	Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach				Liczba wydanych decyzji dotyczących obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych
			NDS/NDN (ogółem) *)	NDS czynników chemicznych	NDS pyłów	NDN czynników fizycznych	
PSSE SOPOT	3	3	32	0	0	32	0
PSSE STAROGARD GDAŃSKI	35	47	620	19	21	610	3
PSSE TCZEW	7	7	817	247	0	817	0
PSSE WEJHEROWO	21	65	126	0	41	526	5
WSSE (I instancja)	0	0	0	0	0	0	0
Suma w województwie	404	640	12254	1482	2656	11748	76

*) pracownik liczony jeden raz niezależnie od ilości czynników

2. Analiza chorób zawodowych stwierdzonych w województwie pomorskim w 2012 roku

2.1. Liczba chorób zawodowych stwierdzonych w województwie pomorskim

W 2012 roku stwierdzono 128 przypadków chorób zawodowych. W porównaniu z rokiem 2011 (130), liczba stwierdzonych chorób zawodowych w roku sprawozdawczym zmniejszyła się o 2 przypadki. Liczba chorób zawodowych (z podziałem a poszczególne jednostki chorobowe - numery chorób zawodowych) w województwie pomorskim w latach 2006 – 2012 została przedstawiona w Tabeli 2. natomiast liczba stwierdzanych przypadków chorób zawodowych (sumarycznie) w województwie pomorskim w latach 1999 – 2012 przedstawiona została na Wykresie 1.

Wykres 1. Liczba stwierdzanych przypadków chorób zawodowych w województwie pomorskim w latach 1999 – 2012.

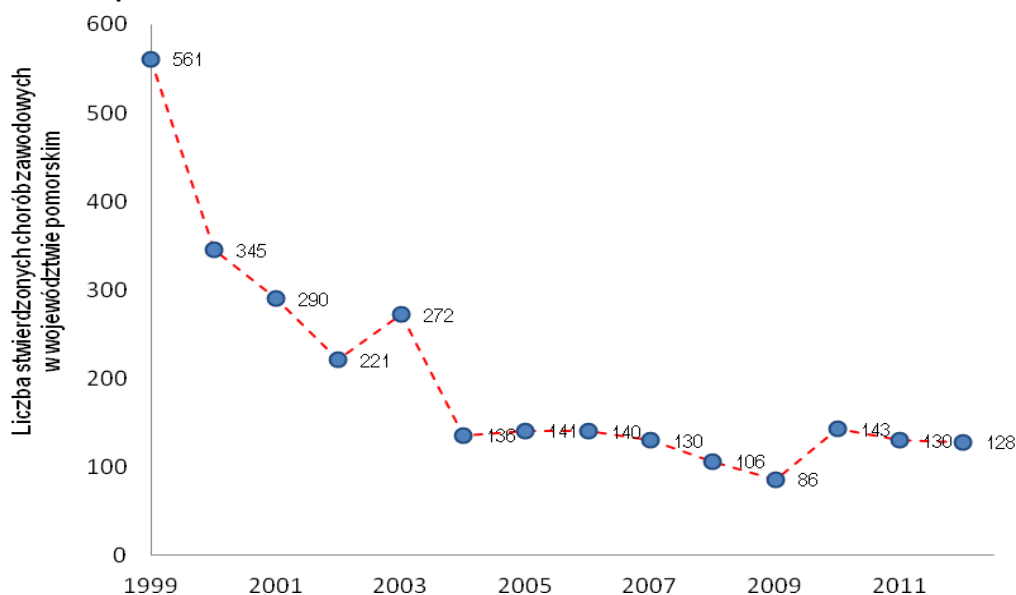

Tabela 2. Liczba chorób zawodowych w województwie pomorskim w latach 2006 – 2012.

Numer choroby zawodowej	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	liczba przypadków	liczba przypadków	liczba przypadków	liczba przypadków	liczba przypadków	liczba przypadków	liczba przypadków
1	2	1	2	0	0	1	3
2	0	0	0	0	0	0	0
3	3	2	0	3	2	5	2
4	4	4	3	1	7	2	2
5	1	0	1	0	2	1	3
6	4	4	3	1	1	2	7
7	2	0	3	0	0	0	0
8	1	0	0	0	0	0	0
9	0	0	0	0	0	0	0
10	0	0	0	0	0	0	0
11	0	0	0	0	0	0	0
12	0	2	1	1	1	0	0
13	0	0	0	0	0	0	0
14	1	0	0	0	0	0	0
15	19	40	25	18	13	5	8
16	0	0	0	0	0	0	0
17	4	4	3	5	0	6	3
18	10	2	3	6	5	6	8
19	5	4	8	3	2	1	2
20	7	10	9	3	8	8	15
21	32	14	22	26	81	72	39
22	4	7	2	2	1	2	3
23	1	0	0	0	0	0	0
24	0	0	0	0	0	0	0
25	0	1	0	2	0	0	0
26	40	35	21	15	20	19	33
Razem:	140	130	106	86	143	130	128

2.2. Powiaty województwa pomorskiego, w których stwierdzono najwięcej przypadków chorób zawodowych

W roku sprawozdawczym najwięcej chorób zawodowych stwierdzono na terenie działania następujących Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych:

- **PSSE w Gdańsku (52 przypadki)**
- **PSSE w Gdyni (29 przypadków)**
- **PSSE w Wejherowie (11 przypadków)**

Choroby zawodowe stwierdzone na terenie działania wyżej wymienionych trzech Powiatowych Stacji Sanitarno - Epidemiologicznych stanowią około **72 %** wszystkich chorób zawodowych stwierdzonych w województwie pomorskim w 2012 roku.

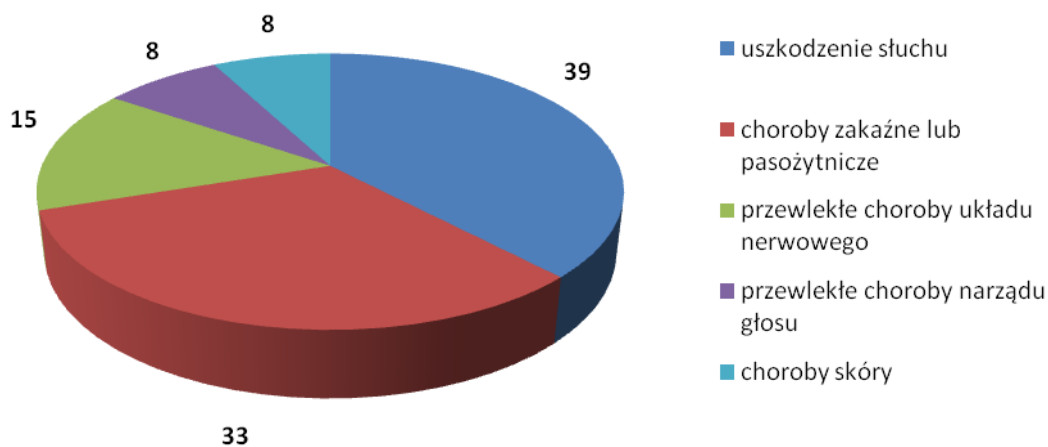
2.3. Choroby zawodowe najczęściej występujące na terenie województwa pomorskiego w 2012 roku

W strukturze zapadalności na choroby zawodowe w roku 2012 najczęściej stwierdzanymi chorobami zawodowymi były następujące jednostki chorobowe:

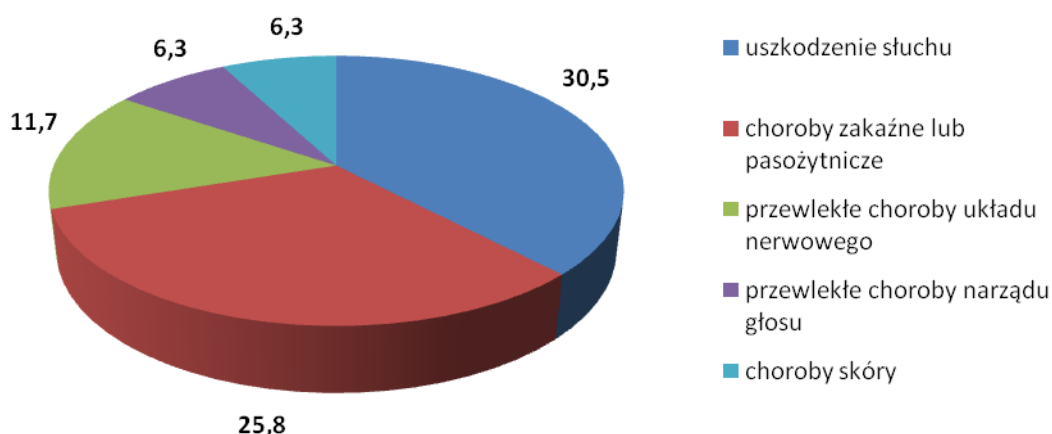
- zawodowe uszkodzenie słuchu (39 przypadków - 30,5 % wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych)
- zawodowe choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa (33 przypadki – 25,8 % wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych)
- przewlekłe choroby układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy (15 przypadków - 11,7 % wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych)
- przewlekłe choroby narządu głosu (8 przypadków – 6,3 % wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych)
- choroby skóry (8 przypadków – 6,3 % wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych)

Najczęściej stwierdzane choroby zawodowe oraz ich udział procentowy w 2012 roku przedstawione zostały na Wykresie 2. oraz Wykresie 3.

Wykres 2. Najczęściej stwierdzane choroby zawodowe w 2012 roku.

Wykres 3. Udział procentowy najczęściej stwierdzanych chorób zawodowych w 2012 roku.

W roku 2012 zawodowe uszkodzenie słuchu stanowiło największy procent chorób zawodowych - **30,5** %, a zawodowe choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa były na drugim miejscu - **25,8** %. W roku 2011 sytuacja była następująca: zawodowe uszkodzenie słuchu stanowiło największy procent chorób zawodowych - **55,4** %, a zawodowe choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa były na drugim miejscu - **14,6** %. Analiza najczęściej występujących chorób zawodowych w województwie pomorskim w 2012 roku w porównaniu z rokiem 2011 przedstawiona została w Tabeli 3.

Tab. 3. Analiza najczęściej występujących chorób zawodowych w województwie pomorskim w 2012 roku w porównaniu z rokiem 2011.

Rok	Choroby zawodowe o najwyższym wskaźniku zapadalności							
	zawodowe uszkodzenie słuchu		zawodowe choroby zakaźne lub pasożytnicze		przewlekłe choroby narządu głosu		przewlekłe choroby układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	
	liczba przypadków	udział procentowy	liczba przypadków	udział procentowy	liczba przypadków	udział procentowy	liczba przypadków	udział procentowy
2011	72	55,4	19	14,6	5	3,8	8	6,2
2012	39	30,5	33	25,8	8	6,3	15	11,7

2.4. Zawodowe choroby zakaźne lub pasożytnicze

W roku 2012 stwierdzono 31 przypadków zawodowych chorób zakaźnych lub pasożytniczych albo ich następstw. W porównaniu z rokiem 2011 zanotowano znaczny wzrost liczby chorób zawodowych tej grupy o 14 przypadków (z 19 w 2011 roku do 33 w 2012 roku). Dominującymi schorzeniami wśród zawodowych chorób zakaźnych i inwazyjnych (podobnie jak w 2011 roku) jest **borelioza**. Stanowi ona **63,6 %** wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych tej grupy. Analiza zawodowych chorób zakaźnych i pasożytniczych stwierdzonych w województwie pomorskim w 2012 roku w porównaniu z rokiem 2011 przedstawiona została w Tabeli 4.

Tab. 4. Analiza zawodowych chorób zakaźnych i pasożytniczych stwierdzonych w województwie pomorskim w 2012 roku w porównaniu z rokiem 2011.

Rok	WZW typu B	WZW typu C	WZW typu B i C	gruźlica	inne			razem
					borelioza	bruceloza	pozostałe	
2011	2	2	0	6	9	0	0	19
2012	0	4	0	8	21	0	0	33

3. Informacja z zakresu nadzoru nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w województwie pomorskim w 2012 roku.

W roku 2012 nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy pełniono zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz.U. 2012 poz. 890).

W roku sprawozdawczym, na terenie województwa pomorskiego **skontrolowano 205 zakładów pracy**, w których występowały czynniki rakotwórcze i mutagenne. W bezpośrednim kontakcie z ww. czynnikami w skontrolowanych zakładach zatrudnionych było **2452 osób**. W omawianej grupie zakładów **przeprowadzono 246 kontroli i wydano 9 decyzji** dotyczących poprawy warunków pracy.

Analizując informacje o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, które nadsyłają pracodawcy, nadal obserwuje się brak spójności danych zawartych w tych informacjach z informacjami znajdującymi się w dokumentacji Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wiąże się z tym mała świadomość pracowników o istniejącym ryzyku zawodowym.

Nadal stwierdza się również brak rejestrów - w szczególności rejestrów prac oraz pracowników narażonych na działanie ww. czynników, jak również brak poinformowania

właściwego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o ww. czynnikach. Dane liczbowe z zakresu nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi w województwie pomorskim w 2012 roku przedstawione zostały w Tabeli 5.

Tabela 5. Dane liczbowe z zakresu nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi w województwie pomorskim w 2012 roku.

PSSE WSSE (I instancja)	Liczba zakładów pracy w ewidencji w PSSE / WSSE	Liczba zakładów skontrolowanych w roku sprawozdawczym	Liczba osób narażonych na czynniki rakotwórcze			Liczba kontroli w roku sprawozdawczym	Liczba zakładów, w których stwierdzono następujące uchybienia			Liczba wydanych decyzji
			ogółem	kobiet	mężczyzn		Brak rejestru prac	Brak rejestru pracownikó w	Brak informacji do PWS	
GSSE GDYNIA	1	1	7	7	0	2	0	0	0	0
PSSE BYTÓW	22	12	223	78	145	12	0	0	0	0
PSSE CHOJNICE	24	22	160	20	140	32	0	0	0	0
PSSE CZŁUCHÓW	9	1	3	0	3	1	0	0	0	0
PSSE GDAŃSK	83	33	719	264	455	36	4	4	3	4
PSSE GDYNIA	44	3	2	0	2	3	0	0	0	0
PSSE KARTUZY	18	16	78	4	74	22	4	2	0	1
PSSE KOŚCIERZYNA	15	11	200	103	97	13	1	1	1	1
PSSE KWIDZYN	38	14	122	69	53	16	1	1	3	1
PSSE LĘBORK	10	7	67	16	51	8	2	1	1	1
PSSE MALBORK	23	17	84	26	58	24	0	0	0	0
PSSE NOWY DWÓR GDAŃSKI	13	7	81	29	52	9	1	1	0	1
PSSE PRUSZCZ GDAŃSKI	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PSSE PUCK	11	6	86	0	86	6	0	0	0	0
PSSE SŁUPSK	11	9	86	10	76	9	0	0	0	0

PSSE WSSE (I instancja)	Liczba zakładów pracy w ewidencji w PSSE / WSSE	Liczba zakładów skontrolowanych w roku sprawozdawczym	Liczba osób narażonych na czynniki rakotwórcze			Liczba kontroli w roku sprawozdawczym	Liczba zakładów, w których stwierdzono następujące uchybienia			Liczba wydanych decyzji
			ogółem	kobiet	mężczyzn		Brak rejestru prac	Brak rejestru pracownikó w	Brak informacji do PWS	
PSSE SOPOT	9	9	60	33	27	15	0	0	0	0
PSSE STAROGARD GDAŃSKI	17	13	211	104	107	14	0	0	0	0
PSSE TCZEW	14	14	155	21	134	14	0	0	0	0
PSSE WEJHEROWO	35	10	108	22	86	10	0	0	0	0
WSSE (I instancja)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem:	407	205	2452	806	1646	246	13	10	8	9

4. Informacja z zakresu nadzoru nad niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, prekursorami narkotyków i produktami biobójczymi w województwie pomorskim w 2012 roku

W roku sprawozdawczym na terenie województwa pomorskiego zewidencjonowano **1788** obiektów w których stosowano substancje chemiczne i ich mieszaniny. Ponadto zewidencjonowano **41** producentów, **8** importerów substancji chemicznych i ich mieszanin spoza krajów UE oraz **613** dystrybutorów.

Przeprowadzono **984** kontrole u stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny w działalności zawodowej w celu dokonania oceny prawidłowości wdrażania przepisów Ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz Rozporządzenia REACH / GHS oraz **391** kontroli podmiotów wprowadzających do obrotu ww. substancje i mieszaniny. Liczba kontroli podczas których stwierdzono naruszenia przepisów w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin wyniosła **223**. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano ogółem w I i II instancji **194** decyzje administracyjne.

Do najczęściej stwierdzanych w czasie kontroli uchybień należą:

- brak spisu niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin,
- brak lub nieprawidłowe oznakowanie niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin,
- brak lub nieprawidłowe karty charakterystyki niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin,

- brak oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej narażenie pracowników na szkodliwe czynniki chemiczne,
- brak lub nieprawidłowe oznakowania miejsc służących do przechowywania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin,
- braku instrukcji magazynowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin,
- nieprawidłowe oznakowanie produktu biobójczego,
- wprowadzania do obrotu produktów biobójczych nie posiadających pozwolenia Ministra Zdrowia lub zawierających w swoim składzie niedozwolone substancje czynne,
- brak instrukcji postępowania z materiałami szkodliwymi dla zdrowia i niebezpiecznymi, opracowanych na podstawie kart charakterystyki.

5. Informacja z zakresu nadzoru nad podmiotami leczniczymi w województwie pomorskim w 2012 roku

Pion Higieny Pracy sprawuje nadzór nad warunkami pracy w podmiotach leczniczych, które znajdują się na terenie podległym właściwym Państwowym Powiatowym Inspektorom Sanitarnym. W 2012 roku na obszarze województwa pomorskiego przeprowadzono **218 kontroli w 486 podmiotach leczniczych**. W 11 przypadkach stwierdzono uchybienia higieniczno-sanitarne w zakresie:

- czynników biologicznych,
- chemikaliów,
- przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych,
- czynników rakotwórczych i mutagennych.

W wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych wydano 6 decyzji nakazujących poprawę warunków pracy.

6. Współpraca z Państwową Inspekcją Pracy, Służbą Medycyny Pracy oraz innymi instytucjami.

Państwowa Inspekcja Pracy – wymiana informacji dotyczących:

- liczby i rodzaju stwierdzonych chorób zawodowych w zakładach pracy,
- braku zgłoszenia przez pracodawcę działalności gospodarczej w trybie art. 209 Kodeksu Pracy,
- oceny ryzyka zawodowego i narażenia zawodowego pracowników,
- zakładów, które naruszyły przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy,
- nieprawidłowości stwierdzanych w zakładach pracy.

Państwowa Inspekcja Weterynaryjna:

- Przekazywanie na bieżąco informacji dotyczących szkodliwych czynników biologicznych występujących w zakładach podlegających nadzorowi PIW (ze względu na bezpieczeństwo produktu) oraz informacji dotyczących naruszenia przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w tych zakładach.

Organy samorządu terytorialnego:

- Przekazywanie informacji o stanie sanitarnym powiatu w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, warunków zdrowotnych środowiska pracy oraz bezpieczeństwie chemicznym na terenie nadzorowanego powiatu.

- Wspólne kontrole w związku z interwencją mieszkańców na uciążliwości związane z działalnością zakładów produkcyjnych.

Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego – wymiana informacji dotyczących:

- braku decyzji o zmianie sposobu użytkowania obiektu/pomieszczeń, w których prowadzona jest działalność gospodarcza,
- firm zajmujących się rozbiórką i naprawą pokryć dachowych, w tym azbestowo – cementowych.

Służba Medycyny Pracy:

- Współpraca z lekarzami medycyny pracy w zakresie opinii lekarskiej, dotyczącej pracowników zatrudnionych w zakładach pracy, w których stwierdzono choroby zawodowe oraz w których stwierdzono przekroczenia wartości NDS dla czynników pyłowych, chemicznych i wartości NDN dla czynników fizycznych.
- Udostępnianie danych niezbędnych do sporządzenia oceny narażenia zawodowego dotyczącego narażenia pracowników z dokumentacji archiwalnej w odniesieniu do zakładów pracy, które uległy likwidacji,
- Wymiana informacji na temat oceny narażenia zawodowego.
- Zawiadamianie o wszczętych postępowaniach w sprawach podejrzeń chorób zawodowych.

7. Promocja zdrowia

Podczas prowadzenia czynności kontrolnych pracownicy pionu Higieny Pracy promowali zachowania prozdrowotne wśród pracodawców i pracowników, zwracając szczególną uwagę na następujące kwestie:

- konieczność informowania o obowiązkach stosowania środków technicznych i ochron indywidualnych mających na celu zapobieganie chorobom zawodowym,
- znaczenie zapisów w kartach charakterystyk niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin,
- stosowanie przez pracowników technicznych, organizacyjnych i indywidualnych środków ochrony osobistej, zgodnych z zaleceniami zawartymi w kartach charakterystyki (zwracano uwagę na to czy środki ochrony indywidualnej posiadają odpowiednie certyfikaty),
- posiadanie na stanowiskach pracy instrukcji stanowiskowych oraz znaków ostrzegawczych, nakazujących stosowanie odpowiednich środków ochrony indywidualnej,
- weryfikacja danych zawartych w ocenie ryzyka zawodowego zatrudnionych pracowników – fakt przekazywania informacji o zagrożeniach zawodowych (chemicznych, fizycznych, biologicznych),
- profilaktyka szczepień ochronnych w zakładach pracy, w których pracownicy mają kontakt z czynnikami biologicznymi (szczególnie osób najbardziej ekspozowanych na zakażenie),
- propagowanie zachowań prozdrowotnych, które zobowiązują do określonych zachowań na stanowiskach pracy, na których pracownicy mają kontakt z czynnikami rakotwórczymi bądź biologicznymi; dokonanie właściwej oceny ryzyka w tym zakresie,

- obowiązek pracodawców do udostępnienia odpowiednio wyposażonych apteczek pierwszej pomocy i zorganizowania pomocy przedlekarskiej,
- ocena przestrzegania zakazu palenia tytoniu w miejscu pracy i egzekwowania obowiązków wynikających z przepisów prawa.

Pion Higieny Pracy w 2012 roku prowadził w obiektach nadzorowanych kampanię „Zdrowe bezpieczne miejsce pracy. Partnerstwo dla prewencji”, w ramach której rozprowadzane były praktyczne przewodniki dotyczące przywództwa w zarządzaniu w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz udziału pracowników w zapewnianiu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w miejscu pracy (wersja papierowa oraz elektroniczna, zamieszczana na stronie internetowej poszczególnych SSE).

Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA) dążąc do poprawy warunków pracy organizuje różnego typu akcje ogólnoeuropejskie. „Partnerstwo dla prewencji” (ang. *Working together for risk prevention*) to hasło największej europejskiej kampanii z trwającego od 2008 roku cyklu: „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy. Dobrze dla Ciebie. Dobrze dla firmy”, realizowanej w celu zwiększenia bezpieczeństwa w pracy. Kampania rozpoczęła się 19 kwietnia 2012 r., jest w Polsce koordynowana przez Centralny Instytut Ochrony Pracy - Państwowy Instytut Badawczy i obejmuje lata 2012 – 2013.

Główne przesłania kampanii:

- Zachęcanie kadry kierowniczej i pracodawców do pełnienia roli lidera i podejmowania działań przywódczych w zakresie bhp, przez faktyczne zasięganie opinii pracowników i stosowanie najlepszych dostępnych strategii służących ograniczeniu ryzyka zawodowego.
- Zachęcanie pracowników i ich przedstawicieli do zgłaszania swoich pomysłów kierownictwu i aktywnej z nim współpracy.

Kampania jest otwarta dla organizacji i osób na poziomie lokalnym, krajowym i europejskim, w tym dla pracodawców w sektorze prywatnym i publicznym, menedżerów, kierowników i pracowników oraz organizacji i osób zajmujących się działaniami w zakresie bhp i ochrony zdrowia w pracy.

8. Azbest

Informacje dotyczące warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest w województwie pomorskim w 2012 roku przedstawione zostały w Tabeli 6. Tabela 6. Tabelaryczne zestawienie danych dotyczących azbestu.

Lp.	Informacja	Dane
1.	Liczba firm zajmujących się usuwaniem/ zabezpieczaniem/ transportem wyrobów zawierających azbest posiadających siedzibę na terenie działania właściwego PPIS	92
2.	Liczba przeprowadzonych kontroli w siedzibach tych firm	47
3.	Liczba przeprowadzonych kontroli w trakcie prac powodujących kontakt z azbestem (ogółem), w tym:	28
3a)	polegających na zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest	14
3b)	polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest	27
3c)	polegających na transporcie wyrobów zawierających azbest	12
3d)	podczas innych prac powodujących kontakt z azbestem (podać charakter tych prac)	0
4.	Liczba wydanych decyzji o naruszeniu przepisów dotyczących warunków pracy w kontakcie z azbestem	1
5.	Liczba pracowników zatrudnionych przy zabezpieczaniu /usuwaniu/ transporcie/innych wyrobów zawierających azbest	216
6.	Rodzaj wyrobów zawierających azbest podlegających zabezpieczeniu/usunięciu	Pokrycia dachowe (płyty eternitowe), wełna na rurach ciepłowniczych, pokrycia stropu
Liczba firm zajmujących się zabezpieczaniem/usuwaniem wyrobów zawierających azbest, w których stwierdzono brak:		
7.	Zezwolenia, pozwolenia, decyzji, zatwierdzenia programu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (Dz.U.04.71.649, § 6 ust 1 pkt.1)	0
8.	Przeszkolenia przez uprawnioną instytucję pracowników i osób kierujących lub nadzorujących usuwanie wyrobów zawierających azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest (Dz.U.04.71.649, § 6 ust 1 pkt.2)	0
9.	Planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz.U.04.71.649, § 6 ust 1 pkt.3)	2
10.	Wyposażenia pracowników w odpowiednią odzież i obuwie robocze oraz środki ochrony indywidualnej stosownie do rodzaju i stopnia narażenia (Dz.U.05.216.1824, § 11 ust 1)	1

Lp.	Informacja	Dane
11.	Oceny i udokumentowania ryzyka zawodowego (Dz.U.98.21.94 z późn. zm. art. 226) i (Dz.U.03.169.1650 z późn.zm. § 39)	1
12.	Rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność kontaktu z substancjami, preparatami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym (Dz.U.04.280.2771 z późn. zm. § 4 ust 1)	2
13.	Rejestru pracowników narażonych na działanie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym (Dz.U.04.280.2771 z późn. zm., § 4 ust 2)	1
14.	Przekazania do właściwego PWIS informacji o substancjach, preparatach, czynników lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym (Dz.U.04.280.2771 z późn. zm., § 4 ust. 3)	3
15.	Przestrzegania zakazu spożywania posiłków, picia napojów i palenia tytoniu, przechowywania rzeczy osobistych w miejscu wykonywania prac, w których występuje narażenie na azbest (Dz.U.05.216.1824, § 13)	0
16.	Aktualnych orzeczeń lekarskich stwierdzających brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku (Dz.U.98.21.94 t. j. z późn. zm. art. 229 § 4)	0

8.1. Liczba i rodzaj chorób zawodowych stwierdzonych w 2012 roku w wyniku narażenia pracowników na azbest

W 2012 roku stwierdzono 6 chorób zawodowych powstałych w wyniku narażenia pracowników na azbest. Choroby stwierdzano wyłącznie u mężczyzn, powstały w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze dla ludzi. Szczegółowe dane dotyczące liczby i rodzaju chorób zawodowych stwierdzonych w województwie pomorskim w 2012 roku w wyniku narażenia pracowników na azbest przedstawione zostały w Tabeli 7.

Tabela 7. Liczba i rodzaj chorób zawodowych stwierdzonych w województwie pomorskim w 2012 roku w wyniku narażenia pracowników na azbest.

lp.	rodzaj choroby zawodowej	liczba stwierdzonych chorób zawodowych
1.	międzybłoniak opłucnej	2
2.	rak płuca	1
3.	rozległe zgrubienie opłucnej	1
4.	pylica azbestowa	1
5.	rozległe blaszki opłucnej	1

8.2. Najczęściej stwierdzane uchybienia/nieprawidłowości sanitarno – higieniczne, związane z narażeniem pracowników na azbest.

Do najczęściej stwierdzanych w czasie kontroli uchybień należą:

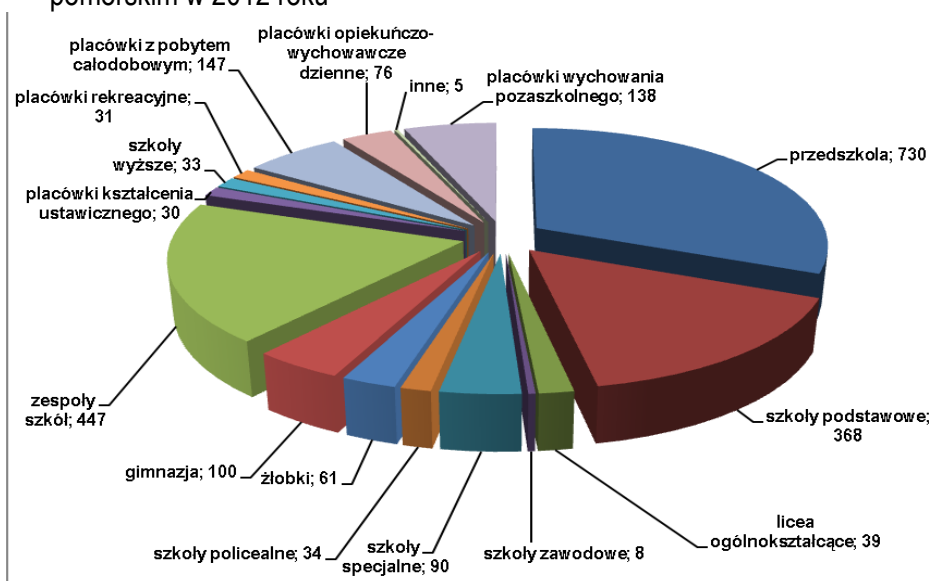
- brak badań profilaktycznych pracowników zatrudnionych w warunkach narażenia na pyły zawierające włókna azbestu,
- brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia o działaniu rakotwórczym występujących na stanowiskach pracy,
- brak przeszkolenia przez uprawnioną instytucję w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczącym bezpiecznego postępowania przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest,
- braku informacji dotyczących narażenia na czynnik rakotwórczy w ocenie ryzyka zawodowego,
- brak planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest,
- brak instrukcji bezpiecznego postępowania i ochrony przed narażeniem na pył azbestowy,
- brak zaświadczeń lekarskich stwierdzających brak przeciwwskazań do wykonywania pracy w kontakcie z azbestem,
- brak oceny i udokumentowania ryzyka zawodowego.

V ODDZIAŁ HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY

1. Stan higieniczno-sanitarny zakładów nauczania i wychowania na terenie województwa pomorskiego w 2012 roku

W roku 2012 pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej skontrolowali 1838 stałych placówek dla dzieci i młodzieży spośród 2337 znajdujących się w ewidencji.

Wykres 1. Obiekty stałe nadzorowane przez pion higieny dzieci i młodzieży w województwie pomorskim w 2012 roku

Zakłady objęte stałym nadzorem to przede wszystkim szkoły wszystkich typów i stopni, w tym szkoły wyższe, a także żłobki, przedszkola, placówki pracy pozaszkolnej, domy dziecka, warsztaty szkolne i inne zakłady. Wszystkie stałe obiekty nadzorowane przez pracowników pionu higieny dzieci i młodzieży przedstawiono na wykresie nr 1. Zakres nadzoru prowadzonego przez Państwową Inspekcję Sanitarną obejmował również ocenę stanu sanitarnego i warunków higieniczno-sanitarnych w placówkach wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży

Ocenie poddano dostosowanie mebli szkolnych i przedszkolnych do wymagań ergonomii, tygodniowe rozkłady zajęć szkolnych w zakresie higieny procesu nauczania, infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego oraz ochronę placów zabaw, terenów rekreacyjnych oraz sportowych przed zanieczyszczeniami. Ponadto w trakcie kontroli sanitarnych w placówkach oświatowo-wychowawczych pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zwracali uwagę na zapewnienie uczniom warunków do utrzymania higieny osobistej w szkołach, warunków sanitarno-higienicznych dla dzieci 6-letnich w tzw. „Oddziałach zerowych” funkcjonujących w placówkach oświatowych, zapewnienie opieki medycznej oraz dożywiania dzieci i młodzieży.

1.1. Stan sanitarny i techniczny żłobków i klubów dziecięcych

W 2012 roku na terenie województwa pomorskiego funkcjonowało 61 żłobków i klubów dziecięcych, z czego 56 zostało skontrolowanych (czyli 91,8%). Do poddanych kontrolom placówek uczęszczało w sumie 1864 dzieci. Spośród skontrolowanych obiektów budynek tylko jednego z nich był w złym stanie higieniczno-sanitarnym. W sumie pracownicy pionu Higieny Dzieci i Młodzieży wydali na poprawę warunków w żłobkach i klubach dziecięcych 7 decyzji administracyjnych oraz nałożyli 1 mandat na sumę 100 zł.

Należy zaznaczyć iż baza placówek oferujących opiekę dla najmłodszych dzieci na terenie województwa jest wciąż niewystarczająca i nie pokrywa zapotrzebowania, choć stopniowo sytuacja ulega poprawie (w roku 2011 funkcjonowały 34 żłobki).

Tabela 1. Zmiany w infrastrukturze - żłobki

Rodzaj placówki: żłobki		
1.	placówki nowo oddane	15
2.	nowo otwarte w obiektach istniejących	12
3.	przeniesione do nowych obiektów lub z rozbudowaną bazą	0
4.	zlikwidowane	0
5.	po remontach generalnych	3
6.	z nowo oddanymi obiektami sportowymi	0
7.	ze zmodernizowanymi blokami sportowymi	0
8.	z nowo otwartymi blokami żywienia	3
9.	ze zmodernizowanymi blokami żywienia	0

1.2. Stan sanitarny i techniczny placówek wychowania przedszkolnego

W roku 2012 pracownicy pionu Higieny Dzieci i Młodzieży skontrolowali 622 przedszkola spośród 730 działających na terenie województwa pomorskiego, co stanowi 85,2%. Poza tym skontrolowane zostały 84 przedszkola należące do placówek funkcjonujących w zespołach. Do przedszkoli tych uczęszczało w sumie 46 289 dzieci. Spośród wszystkich skontrolowanych placówek 4 funkcjonowały w budynkach w złym stanie technicznym, a w 5 były zastrzeżenia

w stosunku do stanu higieniczno-sanitarnego (głównie były to placówki na terenie miasta Gdańska i Gdyni). W 6 przedszkolach panowały niewłaściwe warunki do utrzymania higieny. W 4 przedszkolach zgłoszono przypadki wszawicy, a w jednym świerzbu. Zwracano się również z prośbami o interwencje w przypadkach ponadnormatywnej liczby dzieci w grupach przedszkolnych (na terenie PSSE w Gdańsku). W ramach nadzoru nad przedszkolami przeprowadzono 886 kontroli. Na poprawę warunków w placówkach tego typu wydanych zostało w sumie 54 decyzji administracyjnych (łącznie z decyzjami pionów higieny żywności, żywienia i przedmiotów użytku oraz higieny komunalnej) oraz zostało nałożonych 15 mandatów na łączną sumę 2900 zł, w tym w związku z brakiem m.in. bieżącej czystości i porządku oraz ze względu na nie zachowanie reżimu higieniczno-sanitarnego w blokach żywieniowych.

Tabela 2. Zmiany w infrastrukturze – przedszkola

Rodzaj placówki: przedszkola		
1.	placówki nowo oddane	42
2.	nowo otwarte w obiektach istniejących	75
3.	przeniesione do nowych obiektów lub z rozbudowaną bazą	7
4.	zlikwidowane	27
5.	po remontach generalnych	7
6.	z nowo oddanymi obiektami sportowymi	0
7.	ze zmodernizowanymi blokami sportowymi	0
8.	z nowo otwartymi blokami żywienia	14
9.	ze zmodernizowanymi blokami żywienia	6

Remonty dotyczyły częściowej wymiany stolarki okiennej i drzwiowej, odnowienia powłok malarskich sufitów i ścian, a także odnowienia podłóg.

1.2.1. Ergonomia w przedszkolach.

W ramach sprawowanego nadzoru dokonano oceny dostosowania mebli przedszkolnych do wzrostu dzieci w wybranych placówkach. Pomiar przeprowadzono w 218 przedszkolach, gdzie zmierzono 12 027 dzieci, z których 340 (2,83%) korzystało z mebli niedostosowanych. Uwagę zwracano przede wszystkim na dostosowanie parametrów funkcjonalnych mebli do wzrostu dzieci, odpowiednie zestawienie mebli, ich oznakowanie oraz stan techniczny i posiadanie certyfikatu. W porównaniu z rokiem 2011 stwierdzono wyraźną poprawę (wówczas z niedostosowanych mebli w przedszkolach korzystało 5,13% zmierzonych przedszkolaków). Ta pozytywna zmiana może świadczyć o wzroście świadomości kadry pedagogicznej, co pozwala stwierdzić, że działania prowadzone przez pracowników pionu Higieny Dzieci i Młodzieży w województwie pomorskim przynoszą wymierne efekty.

1.2.2. Warunki sanitarno-higieniczne w tzw. „Oddziałach zerowych” dla dzieci 6-letnich w placówkach oświatowych.

W związku ze zmianą ustawy o systemie oświaty, przewidującą obowiązek szkolny dla dzieci od lat sześciu, w 2012 roku pracownicy pionu Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili kontrole w zakresie oceny warunków, jakie zapewniały placówki oświatowe dla dzieci 5 i 6 – letnich. W tym celu skontrolowano 622 przedszkola i 336 szkół podstawowych funkcjonujących samodzielnie oraz 84 przedszkola i 261 szkół podstawowych funkcjonujących w zespołach szkół. Na koniec 2012 roku w ewidencji istniały oddziały „zerowe” w:

- 390 przedszkolach samodzielnych i 286 szkołach podstawowych samodzielnych,
- 57 przedszkolach w zespołach szkół i 215 w szkołach podstawowych w zespołach szkół.

Właściwą infrastrukturę i wyposażenie pomieszczeń przeznaczonych dla użytkowania przez oddział „zerowy” posiadało 349 przedszkoli i 168 szkół podstawowych samodzielnych oraz 45 przedszkoli i 107 szkół podstawowych działających w zespołach. Brak odpowiedniej infrastruktury do funkcjonowania oddziałów „zerowych” stwierdzono w 41 przedszkolach oraz 48 szkołach podstawowych funkcjonujących samodzielnie oraz w 12 przedszkolach i 108 szkołach podstawowych funkcjonujących w zespołach szkół.

Pracownicy pionu Higieny Dzieci i Młodzieży informują o nadal niewystarczających warunkach dla oddziałów zerowych mieszczących się w szkołach, m.in. istnieją pomieszczenia, które pomimo dokonanego remontu nadal nie spełniają wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz.690, z późn.zm). Problemem jest w dalszym ciągu ponadnormatywna liczba uczniów w stosunku do ilości sal lekcyjnych oraz uczniów przypadających na jedno urządzenie sanitarne. Taka sytuacja ma miejsce najczęściej w rozwijających się dynamicznie południowych dzielnicach miasta Gdańska. Nadal infrastruktura oddziałów zerowych jest niewystarczająca: zbyt mała powierzchnia w salach zajęć, zbyt małe kącki rekreacyjne, brak możliwości wydzielenia ciągów komunikacyjnych. Usytuowane na korytarzach szatnie (dla dzieci młodszych) utrudniają utrzymanie czystości i porządku oraz spędzanie przerw międzylekcyjnych.

1.3.Stan sanitarny i techniczny szkół

Stan techniczny i sanitarny budynków w placówkach oświatowo wychowawczych w porównaniu z rokiem 2011 uległ poprawie. Spośród skontrolowanych 850 szkół wszystkich typów i stopni (funkcjonujących zarówno samodzielnie, jak i w zespołach), 42 mieściły się w budynkach w złym stanie technicznym (w poprzednim roku sprawozdawczym takich budynków było 59). Brak bieżącej czystości i porządku stwierdzono w 17 placówkach, natomiast jednocześnie występujący brak czystości oraz zły stan techniczny stwierdzono w 4 obiektach. Zły stan techniczny i sanitarny placówek dotyczył m.in.: w salach lekcyjnych - stolarki okiennej i drzwiowej, podłóg, ścian i sufitów, a w sanitariatach-zniszczonych podłóg, ścian oraz armatury sanitarnej. Ponadto stwierdzano nieodpowiedni stan ciągów komunikacyjnych, podłóg w bibliotekach szkolnych oraz pod natryskami. Ponadnormatywną liczbę uczniów przypadających na jedno urządzenie sanitarne stwierdzono w 45 szkołach. Na skutek różnych działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej zapewniono w 29 szkołach ciepłą wodę (wydano 12 decyzji administracyjnych,

w jednym przypadku wydano zalecenie pokontrolne, w jednym przypadku dyrektor placówki sam rozpoczął remont instalacji wodnej). Odnotowano również zły stan nawierzchni boisk, nierówne dojścia do szkoły oraz placu zabaw. W związku z powyższym na poprawę stanu technicznego dróg i ogrodzeń wydano 27 decyzji administracyjnych. Zmiany w infrastrukturze szkół oraz zespołów szkół zwarte są w tabeli 3.

Tabela 3. Zmiany w infrastrukturze-szkoły

Lp		Szkoły podstawowe	gimnazja	licea	technika	Zasadnicze szkoły zawodowe	Zespoły szkół
1.	placówki nowo oddane	1	0	0	0	0	3
2.	nowo otwarte w obiektach istniejących	4	0	1	1	0	8
3.	przeniesione do nowych obiektów lub z rozbudowaną bazą	9	0	0	0	0	4
4.	zlikwidowane	14	6	2	0	0	13
5.	po remontach generalnych	25	4	0	0	0	19
6.	z nowo oddanymi obiektami sportowymi	12	2	1	0	0	12
7.	ze zmodernizowanymi blokami sportowymi	8	2	0	0	0	12
8.	z nowo otwartymi blokami żywienia	7	0	0	0	0	4
9.	ze zmodernizowanymi blokami żywienia	4	2	0	0	0	6

W Szkole Podstawowej w Piasecznie (na terenie objętym nadzorem przez PSSE w Tczewie) uczniowie korzystają z ustępów zewnętrznych. Są to sanitariaty mieszczące się w murowanym budynku, wyposażone w bieżącą ciepłą i zimną wodę oraz środki higieniczne i spełniające wszelkie standardy sanitarno-higieniczne. Zlikwidowano natomiast ustępy zewnętrzne w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dębicy Kaszubskiej (teren nadzorowany przez PSSE Słupska), gdzie zostały oddane do użytku nowo wybudowane sanitariaty w obiekcie szkolnym, z zapewnionymi standardami dostępności.

Przeprowadzone przez pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej kontrole wykazały, iż 502 szkoły w województwie pomorskim posiadają gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Nieprawidłowości stwierdzono w dwóch placówkach – w jednej wydano zalecenia pokontrolne (niewłaściwy stan techniczny dotyczył podłogi oraz ścian), w drugim przypadku wydano decyzję administracyjną na doprowadzenie do właściwego stanu sanitarno-technicznego podłogi.

1.3.1. Ergonomia w szkołach

Wzorem lat ubiegłych, w roku 2012 dokonano oceny rozmieszczenia uczniów w ławkach szkolnych. W placówkach dwa razy w ciągu roku przeprowadzane są pomiary wysokości podkolanowej dzieci. W rezultacie pomiary przeprowadzono w 143 szkołach funkcjonujących samodzielnie (szkoły podstawowe i gimnazja) oraz w 73 zespołach szkół, ogólnie zmierzono 17 670 uczniów, z czego nieprawidłowości stwierdzono na 289 stanowiskach.

Znaczną poprawę uzyskano również w zakresie mebli z certyfikatami. W porównaniu z rokiem 2010 (poprzedni rok badań) sytuacja uległa zdecydowanej poprawie, gdzie na 779 szkół meble bez certyfikatów użytkowały 83 szkoły (10,65%). Wymaganie certyfikacji mebli w 100% spełniło w 2012 roku 225 szkół, czyli 26,88% (w roku 2010 takich szkół było 125, czyli 14,93%).

1.3.2. Higieniczna ocena rozkładu zajęć lekcyjnych w szkołach

Organizacja procesu nauczania ma bardzo duży wpływ na zdrowie ucznia, a szczególnie istotnym elementem jest równomierne rozłożenie zajęć oraz prawidłowy wypoczynek. Liczba skontrolowanych w 2012 roku pod tym względem placówek (593) wskazuje, że oceniono więcej rozkładów zajęć w porównaniu z 2011 rokiem. Na ocenionych 6419 oddziałów (w ubiegłym roku 240 placówek, 2264 oddziałów) nieprawidłowości stwierdzono w 125 placówkach dla 761 oddziałów (11,86%), natomiast w 2011 roku nieprawidłowości odnotowano w 66 szkołach dla 468 oddziałów, czyli 20,67%. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to: nie rozpoczynanie zajęć szkolnych o stałej porze, nierównomierne rozłożenie zajęć (różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia była większa niż jedna godzina). Jako przyczynę takiej sytuacji dyrektorzy podawali trudności lokalowe, podział klas na grupy, dojazdy uczniów szkolnymi autobusami, łączenie przez nauczycieli etatów w różnych szkołach. W celu poprawy rozkładu zajęć szkolnych wydawano pisemne zalecenia pokontrolne do przeprowadzenia wnikliwej analizy zajęć lekcyjnych i wprowadzenia zmian oraz wydano 2 decyzje nakazujące.

1.3.3. Pomiary natężenia oświetlenia elektrycznego w szkołach

Jednym z aspektów zapewniających właściwe warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania jest prawidłowe, czyli zgodne z normą PN-EN 12464-1:2004 oświetlenie pomieszczeń. W roku 2012 kontynuowano pomiary natężenia oświetlenia elektrycznego w placówkach oświatowo-wychowawczych. Niezgodności z wymaganiami normy dotyczyły najczęściej oświetlenia płaszczyzny tablicy szkolnej w klasach, płaszczyzny dokumentu i klawiatury w pracowniach komputerowych i świetlicach szkolnych. Na poprawę natężenia oświetlenia elektrycznego wydano 17 decyzji administracyjnych oraz wystosowywano pisma do dyrektorów placówek, w kilkunastu przypadkach wydano zalecenia pokontrolne na doświetlenie tablic i stanowisk pracy.

1.3.4. Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

W wyniku kontroli przeprowadzonych w 850 placówkach oświatowych (z wyłączeniem szkół wyższych) stwierdzono, iż:

- wystarczające warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego posiadały 593 szkoły,
- 201 szkół miało warunki niewystarczające,
- 56 szkół nie zapewniło uczniom warunków do zajęć z wychowania fizycznego.

Ponadto spośród skontrolowanych szkół 364 posiadają szkolny zespół sportowy z boiskiem, 32 – szkolny zespół sportowy bez boiska, 24 placówki posiadały wyłącznie pełnowymiarową salę gimnastyczną, a 90 tylko boisko sportowe.

Poprawiano warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, remontując i oddając do użytku nowo wybudowano sale gimnastyczne z pełnym zapleczem sanitarnym. W 10 placówkach przeprowadzono kapitalny remont boisk szkolnych, w 9 wybudowano nowe boiska sportowe (w tym 8 boisk Orlik, 1 nowe lekkoatletyczne z bieżnią i rzutnią). Przy szkołach, gdzie funkcjonują klasy zerowe, powstało wiele, bo aż 20 nowych placów zabaw, a w 8 przeprowadzono modernizację. W jednej szkole podstawowej na terenie boiska przygotowano płytę przeznaczoną na lodowisko

Podczas kontroli bloków sportowych szczególną uwagę zwrócono na problem niewykorzystywania umywalni i natrysków po planowych zajęciach wychowania fizycznego. Pomimo systematycznej poprawy warunków do utrzymania higieny osobistej, dzieci i młodzież szkolna nadal nie korzystają z nich systematycznie. W ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego stwierdzono, iż w 100 placówkach uczniowie nie wykorzystywali urządzeń natryskowych w ogóle, a w 156 przypadkach natryski używane były tylko po dodatkowych zajęciach sportowych, natomiast w 9 szkołach pozostawały nieczynne. Tylko w 35 placówkach uczniowie korzystali z natryskowni zawsze po zajęciach wychowania fizycznego, natomiast w 96 korzystali z nich sporadycznie.

1.3.5. Mikroklimat i wentylacja

W 2012 r. pracownicy pionu Higieny Dzieci i Młodzieży uczestniczyli w ogólnopolskiej akcji kontroli temperatury pomieszczeń w placówkach przedszkolnych i szkolnych. Pomiarów przeprowadzono w ok. 160 placówkach dziecięcych. W jednym ze skontrolowanych zespołów szkół w chwili kontroli trwały prace zmierzające do uruchomienia instalacji grzewczej. W stosunku do kontrolowanego podmiotu wdrożono postępowanie administracyjne, aż do czasu osiągnięcia właściwej temperatury w pomieszczeniach zastosowano grzejniki elektryczne.

Szkoły oraz placówki w większości wyposażone są w urządzenia do wentylacji, ale jak wynika z nadesłanych informacji, zdarzają się w placówkach pojedyncze pomieszczenia dla dzieci, w których odnotowano brak kratek wentylacyjnych (1 liceum ogólnokształcące oraz 1 szkoła podstawowa). Kompleksowe kontrole sanitarne wykazały, że w 2 zespołach szkół, które funkcjonują w budynkach zabytkowych, problem wentylacji dotyczy wszystkich pomieszczeń. Na przeprowadzenie remontów w tych budynkach wymagana jest zgoda konserwatora zabytków. Na zapewnienie wentylacji wystawiono 6 decyzji administracyjnych, w tym 2 zmieniające.

1.3.6. Prowadzenie dożywiania w szkołach

W 2012 roku, w trakcie bieżących kontroli pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. pomorskiego zbierali informacje dotyczące żywienia dzieci i młodzieży prowadzonego w różnego typu szkołach. Ciepłe posiłki wydawano w 631 placówkach (74,23% skontrolowanych szkół), w tym 403 placówki wydawały wyłącznie posiłki jednodaniowe (63,87% wydających posiłki). Z ciepłych posiłków szkolnych – z pełnych obiadów skorzystało ogółem 30 943 uczniów, natomiast 49 903 dzieci z posiłków jednodaniowych. Podobnie jak w latach ubiegłych, niektóre szkoły organizowały dla uczniów śniadania szkolne - w 2012 roku tego typu formę dożywiania prowadziło 71 placówek (41 szkół podstawowych, 7 gimnazjów, 11 zespołów szkół oraz 12 szkół specjalnych), a skorzystało z niej ogółem 3039 uczniów. Podawanie uczniom napoju odnotowano

w 311 placówkach (167 szkół podstawowych, 10 gimnazjów, 119 zespołów szkół) – z tej formy skorzystało 57 153 uczniów. W 2012 roku 36 859 uczniów szkół podstawowych, gimnazjów oraz zespołów szkół skorzystało z posiłków dofinansowanych przez ośrodki pomocy społecznej, komitety rodzicielskie i innego rodzaju organizacje.

1.3.7. Warunki do utrzymania higieny osobistej w szkołach

Skontrolowano ogółem 850 różnego typu szkół, oceniając warunki do utrzymania higieny osobistej, w tym możliwość korzystania z bieżącej ciepłej wody do mycia rąk, ze środków higieny osobistej, a także sprawdzono stan sanitariatów, ich czystość i porządek. W 84 placówkach stwierdzono niewłaściwe warunki do utrzymania higieny osobistej. Były to różnego rodzaju zaniedbania, najczęściej brak ręczników papierowych lub suszarki do rąk (27 przypadków) oraz brak mydła w dozownikach (26). W 11 placówkach stwierdzono brak dostępu do papieru toaletowego przy kabinach WC. Niewłaściwy stan techniczny sanitariatów stwierdzono w 23 placówkach (8 szkół podstawowych, 12 zespołów szkół oraz 3 gimnazja). Jednym z podstawowych wymogów higienicznych w placówkach pobytu dzieci i młodzieży jest zapewnienie ciepłej wody. Wymogu tego nie spełniono w 19 placówkach oświatowo-wychowawczych. Problem ten dotyczył głównie szkół podstawowych, zespołów szkół oraz gimnazjów. Na skutek działań Inspekcji Sanitarnej (zalecenia pokontrolne, decyzje administracyjne) w porównaniu z rokiem ubiegłym zmniejszyła się liczba placówek nie zapewniających odpowiednich warunków w tym zakresie.

1.4. Nadzór nad szkołami wyższymi

W ramach prowadzonego nadzoru w szkołach wyższych przeprowadzono w sumie 71 kontroli (łącznie kontrolom poddanych było 30 uczelni, a w tym 78 obiektów należących do tych uczelni). Na poprawę warunków higieniczno-sanitarnych w szkołach wyższych zostało wydanych w sumie 11 decyzji administracyjnych.

1.5. Stan sanitarny domów dziecka i innych placówek opiekuńczo – wychowawczych lub pomocy społecznej.

W ewidencji PIS województwa pomorskiego zarejestrowanych jest 147 placówek całodobowych tego typu, w tym:

- 36 domów studenckich,
- 31 burs i internatów,
- 6 młodzieżowych ośrodków wychowawczych i socjoterapii,
- 23 specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze,
- 21 domów dziecka,
- 17 pozostałych placówek opiekuńczo-wychowawcze z pobytem całodobowym.

Ogółem skontrolowano 76 placówek (tj. 51,7%), wydano 13 decyzji administracyjnych oraz nałożono mandat karny.

1.6. Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży

Wypoczynek zimowy dla dzieci i młodzieży na terenie województwa pomorskiego zorganizowany był w okresie od 30 stycznia do 12 lutego 2012 r. Zorganizowano ogółem 312 turnusów, w tym 93 formy wyjazdowe oraz 219 form wypoczynku w miejscu zamieszkania. W roku szkolnym 2011/2012 ze zorganizowanego wypoczynku skorzystało ogółem 14852 dzieci i młodzieży, w tym 2708 na zimowiskach wyjazdowych.

W czasie trwania zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży podejmowano działania profilaktyczne oraz propagowano właściwe zachowania w trosce o bezpieczeństwo. Realizowano zagadnienia dotyczące profilaktyki w zakresie m.in.:

- higieny osobistej oraz higieny otoczenia,
- zapobiegania grypie,
- szkodliwości, jakie niesie za sobą palenie papierosów,
- profilaktyki zakażeń HIV/AIDS.

Ponadto zostały zintensyfikowane działania profilaktyczne w zakresie używania nowych narkotyków, czyli tak zwanych „dopalaczy” poprzez przekazywanie informacji oraz ulotek „Stop Dopalaczom” dla organizatorów, uczestników wypoczynku oraz rodziców. Na terenie województwa pomorskiego w okresie wypoczynku zimowego nie odnotowano żadnych skarg i interwencji w zakresie nieodpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych.

W ramach nadzoru nad zimowym wypoczynkiem Państwowa Inspekcja Sanitarna skontrolowała 250 turnusów, w tym 66 turnusów wyjazdowych oraz 184 turnusy w miejscu zamieszkania. W tym okresie na terenie województwa pomorskiego nie odnotowano żadnych skarg i interwencji w zakresie nieodpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych zorganizowanego wypoczynku. W wyniku przeprowadzonych kontroli uchybienia i nieprawidłowości odnotowano na 7 turnusach, w tym na 2 wykazano brak środków do utrzymania higieny osobistej w toaletach, brak odpowiednio wyposażonych apteczek do udzielania pierwszej pomocy, a w przypadku 3 turnusów brakowało aktualnej dokumentacji zdrowotnej personelu.

W czasie trwania ferii zimowych odnotowano 21 przypadków zachorowań wśród dzieci oraz 7 przypadków wypadków i urazów.

Stan sanitarno-higieniczny stołówek w miejscu zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży na ogół nie budził zastrzeżeń, a jadłospisy układano zgodnie z zasadami racjonalnego żywienia.

Za nieprzestrzeganie czystości i porządku, niewłaściwy stan sprzętu kuchennego oraz nieprawidłowe oznakowanie i przechowywanie środków spożywczych nałożono 2 mandaty karne.

1.7. Wypoczynek letni dzieci i młodzieży

Na terenie województwa pomorskiego w sezonie wakacyjnym zorganizowano w sumie 2385 turnusów letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży, w tym 2195 turnusów w formie wyjazdowej i 190 turnusów w miejscu zamieszkania. Ze zorganizowanego wypoczynku skorzystało w sumie 80 189 uczestników. Skontrolowane zostały 953 turnusy, w tym 480 turnusów w obiektach hotelowych lub innych obiektach, w których świadczone są usługi hotelarskie, 235 turnusów w obiektach używanych okazjonalnie do wypoczynku, 97 obozów pod namiotami oraz 141 form wypoczynku w miejscu zamieszkania. Przeprowadzono ogółem 968 kontroli, w tym 21 kontroli interwencyjnych. W 66 przypadkach stwierdzono uchybienia i nieprawidłowości, w tym na 20 turnusach nie zapewniono odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych (niewłaściwy stan pokoi mieszkalnych oraz sanitariatów, zaniedbania w zakresie czystości i porządku na terenie obozu pod namiotami, brak apteczek oraz instrukcji udzielania pierwszej pomocy). Na 6 brakowało aktualnej dokumentacji zdrowotnej personelu. W związku ze stwierdzonymi uchybieniami nałożono łącznie 15 mandatów karnych na kwotę 2350 zł.

Odnotowano 264 przypadki zachorowań wśród dzieci uczestniczących w zorganizowanym wypoczynku oraz 63 urazy bądź wypadki. Przypadków zatruc pokarmowych nie stwierdzono.

W sezonie letnim na terenie województwa pomorskiego podejmowano szereg działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w miejscach wypoczynku i rekreacji, w szczególności wzmocniono nadzór kąpielisk. Propagowano właściwe zachowania w trosce o bezpieczeństwo, zwłaszcza nad wodą. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej podejmowali ścisłą współpracę z Kuratorium Oświaty oraz z Państwową Strażą Pożarną i Policją.

1.8.Podsumowanie

W roku 2012 pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili w sumie 3111 kontroli placówek nauczania i wychowania oraz 1237 kontroli turnusów wypoczynkowych dzieci i młodzieży. Wydane zostały 444 decyzje administracyjne na poprawę warunków w placówkach nauczania i wychowania (łącznie z decyzjami pionów higieny żywności, żywienia i przedmiotów użytku oraz higieny komunalnej) oraz nałożonych zostało 86 mandatów karnych na sumę 19250 zł. W zakresie wypoczynków letnich i zimowych wydana została jedna decyzja administracyjna, a nałożonych mandatów było 15.

W porównaniu z latami poprzednimi można wyciągnąć wniosek, iż stan sanitarny nadzorowanych placówek uległ poprawie. Na uwagę zasługuje fakt poprawiającej się współpracy z dyrektorami szkół oraz innych placówek, bo choć nie zawsze posiadają wystarczające środki finansowe na zapewnienie właściwych warunków higieniczno-sanitarnych i technicznych placówek, to mimo trudności, starają się usuwać uchybienia w miarę własnych środków i możliwości. Zauważalny jest też postęp w zakresie zapewnienia dzieciom i młodzieży warunków do utrzymania higieny osobistej. Uczniowie mają stały dostęp do mydła, ręczników papierowych bądź suszarek, papieru toaletowego oraz bieżącej ciepłej wody.

VI ODDZIAŁ OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Oddział Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia podejmuje szereg działań mających na celu:

- upowszechnianie informacji w zakresie zapobiegania i eliminowania negatywnego wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi;
- inicjowanie i wytyczanie kierunków przedsięwzięć zmierzających do zaznajamiania społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia;
- pobudzanie aktywności społecznej do działań na rzecz własnego zdrowia.

Służą temu realizowane programy prozdrowotne, akcje i kampanie informacyjno – edukacyjne, szkolenia, imprezy plenerowe oraz informacje upowszechniane za pośrednictwem mediów lokalnych.

Zakres działań programowych i nieprogramowych podejmowanych przez Oddział Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia obejmował:

- profilaktykę palenia tytoniu
- profilaktykę HIV/AIDS
- promowanie aktywnego stylu życia i zasad zbilansowanej diety

„TRZYMAJ FORMĘ!”

Celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia oraz zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

Działania programowe w placówkach oświatowo - wychowawczych w 2012r. objęły 39 661 uczniów oraz 15 078 rodziców. W roku szkolnym 2011/2012 uczestniczyło: 148 szkół podstawowych (25%) i 191 szkół gimnazjalnych (56%). W ramach programu „Trzymaj Formę!” organizowane były konkursy mające na celu promocję programu oraz zachęcenie szkół do poszukiwania nowych, bardziej atrakcyjnych form jego realizacji:

- **„Szkolne Studio Zdrowia”** - nagranie filmu promującego zdrowe sposoby odżywiania, pokazującego jak przyrządzić zdrowe potrawy.

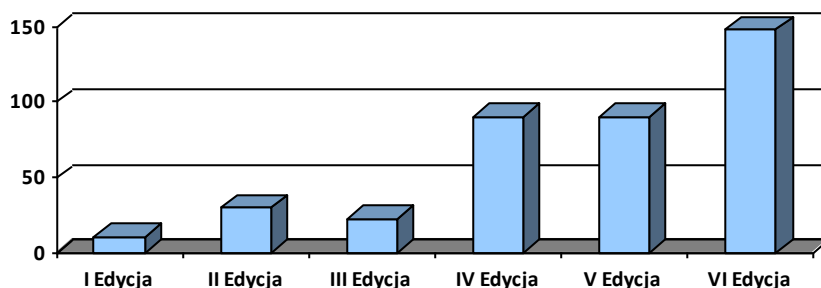

• **„Zmień zdrowie na plus – dołącz do nas!”** - debata o zdrowiu, w której uczestniczyły 43 osoby, m.in. pełnomocnik burmistrza ds. oświaty, przewodniczący komisji oświaty, dyrektorzy szkół podstawowych i gimnazjalnych, przedstawiciele poradni psychologiczno – pedagogicznej, koordynatorzy programu, a także przedstawiciele mediów.

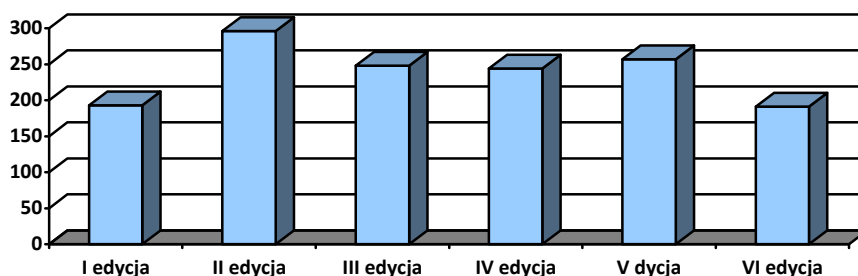
- **„Ćwicz śmiało i kształtuj ciało”** - konkurs, którego celem było zachęcenie młodzieży do aktywnego spędzania wolnego czasu.

Realizacja programu „Trzymaj Formę!” w szkołach podstawowych w poszczególnych edycjach:

Realizacja programu „Trzymaj Formę!” w szkołach gimnazjalnych w poszczególnych edycjach:

PROFILAKTYKA HIV/AIDS

Działaniami objętych zostało 376 placówek nauczania i wychowania, 122 podmioty lecznicze. W 2012 roku kampania objęła swoim zasięgiem około 117 321 osób.

Punkt anonimowego i bezpłatnego badania krwi w kierunku HIV

W ramach ogólnopolskiej kampanii pod hasłem „Wiedza ratuje życie” w Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Gdyni zorganizowany został punkt bezpłatnego i anonimowego pobierania krwi w kierunku HIV, sfinansowany przez Gminę Gdynia. Każda osoba, która się do punktu pobierania krwi zgłosiła, otrzymała poradę od doradcy - zarówno przed badaniem, jak i po jego wykonaniu.

W ramach akcji przebadano 224 osoby, którym udzielono poradnictwa oraz wykonano test przesiewowy w kierunku HIV. Pięciu osobom wykonano test potwierdzenia ze względu na wynik dodatni testu przesiewowego (wszystkie testy potwierdzenia były dodatnie). Osoby z wynikami dodatnimi zostały skierowane do poradni profilaktyczno - leczniczej (HIV/AIDS) Pomorskiego Centrum Chorób Zakaźnych i Gruźlicy.

PROGRAM OGRANICZANIA ZDROWOTNYCH NASTĘPSTW PALENIA TYTONIU W POLSCE

Celem rządowego programu, koordynowanego przez Państwową Inspekcję Sanitarną jest zmniejszanie zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu (choroby układu krążenia, oddechowego, nowotwory itp.) poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy. W ramach programu podejmowane były następujące działania:

- organizacja i realizacja obchodów „Światowego Dnia bez Tytoniu” oraz „Światowego Dnia Rzucania Palenia”.
- monitorowanie przestrzegania przepisów Ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. nr 10, poz. 55 z późn zm.). Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili: 28841 kontroli w zakładach. Kontrole wykazały, że zakaz palenia tytoniu był przestrzegany w 28 809 zakładach objętych nadzorem, a nie respektowały go 32 zakłady.

Tabela.1 Kontrole przeprowadzone przez pracowników PIS woj. pomorskiego w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

2012r.	liczba przeprowadzonych kontroli	przestrzeganie zakazu	nieprzestrzeganie zakaz
styczeń	1207	1205	2
luty	2311	2310	1
marzec	2508	2503	5
kwiecień	2461	2460	1
maj	2869	2866	3
czerwiec	3129	3121	8
lipiec	3031	3030	1
sierpień	2949	2946	3
wrzesień	2468	2468	0
październik	2310	2306	4
listopad	2128	2125	3
grudzień	1470	1469	1

ZAKŁAD PRACY WOLNY OD DYMU TYTONIOWEGO

Oddział Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Wojewódzkiej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Gdańsku w ramach realizacji Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce włączył się do realizowanego przez Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy programu "Zakład pracy wolny od dymu tytoniowego". Głównym celem programu jest zmniejszenie rozpowszechnienia palenia papierosów wśród pracowników firm/zakładów. W 2012 roku realizowany był w:

- Gdańskiej Stoczni Remontowej (I-III)
- Wojewódzkim Szpitalu Psychiatrycznym im. prof. Tadeusza Bilikiewicza w Gdańsku (V-VII)
- Szpitalu Specjalistycznym św. Wojciecha w Gdańsku (XII)

Łączna liczba uczestników: 250 osób.

Tabela Informacje dotyczące programów edukacji antytytoniowej realizowanych w roku szkolnym 2011/2012.

CZYSTY POWIETRZE WOKÓŁ NAS Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”		
Cel: Ochrona dzieci przed szkodliwym wpływem dymu tytoniowego		
Liczba przedszkoli i oddziałów przedszkolnych	Liczba dzieci	Liczba rodziców
235	7484	5749

NIE PAL PRZY MNIE, PROSZĘ		
Cel: Zmniejszenie narażenia na bierne palenie tytoniu.		
Liczba szkół	Liczba uczniów	Liczba rodziców
189	16519	5394

ZNAJDŹ WŁAŚCIWE ROZWIĄZANIE		
Cel: Zapobieganie paleniu tytoniu wśród młodzieży szkolnej.		
Liczba szkół podstawowych i gimnazjalnych	Liczba uczniów	Liczba rodziców
292	24134	4504

ODŚWIEŻAMY NASZE MIASTA TOB3CIT (TOBACCO FREE CITIES)

W roku 2012 kontynuowano realizację ogólnopolskiego projektu pt. „Odświeżamy nasze miasta. TOB3CIT (Tobacco Free Cities)”, rozpoczętego w październiku 2011 roku.

Głównym zadaniem projektu jest poprawa egzekwowania i wzrost przestrzegania postanowień ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r., Nr 10, poz. 55 z późn. zm.) poprzez:

- szkolenia dla pracowników Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia, a także Strażników Miejskich oraz funkcjonariuszy Policji odpowiedzialnych za wdrażanie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych;
- monitoring przestrzegania zakazu palenia oraz oznakowania stref bezdymnych w powiatach, prowadzony przez funkcjonariuszy PIS;
- kampanię społeczną informującą o obowiązujących regulacjach w zakresie miejsc wolnych od dymu tytoniowego oraz konsekwencjach zdrowotnych używania tytoniu (czynne i bierne palenie);
- nawiązanie współpracy z lokalnymi partnerami projektu w celu zawiązania koalicji lokalnych.
- W ramach projektu podejmowane były następujące działania:
- w lokalnych mediach wyemitowano spot „Miasta wolne od dymu tytoniowego”;
- na stronach internetowych partnerów projektu i Państwowej Inspekcji Sanitarnej został umieszczony baner internetowy „Miasta wolne od dymu”, informujący o kampanii;
- ukazały się artykuły w prasie lokalnej;
- udzielono wywiadów radiowych (m. in. Radio Gdańsk, Radio RMF FM, Radio ESKA).

W ramach realizacji projektu w dniu 29 marca 2012 roku w siedzibie Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Gdańsku zorganizowano szkolenie dla powiatowych koordynatorów z terenu województwa pomorskiego.

W dniu 15 listopada 2012 r. przeprowadzono w sali budynku Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego szkolenie dla Strażników Miejskich oraz funkcjonariuszy Policji. Celem szkolenia było zaangażowanie służb mundurowych w edukację społeczeństwa w zakresie prawa antytytoniowego oraz usprawnienie monitorowania i egzekwowania ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w miejscach publicznych.

Szkolenie objęte zostało honorowym patronatem przez Marszałka Województwa Pomorskiego Mieczysława Struka. Wykłady wygłosili specjaliści z Polskiego Towarzystwa Programów Zdrowotnych, wykładowcy z Katedry Prawa Cywilnego Uniwersytetu Gdańskiego oraz pracownicy Oddziału Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Gdańsku. W szkoleniu uczestniczyło ogółem 79 osób

Współpraca Państwowej Inspekcji Sanitarnej i przedstawicieli Policji oraz Straży Miejskiej przebiega bardzo dobrze, czego dowodem, oprócz wymiany informacji na temat bieżącej sytuacji w kwestii przestrzegania zakazu palenia tytoniu (mandaty, upomnienia), są wspólnie podejmowane akcje terenowe mające na celu upowszechnienie wśród lokalnych społeczności wiedzy na temat przepisów dotyczących zakazu palenia w miejscach publicznych. Pracownicy pionu Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowych Stacji Sanitarno – Epidemiologicznych tworzyli wraz z funkcjonariuszami Straży Miejskiej i Policji „lotne patrole antynikotynowe”: kontrolowano w ten sposób przystanki autobusowe, place zabaw oraz lokale rozrywkowe i astronomiczne. Udzielano porad, rozdawano sporządzone w formie mandatów karnych ulotki informacyjne, oznakowywano plakietkami z zakazem palenia miejsca, które ten zakaz obejmuje.

Przeprowadzona została ponadto kampania społeczna – w wagonach Szybkiej Kolei Miejskiej prezentowany był w dniach 15 – 21 listopada kampanijny spot filmowy na ekranach LCD. Szacowana liczba odbiorców: 16 000 osób.

W ramach obchodów **ŚWIATOWEGO DNIA ZDROWIA**, który w 2012 roku przebiegał pod hasłem „Więcej Życia – Więcej Zdrowia”. W dniu 14 kwietnia Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Gdańsku we współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Gdańsku zorganizowały punkt informacyjno – edukacyjny w Gdańskiej Hali Targowej.

Pracownicy obu stacji przeprowadzali pomiary:

- ciśnienia tętniczego krwi
- poziomu glukozy we krwi
- poziomu tlenu węgla w powietrzu wydychanym z płuc u osób palących tytoń.

Udzielane były porady i konsultacje w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych i cywilizacyjnych, zdrowego stylu życia, szkodliwości palenia tytoniu (czynnego i biernego) oraz sposobów wyjścia z nałogu oraz wczesnego wykrywania raka piersi. Rozdawane były też materiały oświatowo – zdrowotne (ulotki, poradniki).

ŚWIATOWY DZIEŃ BEZ TYTONIU

W sobotę 2 czerwca 2012 roku w godzinach 10.00 – 15.00 na terenie Ogrodu Zoologicznego w Gdańsku – Oliwie odbył się festyn z okazji Dnia Dziecka oraz Światowego Dnia bez Tytoniu. Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Gdańsku była jednym ze współorganizatorów imprezy. Program festynu zawierał liczne atrakcje: pokazy, koncerty, zabawy i konkursy. Pomimo deszczowej pogody, oliwskie ZOO odwiedziło tego dnia wielu rodziców wraz ze swymi pociechami.

Pracownicy Oddziału Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia WSSE zorganizowali zabawy oraz konkursy o tematyce zdrowotnej dla dzieci i ich rodziców, wykonywali badania zawartości tlenu węgla w wydychanym powietrzu u osób

palących tytoń oraz pomiary ciśnienia tętniczego. Rozdawali również materiały informacyjno – edukacyjne o tematyce zdrowotnej.

PIKNIK RODZINNY

W sobotę 8 września 2012 roku pracownicy Oddziału Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Gdańsku wzięli udział w zorganizowanym przez firmę „Ziaja” Pikniku Rodzinnym w Gdańsku – Otominie. W namiocie Państwowej Inspekcji Sanitarnej uczestnicy pikniku mieli możliwość wykonania pomiarów ciśnienia tętniczego krwi, pomiarów poziomu cukru oraz poziomu tlenu

węgla w wydychanym powietrzu u osób palących papierosy. Rozdawano ulotki i materiały informacyjno - edukacyjne z zakresu profilaktyki zdrowia, udzielano porad na temat zdrowego trybu życia. Ponadto na głównej scenie przeprowadzony został przez naszych pracowników konkurs z nagrodami, którego tematem była szkodliwość nałogu nikotynowego, a dla dzieci zorganizowano loterię.

„BIEG EUROPEJSKI”

W dniu 12 maja 2012 roku na Skwerze Kościuszki w Gdyni odbyła się impreza prozdrowotna „Bieg Europejski”. Impreza, zorganizowana przez GOSIR, miała na celu propagowanie zdrowego stylu życia poprzez aktywność fizyczną. W ramach imprezy pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Gdyni wykonywali bezpłatne badania:

- pomiar cukru we krwi (200 badań)
- pomiar ciśnienia tętniczego (250 osób)
- pomiar CO w wydychanym powietrzu (30osób)

Zawody rozpoczęły się marszem „nordic walking”. Tuż po nich rywalizowali uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, a następnie dorośli i seniorzy.

„DZIEŃ DLA SERCA”

Celem imprezy jest przekonanie i zachęcenie mieszkańców Gdyni i okolic, do aktywnego spędzania wolnego czasu. Na festynie propagowano Europejski Kodeks Walki z Rakiem, ze szczególnym uwzględnieniem szkodliwości palenia tytoniu, udzielano porad z zakresu profilaktyki nikotynowej, osoby palące zachęcane do rzucenia palenia, propagowano zdrowy styl życia poprzez aktywność fizyczną. W ramach akcji pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Gdyni wykonywali badania:

- pomiar cukru we krwi (500 badań)
- pomiar ciśnienia tętniczego (400 osób)
- pomiar poziomu CO w wydychanym powietrzu (120 osób)

FESTYN „DO SOPOTU PO ZDROWIE”

Pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia oraz Oddziału Przeciwdemicznego Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Gdańsku zorganizowali punkt informacyjny, w którym udzielali porad i rozdawali ulotki edukacyjne dotyczące szkodliwości palenia tytoniu, profilaktyki zakażeń wirusem HIV, profilaktyki raka szyjki macicy i wczesnego wykrywania raka piersi, profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu oraz wielu innych chorób.

Podczas akcji przeprowadzono bezpłatne pomiary poziomu glukozy we krwi (300 osób), ciśnienia tętniczego krwi (350 osób) oraz pomiary poziomu tlenu węgla w wydychanym powietrzu z płuc u osób narażonych na dym tytoniowy (70 osób). Przeprowadzono także pokazy pierwszej pomocy z wykorzystaniem fantomu.

POWIATOWE KONKURSY MAŁYCH FORM TEATRALNYCH

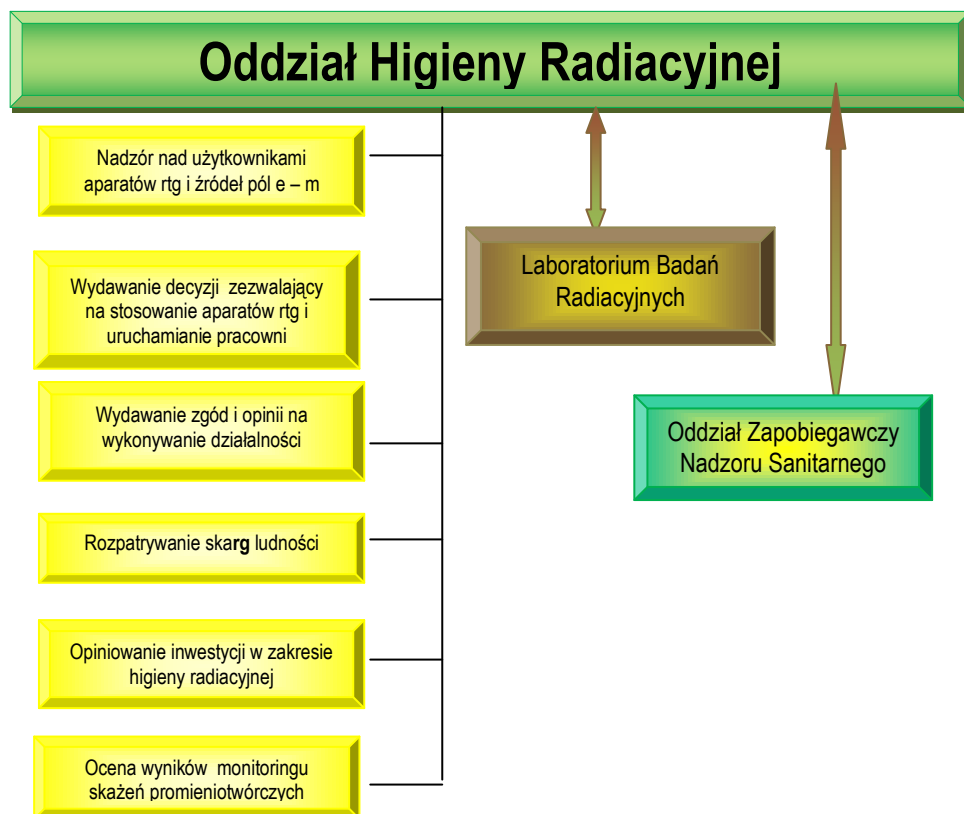
W ramach obchodów Światowego Dnia Walki z AIDS na terenie województwa odbyły się 4 Powiatowe Przeglądy Małych Form Teatralnych o tematyce HIV/AIDS dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Organizowane od wielu lat konkursy są imprezą o charakterze edukacyjno – artystycznym, pozwalają na wymianę doświadczeń artystycznych, metodycznych i organizacyjnych pomiędzy poszczególnymi placówkami, pedagogami i uczniami. W roku 2012 w konkursach uczestniczyło 1520 osób z 33 placówek oświatowych.

VII ODDZIAŁ HIGIENY RADIACYJNEJ

Zadania z zakresu higieny radiacyjnej polegające na ochronie ludzi przed promieniowaniem jonizującym i polami elektromagnetycznymi wykonuje na terenie województwa pomorskiego Oddział Higieny Radiacyjnej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej mający swoją siedzibę w Gdańsku. Zadania Oddziału oraz jego współpracę z innymi komórkami WSSE przedstawia poniższy schemat.

1. Ochrona przed promieniowaniem jonizującym.

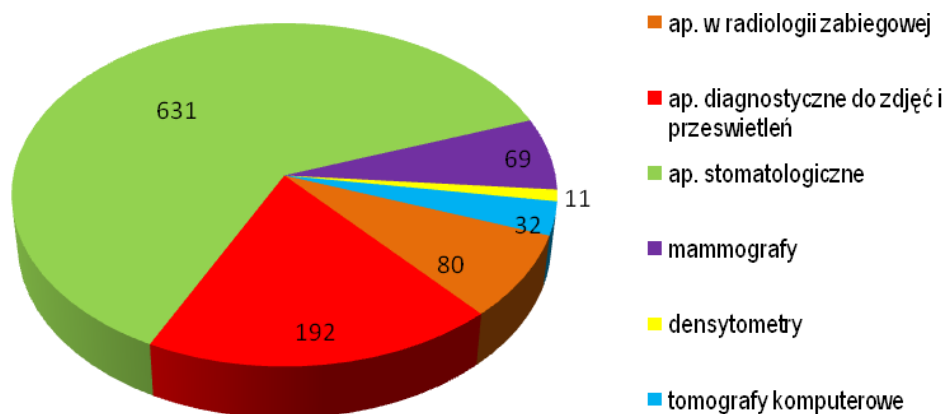
Oddział Higieny Radiacyjnej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku w 2012r. sprawował nadzór nad 572 jednostkami organizacyjnymi, w których istnieją pracownie rentgenowskie. W 505 jednostkach znajdują się 602 pracownie rentgenowskie, natomiast w 67 jednostkach, ze względu na stosowanie tylko aparatów jezdnych, pracowni nie utworzono.

W wyżej wymienionych jednostkach stosowanych było (według stanu na 31 grudnia 2012r.) 1015 aparatów do celów diagnostycznych, (w 2011 roku było 912 aparatów diagnostycznych.)

Na terenie województwa stosowany jest również jeden aparat terapeutyczny, którego właścicielem jest Uniwersyteckie Centrum Kliniczne.

Dane dotyczące liczby aparatów diagnostycznych rtg poszczególnych typów przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres. Liczba aparatów rtg poszczególnych typów na terenie woj. pomorskiego (stan na 31.12.2012 r.)

W roku 2012 wydano 264 decyzje zezwalające na stosowanie aparatów rentgenowskich, 160 decyzji zezwalających na uruchomienie pracowni rtg i 5 decyzji na ambulanse, (mammobusy) rtg., (w 2011r. odpowiednio 237,119,42). W ciągu roku 2012 skontrolowano 260 diagnostycznych pracowni rentgenowskich oraz 11 mammobusów i 450 aparatów rtg., (w 2011 roku odpowiednio 230,25,315). W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 31 decyzji Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (w 2011r. wydano 40).Decyzje zostały wydane między innymi ze względu na brak w pracowniach wymaganej przepisami prawnymi dokumentacji. Stwierdzono, że w wiele pracowni nie rejestruje fizycznych parametrów ekspozycji i nie wykonuje się testów podstawowych i specjalistycznych parametrów technicznych aparatów rtg. Inne nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli dotyczyły braku odpowiednich znaków ostrzegawczych i informacyjnych, które powinny być umieszczone w pracowniach. Laboratorium Badań Radiacyjnych wykonuje pomiary promieniowania jonizującego i niejonizującego (elektromagnetycznego o częstotliwości do 300 GHz) oraz pomiary zawartości pierwiastków promieniotwórczych w żywności, wodzie i środkach żywienia zwierząt. Wykonywano również pomiary w ramach nadzoru oraz działalności usługowej. W roku 2012 przeprowadzono pomiary mocy dawki promieniowania jonizującego wokół 50 aparatów rtg - na stanowiskach pracy oraz za osłonami stałymi, w tym - w ramach nadzoru skontrolowano 3 aparaty rtg. Wykonywane są także badania fizycznych parametrów aparatury rtg stosowanej w rentgenodiagnostyce i radiologii zabiegowej (testy specjalistyczne). W ramach nadzoru, skontrolowano 27 aparatów rtg (wykonano badania 144 p arametrów fizycznych aparatury rtg). W ramach działalności usługowej wykonano testy 27 aparatów rtg (wykonano badania 373 parametrów).

2. Pomiary skażeń promieniotwórczych

W województwie pomorskim działa jedna placówka pomiarowa skażeń promieniotwórczych zlokalizowana w Gdańsku. Placówka dokonuje pomiarów skażeń prób dostarczanych z terenu województwa pomorskiego. Wykonywane są badania zawartości beta promieniotwórczych

izotopów cezu i strontu w próbkach produktów żywnościowych, wody wodociągowej i powierzchniowej oraz pasz zielonych w ramach monitoringu sytuacji radiacyjnej kraju prowadzonego przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki oraz w ramach urzędowej kontroli i monitoringu żywności prowadzonej przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

Wykonano badania zawartości Cs-137 w 69 próbkach, zawartości Sr-90 w 3 próbkach pobranych na terenie woj. pomorskiego. Badania Sr-90 wykonywane są w WSSE w Poznaniu. Wykonano również jedno badanie zawartości Cs-137 w ramach działalności usługowej w próbce jagody mrożonej. Stężenie izotopów promieniotwórczych w badanych próbkach było zbliżone do wartości rejestrowanych w poprzednich latach. W żadnej z badanych próbek nie stwierdzono zawartości izotopów cezu i strontu przekraczającej poziom interwencyjny. Wyniki przedstawiono tabeli 1 i 2

Tabela 1 Stężenie Sr-90 w produktach żywnościowych i wodzie

Wyniki oznaczeń stężenia Sr-90 [Bq/dm ³]			
1	Mleko	plynne	<0,08
2	Zboża	pszenica	<0,01
3	Woda powierzchniowa		<0,01

Tabela 2 Stężenie Cs-137 w produktach żywnościowych, wodzie i środkach żywienia zwierząt.

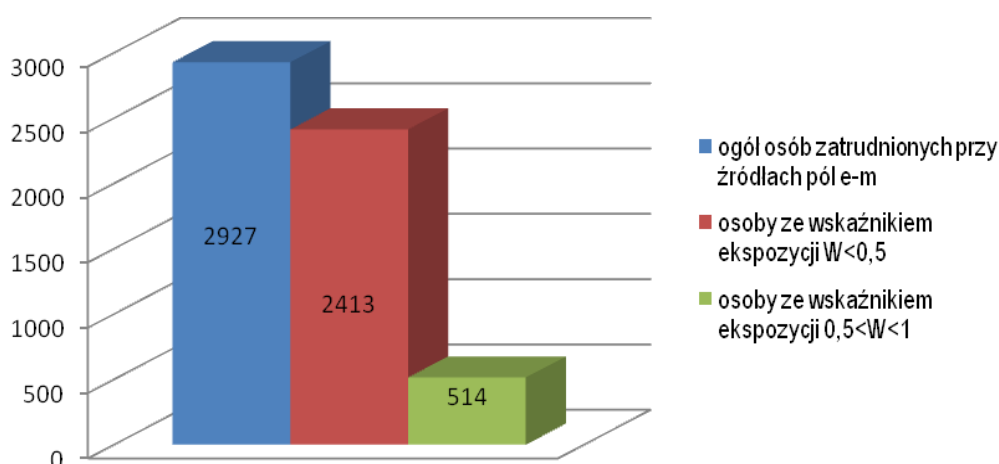
Wyniki oznaczeń stężeń Cs-137 [Bq/kg lub Bq/dm ³]			
1	Mleko	plynne	<1,0
2	Mięso	Wołowina/wieprzowina	<1,0
3	Ryby	Ryby słodkowodne/morskie	<1,0 – 3,5
4	Drób		<1,0
5	Jaja		<1,0
6	Zboża	pszenica	<1,0
7	Ziemniaki		<1,0 – 1,3
8	Warzywa	buraki	<1,0
9	Owoce	jablka	<1,0
10	Woda wodociągowa		<1,0
11	Woda powierzchniowa		<1,0
12	Środki żywienia zwierząt	Pasze zielone - trawa	<1,0 – 1,6
13	Jagody mrożone		32
14	Grzyby świeże		18,7 - 223

3.Ochrona przed polami elektromagnetycznymi w zakresie częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz.

Oddział Higieny Radiacyjnej sprawował w 2012 r. nadzór nad 240 zakładami, w których stosuje się 1400 urządzeń wytwarzających pole elektromagnetyczne. W 2012 roku w nadzorowanych zakładach przeprowadzono 66 kontroli. Sprawdzono 348 urządzeń pod względem wytwarzania stref ochronnych promieniowania pem. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 6 decyzji dotyczących głównego obowiązku wykonania pomiarów kontrolnych urządzeń. Pomiarów pól i promieniowania elektromagnetycznego w ramach nadzoru

wykonywane były w zakładach pracy - na stanowiskach pracy mierzono wartości natężenia pola elektrycznego i/lub natężenia pola magnetycznego oraz wyznaczane były zasięgi stref ochronnych. Wykonywano również pomiary w mieszkaniach w przypadku skarg mieszkańców na uciążliwość i szkodliwość różnego typu źródeł pól e-m np. linii elektroenergetycznych, stacji transformatorowych zainstalowanych w budynkach mieszkalnych, stacji bazowych telefonii komórkowej. W roku 2012 w ramach nadzoru wykonano pomiary przy 24 urządzeniach – źródłach pól elektromagnetycznych (wykonano 169 oznaczeń) oraz 4 pomiary w związku z rozpatrywaniem skarg. Pomiary przeprowadzone w związku ze skargami ludności nie wykazały przekroczeń wartości natężeń pól elektromagnetycznych w środowisku. W ramach działalności usługowej wykonano pomiary przy 85 urządzeniach, przede wszystkim stosowanych w medycynie; wykonano 577 oznaczeń. Zgodnie z posiadaną ewidencją w zakładach stosujących źródła pól elektromagnetycznych zatrudnionych było 2927. Z tego 514 osób pracuje w narażeniu na działanie pola elektromagnetycznego (tzn. wskaźnik ekspozycji zawiera się w przedziale $0,5 < W < 1$) a dla 2413 osób wskaźnik ekspozycji jest mniejszy t.j. $W < 0,5$. Liczbę osób zatrudnionych i narażenie wyrażone za pomocą wskaźnika ekspozycji „W” przedstawiono na poniższym wykresie.

Narażenie osób zatrudnionych przy stosowaniu źródeł pól e – m w 2012r.

4. Działalność opiniodawcza w ramach nadzoru bieżącego i zapobiegawczego.

Oddział Higieny Radiacyjnej opiniuje przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, raporty i kwalifikacje o oddziaływaniu na środowisko stacji nadawczych w tym stacji bazowych telefonii komórkowej, stacji nadawczych UKF i TV, urządzeń radionawigacyjnych, radiolokacyjnych i radiokomunikacyjnych, urządzeń i linii energetycznych wysokiego napięcia, elektrowni wiatrowych a także projekty planów zagospodarowania przestrzennego terenów, gdzie występują źródła pól elektromagnetycznych. Od 2011r. pracownicy Oddziału mają obowiązek rejestracji zgłoszeń instalacji wytwarzających pól elektromagnetycznych. Oddział zajmuje się również opiniowaniem protokółów pomiarów promieniowania elektromagnetycznego wokół urządzeń wytwarzających to promieniowanie. Do zadań OHR należy opiniowanie projektów pracowni rentgenowskich i innych zakładów stosujących źródła promieniowania jonizującego oraz jednostek organizacyjnych stosujących rezonans magnetyczny. W 2012r. zaopiniowano 149

projektów osłon stałych, wydano 68 opinii w ramach zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego na temat oddziaływania na środowisko urządzeń i inwestycji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne. W większości były to opinie dotyczące pomiarów pól elektromagnetycznych wokół stacji telefonii komórkowej, linii energetycznych przesyłowych, rozdzielni i stacji transformatorowych. Zgodnie z ustawą prawo ochrony środowiska (art 122a), sprawdzono i oceniono 750 sprawozdań z badań pól elektromagnetycznych dla celów BHP i ochrony środowiska a zgodnie z art.152 wyżej wymienionej ustawy zarejestrowano w bazach PEM 650 zgłoszeń instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne.

Podsumowanie

Stan sanitarny województwa pomorskiego w zakresie higieny radiacyjnej, mimo stwierdzanych podczas kontroli nieprawidłowości, nie budzi zastrzeżeń, które mogłyby skutkować zagrożeniami zdrowia dla osób zatrudnionych przy stosowaniu źródeł promieniowania jonizującego lub źródeł pól elektromagnetycznych jak również osób z ogółu ludności. Jak wynika z przeprowadzonych kontroli korzystnym zjawiskiem jest wzrost nowo instalowanych aparatów rtg wykorzystujących technikę cyfrową zarówno w stomatologii (w województwie pomorskim wzrosła liczba cyfrowych stomatologicznych aparatów panoramicznych) jak i diagnostyce ogólnej. Nowością w dziedzinie obrazowania diagnostycznego jest połączenie tomografii emisyjnej z tomografią komputerową zwane PET-CT. Urządzenie PET-CT zainstalowano i uruchomiono w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym w Gdańsku. Pozytywny wpływ na stan sanitarny pod względem higieny radiacyjnej ma poprawa warunków lokalowych i technicznych w pracowniach rentgenowskich. Przykładem jest wyremontowany Zakład Medycyny Nuklearnej w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym oraz nowo otwarty w Gdynskim Szpitalu PCK Zakład Medycyny Nuklearnej w ramach Gdynskiego Centrum Onkologii. Korzystnym zjawiskiem jest również zmniejszająca się liczba jednostek organizacyjnych stosujących źródła promieniowania elektromagnetycznego o dużych mocach. W miejsce starych urządzeń o dużych mocach instalowane są urządzenia o mocach mniejszych, skutecznym ekranowaniu przez co bardziej przyjaznych dla ludzi i środowiska.

VIII ODDZIAŁ ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego realizowały ustawowe obowiązki i zadania w zakresie zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru sanitarnego nad kolejnymi etapami procesów inwestycyjnych na terenie województwa pomorskiego. Działalność polegała na kontroli przestrzegania obowiązujących norm i przepisów pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych na etapie planowania przestrzennego, projektowania inwestycji, ich realizacji oraz przekazywania do użytkowania.

W 2012 roku rozpatrzono 10280 spraw (w tym pozytywnie 9044 sprawy), które dotyczyły:

1. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w ramach której dokonano uzgodnienia:
 - 771 projektów dokumentu (głównie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) wraz z prognozą oddziaływania na środowisko;
 - 329 propozycji zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;

- 10 propozycji odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko
2. oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w ramach której wydano:
- 696 opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko;
 - 162 opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięć
3. uzgadniania dokumentacji projektowej dotyczącej budowy lub zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych oraz planów i projektów technologicznych dostosowania istniejących lokali użytkowych do nowej funkcji, opiniowania programów dostosowania istniejących zakładów opieki zdrowotnej do wymagań obowiązujących przepisów – 1040 wniosków
4. uczestniczenia w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych - 3075 wniosków, w tym:
- wydano 889 decyzji o spełnieniu wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą;
 - wydawano opinie m. in. o spełnieniu wymagań sanitarnych w obiektach oświatowych; o spełnieniu wymagań sanitarnych w zakładach fryzjerskich, kosmetycznych, tatuażu i odnowy biologicznej; wydawano zaświadczenia o warunkach sanitarnych w zakładach, w których prowadzona jest działalność o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym; wydawano zaświadczenia o warunkach sanitarnych w lokalach, w których planuje się prowadzenie obrotu środkami ochrony roślin.
- W 2012 roku przeprowadzono 2191 kontroli w obiektach.

IX DZIAŁ LABORATORYJNY

W 2012 roku na terenie województwa pomorskiego działalność laboratoryjna Państwowej Inspekcji Sanitarnej była prowadzona w ramach Zintegrowanego Systemu badań laboratoryjnych i pomiarów zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 22 marca 2010 r. w sprawie wykazu stacji sanitarno-epidemiologicznych wykonujących badania laboratoryjne i pomiary ze wskazaniem obszaru Dz.U. nr 55 poz.336.

Zintegrowany System utworzono z laboratoriów, które posiadają odpowiednie możliwości techniczne oraz strategiczne położenie w danym regionie. Zintegrowany system badań pozwala na zabezpieczenie potrzeb badawczych wynikających z prowadzonego nadzoru bieżącego i zapobiegawczego.

Wszystkie laboratoria działające w ramach Zintegrowanego Systemu posiadają wdrożony system zarządzania zgodny z normą PN-EN ISO/IEC 17025 "Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących" oraz certyfikaty akredytacyjne wydane przez Polskie Centrum Akredytacji.

Zintegrowany System badań laboratoryjnych i pomiarów woj. pomorskiego tworzą Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Laboratorium Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. pomorskiego	Nr akredytacji
Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku	AB 562
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Słupsku	AB 572
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdyni	AB 513
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kwidzynie	AB 573
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Starogardzie Gd.	AB 691
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lęborku	AB 611
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Człuchowie	AB 1274
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku	AB 963
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wejherowie	AB 1200
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tczewie	AB 1122

Zadania realizowane w laboratoriach Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. pomorskiego obejmowały wykonanie badań w następujących obszarach:

1. badania biologicznych czynników chorobotwórczych

- diagnostyka: schorzeń jelitowych, biegunek dziecięcych, parazytologiczna kału,
- diagnostyka wirusologiczna np. grypa, paragrypa, enterowirusy,
- diagnostyka serologiczna,
- badanie czynników w aspekcie bioterroryzmu,
- badanie wymazów czystościowych z placówek służby zdrowia,
- badania nosicieli, ozdrowieńców i osób z kontaktu z potencjalnym źródłem,
- badanie materiału z ognisk zatruc pokarmowych,
- badanie jałowości materiałów medycznych,
- określanie wrażliwości szczepów na antybiotyki i chemioterapeutyki,
- badanie mikrobiologiczne testów biologicznych stosowanych do kontroli aparatury sterylizacyjnej,

2. badania żywności

- wykonywanie badań fizyko-chemicznych i mikrobiologicznych żywności, kosmetyków oraz przedmiotów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w ramach urzędowej kontroli i monitoringu,
- wykonywanie badań fizyko-chemicznych żywności importowanej i przedmiotów do kontaktu z żywnością w ramach granicznej kontroli,
- wykonywanie badań bakteriologicznych i fizykochemicznych naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródlanych i wód stołowych,
- wydawanie atestów dla grzybów świeżych i suszonych,

3. badania środowiskowe

- wykonywanie badań bakteriologicznych i fizyko-chemicznych wody w ramach monitoringu wody do spożycia,
- wykonywanie badań bakteriologicznych wód z kąpielisk morskich i śródlądowych oraz basenów kąpielowych,
- wykonywanie badań hydrobiologicznych wody z kąpielisk morskich i śródlądowych,
- wykonywanie badań mikrobiologiczno-parazytologicznych gleby i piasku w piaskownicach,
- pobieranie próbek oraz wykonywanie badań mikrobiologicznych i fizyko-chemicznych zanieczyszczenia powietrza w mieszkaniach i obiektach użyteczności publicznej,
- wykonywanie badań komorowych materiałów budowlanych,
- wykonywanie badań poziomu dźwięku w mieszkaniach i obiektach użyteczności publicznej;
- wykonywanie badań i pomiarów czynników fizycznych oraz chemicznych w obiektach oświaty i wychowania;
- wykonywanie badań i pomiarów czynników fizycznych oraz chemicznych na stanowiskach pracy

4. badania radiacyjne

- pomiary zawartości pierwiastków promieniotwórczych w środkach spożywczych, paszach oraz wodach powierzchniowych i wodociągowych,
- pomiary sprawdzające ochronność osłon stałych w pracowniach rtg,
- pomiary promieniowania jonizującego i niejonizującego na stanowiskach pracy,
- kontrole wybranych parametrów technicznych aparatów rtg,

W roku 2012 ilość wykonanych przez laboratoria PIS woj. pomorskiego oznaczeń i pomiarów w poszczególnych obszarach badawczych przedstawia się następująco:

	żywność	woda	biologiczne czynniki chorobotwórcze	środowisko pracy	mieszkania i obiekty użyteczności publicznej	higiena radiacyjna
WSSE Gdańsk	39685	30397	37116	253	80	392
PSSE Słupsk	4133	11941	63432	1591		
PSSE Gdynia		5818	100314	2151		
PSSE Kwidzyn		6306	31594			
PSSE Starogard Gd.		7681	58848			
PSSE Lębork		10073	18858	656		
PSSE Człuchów		4697	42573			
PSSE Gdańsk			218108	313		
PSSE Wejherowo			32288			
PSSE Tczew			33557	447		

Wysoki poziom wykonywanych badań oraz kompetencje techniczne laboratoria potwierdzają poprzez odbywające się corocznie audyty zewnętrzne, przeprowadzane przez Polskie Centrum Akredytacji. Wprowadzenie nowych metod badawczych pozwoliło w 2012 roku ponownie rozszerzyć zakres akredytacji o kolejne oznaczenia.

Aktualny zakres akredytacji laboratoriów PIS woj. pomorskiego dostępny jest na stronie internetowej www.pca.gov.pl.

Laboratoria stosują metody badawcze opublikowane w normach krajowych i międzynarodowych, wydawnictwach metodycznych Instytutów Naukowo-Badawczych oraz udokumentowanych własnych procedur badawczych.

W celu potwierdzenia wiarygodności wykonywanych badań, Laboratoria PIS woj. pomorskiego systematycznie biorą udział w międzylaboratoryjnych badaniach biegłości organizowanych przez polskie i zagraniczne instytucje naukowe, uzyskując w nich bardzo dobre wyniki.